

INTRODUCTIONS.

DR. SAMPURNANAND
(Governor, Rajasthan)

Raj Bhavan
Jaipur.
19-10-1964.

Dear, Sri Siromani,

I have gone through the Sanskrit translation of the Kamba Ramayana sent by you. Having heard a good deal about the excellence of this work, I was naturally very anxious to read it. I am told that a translation in Hindi is available but so far I have not been able to secure a copy. Your translation seems to me to be well-executed. The language is simple but chaste and eloquent. Not knowing Tamil, I cannot say how far the translation agrees with the original but there is no reason for me to believe that you have deviated very far from the main text. Your introductory notes are useful. We know that in some places Tulsidas has varied the story as given by Valmiki. From your notes, it appears that Kambar has done the same. The reason, I believe, is also the same. Both the authors have tried to gloss over what appeared to them to be certain gross aspects of the original story.

(Sd.) Sampurnanand.

DR K N KATJU

(former Chief Minister
of Madhya Pradesh)

Allahabad,

19—10—1964

Ramayana has played almost a miraculous part in the national history of Hinduism in India. For countless ages it has moulded the character and destiny of Hindus. Valmiki's Ramayana in Sanskrit has led the race. But versions of his wonderful story as told by Valmiki in regional languages like Kamba Ramayana in Tamil and Hindi Ramayana by Tulsiidas have moved and influenced countless generations of Hindu folk living in the rural and urban areas in Southern and Northern India. Now that by God's blessing India has become free and independent and one solid whole, it would be in the national interest if all these famous versions were translated in Sanskrit—our great national language—and thus become available to the nation at large. I beg to offer my warm felicitations to Pandit S N Srirama Desikan for translating Kamba Ramayana in Sanskrit. By his effort, Kamba's great treatise becomes the heritage of India. I am sure it will be widely read and appreciated. Tulsiidas Ramayana is equally famous in Northern India. I am sure its Sanskrit translation will be equally appreciated and welcomed.

I have read the English portion of your book with great interest. It has been revealing to me.

With best wishes,

(Sd) K N Katju

SRI C R PATTABHIRAMAN
Deputy Minister

Information & Broadcasting
India
15-10-1964
Madras (Camp)

Sri S N Sriramadesikan who is a Nyaya Siromani from the Tirupati Sanskrit College is well known to South Indian scholars. He has frequently reviewed religious and philosophical books for the *Hindu* and other leading newspapers in South India. He is one of the acknowledged research scholars of South India who has contributed a number of learned articles to journals. He is rendering notable service to Tamil by rendering many of the classic books in that ancient language into Sanskrit. He has already translated the *Tiruppatai* in attractive slokas and has also translated the *Thirukkural* which is usually referred to as the Tamil Veda. He has also translated Vemana Kavai's Padyams into Sanskrit. He has also translated the famous national songs of Subramania Bharati into Sanskrit.

In the present work which is a rendering in Sanskrit of the *Kamba Ramayanam* the author has worked hard to preserve the beauty of Kambar. There are many passages where this ancient Tamil poet has deviated from and some times improved upon Valmiki. It is only in Kambar that we have the detailed descriptions of the personality of Sri Rama and it is again in Kamba Ramayana that we have the episode of Sabari the great devotee who tastes every fruit before offering it to the Lord so that He could have the best. I have heard from great Bhagavathas the story wherein Sri Rama was asked whether a certain episode in Ramayana was correct or not. Sri Rama is supposed to have replied saying that if Valmiki had said so that must be taken as the truth.

The translations of Sri Rama Desikan are bound to be as invaluable as they are likely to be interesting to readers in the North many of whom do not have an inkling of the worth of the great classics in Tamil. It has been truly stated that there is no equal to the devotional literature of Tamil Nad. By getting acquainted with the e with the help of translations our compatriots in the North can gain an integrated culture. This is a sure means of national integration. I wish Sri Sri Rama Desikan all success.

(Sd) C R Pattabhiraman

DR B R SARMA,
Director, Kēndrya Sanskrit Vidyapeetha,

Tirupathi
19-10-64

Shri S N Sriramadenkan who has already translated into Sanskrit Sri Andal's Tiruppavai, Tiruvalluvar's Tirukkural and Bharatīar's poems has translated now a good number of select verses (about 440) from the Bala Kanda of Sri Kamba Ramayana a Tamil epic of great merit. It is a well known fact that the translation of a work is more difficult than writing an original work, for in writing the original the ideas spring up in the mind of the author with the words expressive of them. In doing the translation, the idea is there already in a particular language and the translation job is to clothe it in a language, perhaps with its genius totally alien to the source language. Many a translation has lost the charm of the original because the translation often makes—a Sabdanuvāda—i.e., literal translation, not the Bhavanuvāda—catching the spirit of the original. It is the difficult task of a translator that he should retain the beauty of the original and put the source—idea in a language entirely different. Considering these points and applying them to the present work, one can safely say that the author of the Sanskrit Kamba Ramayana has done his job neatly. It is really a great service to Kamban himself that he has been now brought to a wider circle of non-Tamil scholars of Sanskrit—who but for the present work will not be able to understand Kamban. Sri Srirama Desikan's attempt deserves every encouragement and it is also hoped that he would bring out the other Kandas also very soon.

(Sd) B R Sarma

Dr K M MUNSHI
B A , LL B , D LITT , LL D ,
President
Bharatiya Vidya Bhavan

Chowpatty Road
Bombay-7
19th Oct 1964

I am glad that Pandit S N Surumadesikan Suromani has brought out Kamba Ramayanam—Bala Kandam in Sanskrit. Kamba Ramayanam is popular in the South as Tulsida Ramayanam is in the North and I am glad that the author has made this epic accessible to the Sanskrit knowing public in the whole of India.

(Sd) K M Munshi

DR S RADHAKRISHNAN
President of
India

Rashtrapathi Bhavan
New Delhi
24th Oct 1964

MESSAGE

Dear Sri Sriyamadevan,

You are doing valuable work. These books you are publishing will I hope spread spiritual enlightenment and comfort.

(Sd) S Radhakrishnan

DONARS

Our thanks are specially due to the following donors who have contributed liberally to the successful bringing out of this work

Sri N Mahalingam M L A (Pollachi)	Rs 1,000
" T V Viswanatha Iyer, Advocate, 11, East Mada Street, Madras-4	Rs 250
" T L Venkatarama Iyer Retd Supreme Court Judge, 81, Mowbrays Road, Madras-18	Rs 100
" T S Narayana Iyer Auditor 1131/A Prince of Wales Road Chamarajpet, Mysore	Rs 150
" K. Srinivasan, Advocate, Sripuram View, Royapettah, Madras-14	Rs 101

It is proposed to bring out the Kamba Ramayan in Sanskrit in 6 volumes. The cost of bringing out each volume comes to about Rs 1,000. It is requested that the Public will liberally contribute to the above laudible object, the other volumes will soon see the light of day.

பொருளடக்கம்

கம்பராமாயணம்

பாலகாண்டம்

विषय-सूची

कम्बरामायण संस्कृतानुवादे

वाल्मीकिः

படலம்	பக்கம்	படல:	பக்கம்
தந்திதப்புப்பாவிரம்	1-2	मङ्गलाचरणम्—	3-4
1. ஆற்றுப்படலம்	2-	1 सरयूतदी पटलः	4-5
2. நாட்டுப்படலம்	2-4	2 कोसलदेश पटलः	5-7
3. நகரப்படலம்	5-7	3 अयोध्यानगर पटलः	8-11
4. அரசியற்படலம்	7-8	4 दशरथशासन पटलः	11-12
5. திருவவதாரப்படலம்	8-12	5 श्रीरामावतार पटलः	12-17
6. கையடைப்படலம்	12-14	6 विश्वामित्रे रामसमर्पण पटलः	18-20
7. தாடகைவதைப்படலம்	14-18	7 ताटकावध पटलः	20-25
8. வேள்விப்படலம்	18-23	8 विश्वामित्रयाग पटलः	26-31
9. அகலிகைப்படலம்	23-27	9 अहल्या पटलः	31-36
10. மிதிசைக்காட்சிப்படலம்	28-39	10 मिथिलादर्शन पटलः	36-52
11. குலமுறை கிளத்து படலம்	39-41	11 कुलप्रभावकथनपटलः	52-54
12. காசுருகப்படலம்	41-46	12 धनुर्भङ्ग पटलः	54-61
13. எழுச்சிப்படலம்	46-48	13 दशरथप्रस्थान पटलः	62-64
14. வரைக்காட்சிப்படலம்	48-50	14 चन्द्रशैलदर्शन पटलः	65-68
15. பூங்கொய் படலம்	50-52	15 पुष्पापचय पटलः	68-71
16. புனல்விளைவாட்டுப்படலம்	52-53	16 जलक्रीडा पटलः	71-73
17. உண்டாட்டுப்படலம்	54-56	17 मद्यपान पटलः	73-76
18. எதிர்கொள் படலம்	56-58	18 प्रत्युद्गम पटलः	76-79
19. உலாவியற் படலம்	58-62	19 पुरविहार पटलः	80-85
20. கோலக்காண படலம்	62-65	20 सीतालङ्करण पटलः	85-91
21. கடிமணப்படலம்	66-71	21 सीताविवाह पटलः	91-100
22. பரகராமப்படலம்	71-74	22 परशुराम पटलः	100-104

PREFACE

Tamil has a rich hoary antiquity of its own. In the Sangam classics are mirrored the culture and civilization of the ancient Tamils whose noble achievements in the field of art and literature have withstood the ravages of time. The Alvars and the Nayanmars have bequeathed to us a magnificent body of devotional literature, the like of which the world is yet to behold. None may deny that these mighty singers of the immortal glory of the Lord have fallen under the spell of the classics. Kamban who follows in their footsteps is indeed saturated with and steeped in their soul-animating strains.

There were poets before and after Kamban, but none has reached the dizzy heights of poetic excellence to which the wings of his imagination have soared. In the majestic march of never-fading diction, in the amplitude and depth of vision, and in the wide range of ideas born of a lofty idealism, he has thrown Tamil poets, both ancient and modern, into the shade. His colossal work cannot but be a source of awe and inspiration to generations of poets yet unborn.

Oftentimes, it is said that one's excessive learning freezes the creative impulse in man, but both in Kamban and Milton, it has fed and enriched their imagination. The reason why he has embarked on the stupendous task of writing his Ramayana based on Valmiki is clear. Any other task could not have given him sufficiently ample material and wide canvas for his titanic genius. Besides, his aim is to justify the ways of God to man, and to infuse into the hearts of men a deep devotion to Rama who with the long passage of time has become an avatar of Vishnu.

Scholars wrangle over the original title of the epic. Some call it Rama Avataram, while others christen it 'Kamba Ramayana' after the author. What is there in a name!

Kamban approaches Valmiki with a lawful sense of trepidation and diffidence, and takes the reader into his

confidence and confesses to him that he has made up his mind to pattern his epic upon that of Valmiki. But as one reads it, one finds in it several deviations from the original. Some may raise a question why he has not kept up his fidelity to the text.

First, one must understand that it is not a work of translation. It is not a slavishly close rendering of Valmiki. He is in the tradition of great innovators like Kalidasa, and every creative artist must follow the bent of his genius. Any work cannot but bear the mark and stamp of the spirit of the age in which the poet lives and breathes. Besides, he fulfils the supreme needs of his epoch.

Some are of opinion that whatever deviations one finds in Kamban are lifted either from the *Adyatma Ramayana* or the *Ananda Ramayana* and the puranas.

The *Adyatma Ramayana* describes the abduction of Sita by Ravana along with the very piece of earth on which she dwelt. A similar treatment we find in Kamban. Rama in his boyhood days shot at the hunch backed Kuni mud-balls from his mighty bow when she carried her pitcher of water from the pool. It is enshrined in the songs of the Alvars.

The alteration which Kamban makes in the episode of Vamana Avatara Charitram has its origin in the *Bhagavatam*. From the treatment of similar incidents one should not jump to the conclusion that Kamban has no originality. It is a grievous error. It is true he is a prince of borrowers, but his borrowings have suffered a sea change into something rich and noble. The creation of new situations in Kamban is something woven at the loom of his own powerful imagination.

Valmiki *Ramayana* is essentially a human document and pictures to us, a pattern of human perfection while Kamban considers him an *avatar*, and his treatment of Rama is altogether different. However, it must be borne in mind that the divine element is not totally absent from Valmiki. Valmiki's treatment of it as a human document may have a greater hold on the imagination of the people.

Rama has begun to sit enthroned as an avatar in the hearts of millions of people and temples must have been built during Kamban's days. In his work the element of devotion gets the better of his artistic impulse and he pours forth his strains of intense devotion through various characters and his poems remind us of the immortal songs of the alwars.

It is a matter for regret that his life is shrouded in mystery. Legends have gathered around his name. Some have called him Kambar, because he was a foundling discovered beneath the pillar of a temple by a temple priest who belonged to the Uvaehha caste. When he was taken to a Chola King, he carried with him a stick and the king seemed to have said, "who is the urchin that carries the stick in my presence?"

Vinotha Rasa Manjari, Pulavar puranam, Thondaman-dala Sathakam, Tamil Navatar Charitam, Pandiya Mandala Sathakam, all these works which narrate the life of Kamban are a tissue of lies and perhaps their narration may even belittle the greatness of the mighty singer of the epic. The impression which one gathers of the personality of the author through his writings is far more authentic than the life recorded in the spurious legends.

Adittan was his father and he was born at Thiruvazhundur in the Chola Mandalam. His patron was Sadaiyappa Vallal of Thiruvannamallur, whose praises he sings in his epic in ten places as a mark of his deep sense of gratitude. The epic seemed to have been sung in Pangu-Uttaram at the temple of Srirangam. "His work will receive the seal of the Lord's approval only when he sings in praise of Sadagopan"—thus Ranganatha spoke through the priest. The Sadagopar Anduthi was composed on the spur of the moment. Thus runs a Vaulmava legend.

His conception of a king is radically different from the traditional approach. The king according to him is but a tabernacle for the life of people. There is an adumbration of the spirit of democracy in his epic. That is why Bharathi, the poet of our national awakening, weaves an immortal wreath of praise for him.

The works that are ascribed to him are 'Saraswathi Anthathi' Eru Ezhupathu, Silai Ezupathu, and Thirukkan Vazhakkam. The Uttara Kāṇḍam is not a work of Kamban, perhaps it was written by one Vanḍi Dhasan.

The stanza that begins with 'Enniya Sakabdam' throws light on the date of Sadayappa Vallal. Some conclude from this that Kamban belonged to the 9th Century A.D. From his dealings with Raja Raja Cholan and Kulotunga II and Prathaparudran, an Andhra King, others arrive at the conclusion that he belonged to the 12th Century. Still this date is a matter of acute dispute. The Vaiṣṇava rank him with the alvars. Periya Vachchan Pillai, a prince of commentators, in his *Edu* cites the lines of Kamban. From this one may gather that Kamba Ramayana was widely popular in the 13th Century A.D.

Kamban breathed his last at Nattarasankottai and there is a tomb raised to immortalize his memory. Many scholars like T. K. Chidambaranatha Mudaliar are of opinion that the Kamba Ramayana is tampered with, and it is very difficult to winnow the genuine from the false ones. 10,560 stanzas, 113 padalams and six kandas comprise the printed edition now available.

Mighty as the work of Kamban is it is not chanted as a work of devotion like Valmiki. Perhaps devotees consider that Valmiki's Ramayana is more sacred as it is more authentic.

I have rendered Kamban's Balakāṇḍam in Sanskrit. I have taken into consideration all the remarkable changes which Kamban has introduced in his epic and I have also paid attention to the flights of his imagination which takes us to new scenes and situations. I have supplied the links of the story so that the thread of the narrative may be maintained even trespassing the limits which I have fixed for myself. I am afraid I might be repeating what Valmiki himself has sung in his full-throated ease. What I have attempted here is a translation of pure unalloyed Kamban.

The Balakāṇḍam which comprises 1396 stanzas has dwindled into 450 verses in my translation. I have added

a section in English dealing with Kamban's handling of Valmiki's Balakandam and it will be of great value for a comparative estimate of the two great poets. The corresponding Tamil text also graces my translation. The translation of Ayodhya Kandam is in print. Other Kandams also will soon see the light of day. Each Kandam may cost a thousand rupees. I have launched on this task hoping that ardent lovers of Sanskrit will lend me their warm support.

I heartily thank Shri N. Mahalingam, M.L.A., Pollachi, for his generous donation of a thousand rupees towards the expenses of the entire printing of my translation of one Kanda.

My thanks are due to Shri T. V. Viswanatha Ayyar, Advocate, Mylapore, Shri T. L. Venkataratna Ayyar, Retired Supreme Court Judge, Madras, Shri T. S. Narayana Ayyar, Auditor, Mysore and Shri K. Srinivasan, Advocate, Royapettah, Madras, who have readily helped me in my great venture.

I owe a deep debt of gratitude to my Guru, Maha Vidwan Uttamur Veeraraghavachariar, Swami, for the wholesome suggestions, apt alterations and beautiful touches which he has made in my translation.

I am much indebted to Dr. C. P. Ramaswami Ayyar, Vice-Chancellor, Annamalai University, for his charming foreword and I can never forget Dr. Sampurnanand, Governor of Rajasthan, Dr. K. N. Katju, Former Chief Minister of Madhya Pradesh, Sri C. R. Pattabhiraman, Deputy Minister for Information and Broadcasting, New Delhi, Shri K. M. Munshi, Bharathiya Vidya Bhavan, Dr. B. R. Sarma, Director, Kendriya Sanskrit Vidhya Peetham, Thirupathi, for their words of appreciation and encouragement.

No. 25 Burkit Rd.,

S. N. Srirama Desikan.

* MADRAS-17

Dated : 24-10-1964.

THE POINTS OF DIFFERENCE IN THE RAMAYANAS OF VALMIKI AND KAMBAN (BALAKANDA).

KAMBA RAMAYANA.

BALA KANDA.

It is well known that the Kamba Ramayana contains deviations from the original, Valmiki Ramayana, in many particulars and displays a wealth of original poetic fancy. They are set down here padala by padala*.

1. RIVER PADALA.

(Chapter describing the River Sarayu)

In this padala of twenty stanzas, the greatness and the grandeur of the River Sarayu are set forth. Valmiki makes mention of the River Sarayu but does not elaborately treat of its greatness. He contents himself with telling that Ayodhya was situated on the banks of the River Sarayu. This elaboration is Kamban's creation.

2. COUNTRY PADALA.

(Chapter describing the Kosala Country.)

This padala consisting of sixty-one stanzas tells of the greatness of the Kosala country. Valmiki describes Kosala in the fifth sloka of the fifth sarga, as the land of wealth and plenty lying on the banks of the Sarayu. Kamban has expanded this idea magnificently in sixty-one stanzas in a variety of ways with a masterly poetic genius. This padala is also an elaboration which is Kamban's creation.

3. CITY PADALA.

(Chapter describing the City of Ayodhya)

In the seventy-five stanzas of this padala, the greatness of the city of Ayodhya ruled over by Emperor Dasaratha and of its people is described. Valmiki has given a succinct description of it in the eighteen stanzas beginning with the

* Padala is the Tamil equivalent of sarga or chapter.

sixth stanza in the fifth sarga. It is noteworthy, however, that Kamban has woven the elaborate description with his own original poetic skill, fervour and imagination. Yet, no additional matter has been included in this padala.

4 STATECRAFT PADALA

(Chapter dealing with the nature of Dasaratha's rulership)

This padala treats of the fair and just reign of Dasaratha in twelve stanzas. This is an abridgement of Valmiki's detailed sketch of the same topic in sargas six and seven of his Ramayana. By way of depicting the greatness of the people and the worthiness of the ministers, Valmiki has highlighted the excellence of Dasaratha's reign. Yet, there are differences which the discerning reader can note in the two compositions. These well indicate the depth of poetic vision and purpose of Kamban.

Valmiki's Ramayana, in its first four chapters, contains an account of the birth of the poem, how it spread in the world, a brief summary of the story, and an account of how it was sung at Rama's court by Lava and Kusa and won the appreciative approbation of Sri Rama himself. These are distinctive to the original poem of Valmiki. And hence Kamban has not treated of these in his work.

5 INCARNATION PADALA.

(Chapter dealing with the birth of Sri Rama and the incidents leading thereto)

This padala contains 137 stanzas. In this, Dasaratha, hapless at his childlessness, makes his plight known to his preceptor Vasishtha. This request makes Vasishtha remember that once in the dim past the Devas, victims of the harassment of Ravana, sought the grace of the supreme Lord Narayana and that he promised redress to them by his incarnation on earth. He therefore advises Dasaratha to invite the sage Risyasringa and perform with his guidance the Aswamedha Yagna for achieving his desire. He recounts the life history of the sage. Acting on the advice of his preceptor, Dasaratha performs the yagna and is blessed.

with sons This, in brief, is the story of this padala This is based on the detailed account of these incidents in sargas 8 to 18 (up to sloka 36) of Valmiki Ramayana Kamban's attempt is thus a skilful abridgement incorporating notable differences in certain details

1 In the Valmiki Ramayana, Dasaratha himself decides to perform the Aswamedha Yagna and informs Vasishtha through Sumantra about his decision They approve of it Then Sumantra takes Dasaratha aside and recounts how long ago he had heard sage Sanatkumara inform his fellow sages that a ~~mage~~ ^{king} called Risyasringa will be born and that Dasaratha will perform a yagna with his help and get four sons as a result Sumantra also details what he had heard of the history of Risyasringa According to Valmiki Ramayana therefore, Dasaratha performs the yagna with the full knowledge of the divine secret that he will be getting four sons thereby But in Kamban's Ramayana sage Vasishtha keeps the fact of the Lord's promise of protection to the Devas (harassed by Ravana) in his own mind and without divulging it to Dasaratha narrates briefly the story of Risyasringa and asks the king to perform the yagna According to Kamban Dasaratha was not aware of the divine secret that he was going to get four sons or that the Lord himself was going to be born as his son

2 The information that the Devas sought the protection of Lord Vishnu is mentioned in the beginning itself of this padala Even that is not a narrative of what actually took place but what sage Vasishtha recalled in his mind But in the Valmiki Ramayana Brahma and the Devas who had come to the Putrakameshti yagna performed after the Aswamedha yagna to receive their shares of the sacrificial oblations seek the protection of Lord Vishnu when He manifested Himself there who gives them his assurance All this takes place in the sacrificial site itself though the king and the sages assembled there could not sense what was taking place between the Devas and Brahma and Lord Vishnu

3 The two Ramayanas differ in their account of the representation of the Devas and Lord Vishnu's assurance of protection According to Valmiki, the Devas who had

sixth stanza in the fifth sarga. It is noteworthy, however, that Kamban has woven the elaborate description with his own original poetic skill, fervour and imagination. Yet, no additional matter has been included in this padala.

4 STATECRAFT PADALA

(Chapter dealing with the nature of Dasaratha's rulership)

This padala treats of the fair and just reign of Dasaratha in twelve stanzas. This is an abridgement of Valmiki's detailed sketch of the same topic in sargas six and seven of his Ramayana. By way of depicting the greatness of the people and the worthiness of the ministers, Valmiki has highlighted the excellence of Dasaratha's reign. Yet, there are differences which the discerning reader can note in the two compositions. These well indicate the depth of poetic vision and purpose of Kamban.

Valmiki's Ramayana, in its first four chapters, contains an account of the birth of the poem, how it spread in the world, a brief summary of the story, and an account of how it was sung at Rama's court by Lava and Kusa and won the appreciative approbation of Sri Rama himself. These are distinctive to the original poem of Valmiki. And hence Kamban has not treated of these in his work.

5 INCARNATION PADALA

(Chapter dealing with the birth of Sri Rama and the incidents leading thereto)

This padala contains 137 stanzas. In this, Dasaratha, hapless at his childlessness, makes his plight known to his preceptor Vasishtha. This request makes Vasishtha remember that once in the dim past, the Devas, victims of the harassment of Ravana, sought the grace of the supreme Lord Narayana and that he promised redress to them by his incarnation on earth. He therefore advises Dasaratha to invite the sage Risyasringa and perform with his guidance the Aswamedha Yagna for achieving his desire. He recounts the life history of the sage. Acting on the advice of his preceptor, Dasaratha performs the yagna and is blessed

with sons This, in brief, is the story of this padala This is based on the detailed account of these incidents in sargas II to 18 (up to sloka 36) of Valmiki Ramayana Kamban's attempt is thus a skilful abridgement incorporating notable differences in certain details

1 In the Valmiki Ramayana, Dasaratha himself decides to perform the Aswamedha Yagna and informs Vasishtha through Sumantra about his decision They approve of it Then Sumantra takes Dasaratha aside and recounts how, long ago, he had heard sage Banatkumara inform his fellow sages that a sage called Risyasringa will be born and that Dasaratha will perform a yagna with his help and get four sons as a result Sumantra also details what he had heard of the history of Risyasringa According to Valmiki Ramayana, therefore, Dasaratha performs the yagna with the full knowledge of the divine secret that he will be getting four sons thereby But in Kamban's Ramayana sage Vasishtha keeps the fact of the Lord's promise of protection to the Devas (harassed by Ravana) in his own mind and, without divulging it to Dasaratha, narrates briefly the story of Risyasringa and asks the king to perform the yagna According to Kamban, Dasaratha was not aware of the divine secret that he was going to get four sons or that the Lord himself was going to be born as his son

2 The information that the Devas sought the protection of Lord Vishnu is mentioned in the beginning itself of this padala Even that is not a narrative of what actually took place but what sage Vasishtha recalled to his mind But in the Valmiki Ramayana, Brahma and the Devas who had come to the Putrakameshti yagna performed after the Aswamedha yagna to receive their shares of the sacrificial oblations seek the protection of Lord Vishnu when He manifested Himself there, who gives them his assurance All this takes place in the sacrificial site itself though the king and the sages assembled there could not sense what was taking place between the Devas and Brahma and Lord Vishnu

3 The two Ramayanas differ in their account of the representation of the Devas and Lord Vishnu's assurance of protection According to Valmiki, the Devas who had

come to receive their shares of the sacrificial oblations at Dasaratha's yagna, represent their grievance against Ravana to Brahma and, when Brahma assures them of help, Lord Vishnu manifests Himself there. The Devas pray to Lord—Vishnu that He should incarnate Himself as the four sons of Dasaratha and rid them of Ravana's harassment. The Lord promises that He would be born as a man in this world and live there for 12,000 years and remove the fear of Ravana. But He does not explicitly reveal the secret that He is going to incarnate Himself as the son of Dasaratha. Then Lord—Vishnu disappears. After this, Brahma orders the Devas to be born as monkeys to help the Lord's incarnation, and he and the Devas then depart. Kamban's version is this: The Devas represent their grievance to Paramasiva who along with Brahma pray to Lord Vishnu who then appears before them seated on Garuda his vehicle, promises relief to the Devás, and tells them that He will incarnate as Rama the son of Dasaratha and that his sankha (conch), chakra (discus) and Adi Sesha will be born as Satrugna, Bharata and Lakshmana respectively, and Himself asked the Devas to take birth as Vanaras (monkeys) to help Him. After Lord Vishnu's departure Brahma too asks the Devas to take birth as vanaras, as ordered by Lord Vishnu.

4 According to Valmiki, a weird creature emerges from the sacrificial bowl of fire holding a silver lidded golden vessel containing divine payasam and hands it to the king with an injunction to give it to his wives, and disappears. Kamban has the incident thus: A weird creature comes out of the sacrificial bowl of fire holding a golden pot containing some food as potent as Amrita, places it silently before the king and vanishes. Risyasringa asks the king to distribute it to his wives in the order of their ages.

5 In the mode of distribution of the divine stuff too, Kamban gives a different version. Valmiki says that Dasaratha gave half of the payasam to Kousalya, half of half (i.e. one-fourth) to Sumitra, and half of one-fourth (i.e. one-eighth) to Kaikeyi and again the remaining one-eighth to Sumitra. Kamban says that the king distributed the divine stuff equally to Kausalya, Kaikeyi and Sumitra.

respectively in that order and then gave what was left over in the vessel to Sumitra

6 Valmiki clearly mentions that Rama was born in the month Chitra i.e., twelfth month after their taking of the payasam, on the ninth day of the fortnight Kamban makes no mention of this

7 Both Valmiki and Kamban agree in the native lagnas and nakshatras of Rama and Bharata But in the lagnas and nakshatras of Lakshmana and Satrugna there is variation Valmiki has it that the two were born in Kataka lagna in the star Aslesha But according to Kamban, Lakshmana's birth lagna and star are Kataka and Aslesha while the rasi and star of Satrugna are Simha and Makha

8 Kamban mentions that, as soon as he came to know of the birth of sons to him through the nurses, the king invited talented seers to his presence and asked them to cast their horoscopes There is no mention of this in Valmiki's Ramayana

9 Dasaratha gets the chowla and upanayana of his four sons performed with sage Vasishtha's help They learn the sastras under the sage Every evening Rama and Lakshmana go to the hermitages of the sages to do obeisance to them and on their way back enquire of the welfare of the people they meet These find a place in Kamban's Ramayana but not in Valmiki's

6 GUARDIANSHIP PADALA

(Chapter dealing with the entrusting of Rama to Visvamitra)

This padala is so named because it tells of Dasaratha's handing over Rama and Lakshmana to the tutelage of sage Visvamitra Being unable to perform his yagna unhindered because of the trouble given by the rakshasas, Visvamitra came to Dasaratha and praised him The king was pleased and enquired what the sage wanted Visvamitra asked the king to send his eldest son Rama with him to protect his yagna from the ravages of the rakshasas This puts the king in great grief but sage Vasishtha intervenes and advises the king to send Rama with Visvamitra And the sage

sets out from Ayodhya with Rama and Lakshmana, reaches the bank of the Sarayu. Spending the night there, they cross the river in the morning and see a grove on the way. Rama enquires about that grove. This is the subject-matter of the 24 stanzas in this padala.

This briefly follows the account given in Valmiki Ramayana from the 37th sloka in the 18th sarga to the 8th sloka in the 23d sarga, with a few variations.

1. Valmiki has it that Visvamitra came into Dasaratha's court when he was in the throne amidst his relatives and purohitas and was discussing about the marriage of his sons. It is not so in Kamban's version.

2. When Dasaratha heard Visvamitra's request for sending Rama with him, the king felt great grief and offered to go and fight the rakshasas himself and then enquires about the names and prowess of the rakshasas on which Visvamitra briefly mentions the prowess of Ravana and says that Subahu and Maricha who had been deputed by him cause great hindrance to the yagna. This is the account in Valmiki's Ramayana. But Kamban's Ramayana simply says that the sage asked for Rama to be sent with him mentioning merely that the rakshasas were hindering his yagna. The king's question about the rakshasas and the sage's mention of Ravana, Subahu and Maricha in reply thereto, do not find a place in Kamban's Ramayana.

3. In Valmiki's Ramayana, the king pays a tribute to the sage and offers, of his own accord, to do what he desires. But Kamban says that only after the sage praised the king, the king enquired what the sage wanted. The fact of the king's excessive praise and promise found in Valmiki's account does not find a place in Kamban's account.

4. Sage Visvamitra mentions the names of Subahu and Maricha and asks Dasaratha to send Rama to conquer them. So says Valmiki. According to Kamban, Visvamitra does not mention the names of the rakshasas but merely asks Dasaratha to send Rama to conquer the rakshasas.

Valmiki describes the request of the sage and the sorrowful reply of Dasaratha in four sargas. Kamban abbreviates it in the space of two stanzas.

5 The request of the sage and the reply of the grief-stricken king are dealt with elaborately by Valmiki in four sargas. Kamban briefly disposes of the idea in 2 stanzas.

■ Vasishtha speaks of the greatness of Viswamitra and advises the king to send his sons without fear with Viswamitra. This is Valmiki's version. But Kamban merely says that Vasishtha told the king that it will be good to the princes if they are sent with the sage. Vasishtha's description of Viswamitra's greatness is not found in Kamban's version.

7 Valmiki specifically mentions that as the sage went away with the princes, he went first, Rama went behind him and Lakshmana came last. Kamban does not mention this order but says generally that the princes followed the sage.

8 Valmiki has it that the sage spent the night on the bank of the Sarayu with the princes and that the next morning the princes beheld the confluence of the Sarayu with Ganga (Ganges) and an asrama there even before crossing the river, and that Rama asked whose hermitage it was. In the shape of answering the question Viswamitra gives the story of Kamasrama. But Kamban makes Viswamitra tell the story of Kamasrama, in the next padala in reply to Rama's enquiry about a grove after crossing the river Ganges, the next morning.

■ From here to the end of Ahalya padala, as in Valmiki's original, we can find many side stories. The readers can well understand, as they proceed further, the variations in Kamban's Ramayana relating to the current of the original story, the order of the narration of the side stories, the spots of their narration, the route of Viswamitra's sojourn to his hermitage with the princes. They are dealt with in order below.

7 THATAKA-DESTRUCTION PADALA

(Chapter describing the slaying of Thataka)

This padala deals with the destruction of Thataka and the protection of Visvamitra's yagna by Rama and Lakshmana. Visvamitra tells Rama that that grove was the spot where Lord Siva burnt Kama (Manmatha) to ashes by opening his third eye. They spend the night there and the next day reach a desert. To safeguard the princes from the heat, the sage initiates them into two mantras called *Bala* and *Athibala*. He then narrates briefly the stories of the desert and of Thataka, a cruel rakshasi, who destroyed the grove that had stood there and persuades Rama to destroy her, which Rama does. This story is narrated in 76 stanzas in this padala. This encompasses Valmiki's account from the 9th sloka of the 23rd sarga to the 26th sarga.

The variations notable in this padala are

1 Valmiki says that the sage's description of Kamasrama was before they crossed the river Ganges, but according to Kambar it takes place after the crossing of the river.

2 Valmiki says that Visvamitra initiated Rama and Lakshmana into the mantras, *Bala* and *Athibala* for their complete welfare on the evening of the first day of their setting out from Ayodhya on walking to the bank of the Sarayu, a yojana and a half from the city. But Kambar says that Visvamitra taught Rama the mantras so that he may not be affected by the heat when they were approaching Thatakavana the next day after that on which the sage narrated the story of Kamasrama after crossing the Sarayu. According to Kambar they were on the bank of the Sarayu on the night of the first day, at Kamasrama on the night of the second day, and the instruction in the mantras took place on the morning of the third day of their starting from Ayodhya.

3 In mentioning the previous history of Thatakavana Valmiki states that Indra, pleased at his release from his curse at the Thatakavana, called the spot *Malada* and *Karusa* and so it became a dense forest and that it was made desolate by Thataka. Kambar makes no mention of Indra's part in it but only states the desolation of the dense forest by Thataka.

4 From the 25th and 26th slokas of the 20th sarga and the 8th and 9th slokas of the 25th sarga of Valmiki Ramayana we learn that Maricha was the only son of Sunda through Thataka and that Subahu was the son of Upasunda. But Kamban states clearly that Maricha and Subahu are the sons of Thataka.

5 According to Kamban, Sunda tormented the sage Agastya and was killed by him. Then Thataka went with her two sons to torment the sage, and the three were cursed by him to become rakshasas. But in Valmiki Ramayana, the fact of the killing of Sunda by Agastya is not found. There is only the mere mention that Agastya cursed Thataka and Maricha to become rakshasas.

6 Kamban narrates that Maricha and Subahu went to and befriended Sumali the father-in-law of Ravana, and were acclaimed as his uncles by Ravana. This does not find a place in Valmiki's work.

7 Kamban says that Rama fought with and killed Thataka. There is no mention of Lakshmana. But Valmiki says that Rama cut off her hands while Lakshmana cut off her ears and nose, thus showing that both the princes fought with her.

8 The sage Visvamitra observes that Rama was hesitant to kill Thataka as she was a woman and exhorts him to have no such chivalrous fear and to kill her. This is Kamban's version. But Valmiki says that the sage narrated Thataka's story and of his own accord, exhorted Rama not to mind the fact of her being a female but to kill her.

9 According to Valmiki, hearing the sound of the striking of the tensed bowstring of Rama's bow, Thataka rushed out of her cave to face Rama. But Kamban's version is that Rama asked the sage where Thataka was and, before he could finish replying that the neighbouring hill was her abode, she stood before Rama.

10 Valmiki states that the sage advised Rama to kill Thataka before the evening set in, as the strength of the rakshasas would increase after sunset. This does not find a place in Kamban's story.

11. Kamban says that after the slaying of the rakshas the Devas requested the sage to bless Rama with divine astras. Valmiki gives the additional information that the astras were the sons of the sage Brisasva.

12. In Valmiki's story it is said that before the actual initiation into the mantras of the astras, the sage and the princes spent a night in Thatakavana. But in Kamban's story it appears that they proceeded without spending the night there.

which the sage does. This account is described in detail by Valmiki in 2 sargas. Kamban treats of this in 2 stanzas, and does not mention the request of Rama to the sage to teach him the samhara astras.

2 Valmiki's account that Rama took the sage's permission and taught Lakshmana all the astras he had learnt, does not find a place in Kamban's account.

3 After proceeding ~~two days~~ they approached the river Kowsiki, and a loud ~~sa~~ narrated heard. Rama enquires what it was and the sage ~~said~~ of was due to the confluence of the Gomathi river with ~~the~~ Sarayu. This is Kamban's version. Valmiki places the question and answer before the destruction of Thataka, in midstream as they were crossing the Ganges. There the sage says that the sound was due to the confluence of Sarayu with the Ganges.

4 According to Kamban, Visvamitra gives a brief account of his life and that of the river Kowsiki before reaching Siddhasrama. Valmiki says that the account of the river Kowsiki was given on the way to Mithila, after the completion of his yagna on the banks of the river Sona by Visvamitra by way of reply to Rama's enquiry about the grove there.

5 Differences are found in the two Ramayanas in their accounts of Vamana Avatar (incarnation). Valmiki says that the sage Kasyapa with his wife Dithi made penance to Lord Vishnu for the birth of a child, and that Vishnu, pleased with the penance, promised to be born as their son. Later Lord Vishnu himself performed penance there and concluded it successfully, and hence the spot came to be called Siddhasrama, according to the injunction of Kasyapa. This account is not seen in Kamban. Kamban contents himself with mentioning the incarnation of Vamana and omits to mention Kasyapa's part in it.

6 The Devas inform Lord Vishnu (born as Vamana) that Bali is gifting away whatever is asked for at his yagna and plead with the Lord to go to Bali and ask for something and help them, which the Lord does. This is Valmiki's account. This incident is not found in Kamban's work.

However, there is a detailed account of the conversation between Vamana and Bali, but, Valmiki disposes of it in one sloka

7 When Bali was about to give away to Vamana the entire world, his Guru, Sukracharya comes there and points out that it is all divine deception, and asked him not to be deceived for Lord Vishnu himself has come there as Vamana, and tries to stop the gift, but Bali argues that his Guru is wrong. This argument ~~alone~~ is dealt with in 7 stanzas. This is extra in K^am^ba's work.

8 Visvamitra is ^{YAGNA} of silence before beginning the yagna. Rama asks ~~him~~ when the rakshasas are expected to come. Visvamitra is silent but the other sages inform him that the yagna will go on for six days and asked him to guard the yagna during all the time. As Rama is attentively doing so, on the sixth day Subahu and Maricha came there with other rakshasas to pollute it. This is what Valmiki says. According to Kamban, to Rama's question neither Visvamitra nor the other sages reply. So Rama goes out and looks up at the sky and sees the rakshasas showering fire, missiles, stones and blood. While Valmiki says that the attack came on the sixth day, Kamban says that it came as soon as the yagna began on the first day itself.

9 On the approach of the rakshasas the sages, in fear, sought refuge in Rama and then Rama destroyed them. So says Valmiki. This is not found in Kamban's work.

10 Valmiki has mentioned that the rakshasas showered blood on the sacrificial fire which then blazed forth more brilliantly. But Kamban has skillfully changed the version and said that Rama by his powers of archery shot his arrows and wove them into a sort of canopy over the sacrificial fire to prevent the rakshasas showering blood on the sacrificial fire.

11 According to Valmiki at the conclusion of the yagna Visvamitra says as one man to another, to Rama, "You have successfully carried out the words of your Guru, and my yagna has been performed well. You have hence made the name of Siddhasrama a true one." But according to Kamban, Visvamitra says to Rama, "To help me to

perform my yagna well, is mere child's play to you who has swallowed the whole world. This is only a token of your greatness." These words show Visvamitra had understood the divine nature of Rama and has praised him as such.

9 AHALYA PADALA

(Chapter describing the release of Ahalya from her curse)

Visvamitra and the princes walk to the bank of the river Sona and spend the night in a grove there. Rama asks for its history and Visvamitra narrates the episode of the churning of the ocean, the penance of Dithi, sage Kasyapa's wife, in the grove, and points out to a pond there as the spot where as a child Lord Muruga grew up. They reach the bank of the Ganges and the sage tells its history to Rama. They cross the Ganges and enter the city of Visala and after being entertained by the king of Visala enter the bounds of Mithila. There Ahalya, who was invisible, gets back her visible form. Rama entrusts her to sage Gautama. Proceeding further, Rama has a view of the beautiful city of Mithila. This is the substance of this padala of 86 stanzas. This deals of the matter set out in detail in sargas 32 to 49 of Valmiki's Ramayana.

1 In Kamban's Ramayana, the churning of the ocean and the penance of Dithi are described at night on the bank of the river Sona by the sage to Rama before crossing the Ganges to enter Visala. But in Valmiki's account the sage's making of the narration is after the crossing of the Ganges and entering the environs of Visala. He gives the additional information that Indra spoiled Dithi's penance there.

2 Indra's wealth disappeared under the sea on account of the curse of sage Durvasa. To get it back the Devas churned the ocean. This is Kamban's version of the churning of the ocean. Valmiki's version is that the Devas and the Asuras churned the ocean to get the Amrita (or Nectar) to become immortal.

3 Valmiki mentions that the churning of the ocean took place in Krishna Yuga. Kamban makes no mention of it.

However, there is a detailed account of the conversation between Vamana and Bali, but, Valmuki disposes of it in one sloka

7 When Bali was about to give away to Vamana the entire world, his Guru, Sukracharya comes there and points out that it is all divine deception and asked him not to be deceived for Lord Vishnu himself has come there as Vamana, and tries to stop the gift, but Bali argues that his Guru is wrong. This argument ~~alone~~ is dealt with in 7 stanzas. This is extra in K^{amba} work.

8 Visvamitra to YAGNA, of silence before beginning the yagna. Rama asks ~~him~~ when the rakshasas are expected to come. Visvamitra is silent but the other sages inform him that the yagna will go on for six days and asked him to guard the yagna during all the time. As Rama is attentively doing so on the sixth day Subahu and Maricha came there with other rakshasas to pollute it. This is what Valmuki says. According to Kamban, to Rama's question neither Visvamitra nor the other sages reply. So Rama goes out and looks up at the sky and sees the rakshasas showering fire, missiles, stones and blood. While Valmuki says that the attack came on the sixth day, Kamban says that it came as soon as the yagna began on the first day itself.

9 On the approach of the rakshasas the sages in fear, sought refuge in Rama and then Rama destroyed them. So says Valmuki. This is not found in Kamban's work.

10 Valmuki has mentioned that the rakshasas showered blood on the sacrificial fire which then blazed forth more brilliantly. But Kamban has skilfully changed the version and said that Rama by his powers of archery shot his arrows and wove them into a sort of canopy over the sacrificial fire to prevent the rakshasas showering blood on the sacrificial fire.

11 According to Valmuki at the conclusion of the yagna, Visvamitra says, as one man to another, to Rama, "You have successfully carried out the words of your Guru, and my yagna has been performed well. You have hence made the name of Suddhasrama a true one." But according to Kamban, Visvamitra says to Rama, "To help me to

perform my yagna well, is mere child's play to you who has swallowed the whole world. This is only a token of your greatness." These words show Visvamitra had understood the divine nature of Rama and has praised him as such.

■ AHALYA PADALA

(Chapter describing the release of Ahalya from her curse)

Visvamitra and the princes walk to the bank of the river Sona and spend the night in a grove there. Rama asks for its history and Visvamitra narrates the episode of the churning of the ocean, the penance of Dithi, sage Kasyapa's wife, in the grove, and points out to a pond there as the spot where as a child Lord Muruga grew up. They reach the bank of the Ganges and the sage tells its history to Rama. They cross the Ganges and enter the city of Visala and after being entertained by the king of Visala, enter the bounds of Mithila. There Ahalya, who was invisible, gets back her visible form. Rama entrusts her to sage Gautama. Proceeding further, Rama has a view of the beautiful city of Mithila. This is the substance of this padala of 86 stanzas. This deals of the matter set out in detail in sargas 32 to 49 of Valmiki's Ramayana.

1 In Kamban's Ramayana, the churning of the ocean and the penance of Dithi are described at night on the bank of the river Sona by the sage to Rama before crossing the Ganges to enter Visala. But in Valmiki's account the sage's making of the narration is after the crossing of the Ganges and entering the environs of Visala. He gives the additional information that Indra spoiled Dithi's penance there.

2 Indra's wealth disappeared under the sea on account of the curse of sage Durvasa. To get it back the Devas churned the ocean. This is Kamban's version of the churning of the ocean. Valmiki's version is that the Devas and the Asuras churned the ocean to get the Amrita (or Nectar) to become immortal.

3 Valmiki mentions that the churning of the ocean took place in Kritha Yuga. Kamban makes no mention of it.

4 Valmiki narrates the story of the birth and growth of Lord Muruga and follows it up in detail, with the story of the Ganges in reply to Rama's question on the bank of the Ganges. Kamban contents himself with saying that the sage simply pointed out a spot as the Suravana pond i.e., the pond where Lord Muruga grew up without telling of his birth and growth after the narration of the churning of the ocean, on the bank of the Sona before reaching the Ganges.

5 When the three reach Visala, the sage tells Rama about the great Mithila and of the dynasty of its ruler. The king receives them respectfully and enquires who the youths are whereon the sage tells of their vanquishing the rakshasas at Siddhasrama. This is the account of Valmiki. Kamban mentions only that the king welcomed them well and omits the rest of the account.

6 Kamban omits the account of Valmiki that the sage and the princes spent the night in Visala.

There are differences about the Ahalya episode too in the two Ramayanas.

7 Kamban says that they saw a stone in an elevated place in a treeless plain adjoining Mithila. But Valmiki says they found an unhabited hermitage in a grove adjoining Mithila.

8 Valmiki has it that Rama enquired of Visvamitra the reason for the hermitage being untenanted. The sage told him that the sage Gautama had so cursed his wife Ahalya, and brought Rama to the hermitage and asked him to release her from the curse. Kamban's version is that the dust raised by Rama's feet fell on the stone in the plain and Ahalya got back her form having been released from the curse. Visvamitra tells Rama that she was Ahalya, whereon Rama asks for her story which the sage then describes.

9 Kamban says that Indra artfully arranged for the departure of the sage Gautama from his hermitage, and then got in. Valmiki says that he was waiting till the opportune moment and then entered the hermitage.

10 According to Valmiki, sage Gautama infuriated at the infamy of Indra cursed that he should become scrotumless, and at once his scrotum fell off. Kamban has it differently. According to him the curse was that Indra should get the female marks of a thousand women.

11 Gautama's curse to his wife was that she should live on air, lie on the sand, and spend an invisible life till she was released of her curse by the dust of Rama's feet, when she should worship him and get back her form. These are Valmiki's words. Gautama himself tells of the method of release from the curse without Ahalya asking about it. But Kamban says that Ahalya turned into stone the moment Gautama cursed her, and entreats him to tell her when she will be released of the curse. Then the sage tells her about it.

Kamban does not mention the fact that Gautama set off to the Himalayas to do penance after cursing his wife, which Valmiki mentions. Valmiki does not mention the fact that Visvamitra asked sage Gautama to take back his wife, which is mentioned by Kamban.

12 Kamban omits the statement of Valmiki that Ahalya, knowing that the visitor was not her husband, agreed to indulge in pleasure with him out of a sense of vanity that the Great Indra, the Lord of the Devas himself had come there bewitched by her beauty.

13 The Devas pleaded to the Pitri Devatas to remove this disability of Indra (as a result of Gautama's curse), and they gave Indra a sheep's scrotum. This is Valmiki's version. The Devas with Brahma approached Gautama to release Indra from his curse, whereon he turned the thousand female marks into a thousand eyes. This is Kamban's account.

14 Rama advised Ahalya to obey her lord dutifully. This piece of information is found in Kamban's work but not in Valmiki's.

15 The information found in Kamban's work that on the unexpected return of Gautama to his asrama, Indra

-escaped from there in the shape of a cat, is not found in Valmiki's work

It is clear from Valmiki's work that Visvamitra narrated the story of the river Kowsiki on the bank of the river Sona, the stories of the Ganges and of Muruga on the banks of the Ganges, and the story of the churning of the ocean on reaching Visala. But Kamban has it that the sage narrated the story of the churning of the ocean during their stay at the grove on the bank of the river Sona, and the story of the Ganges on the bank of the Ganges.

10 VIEW OF MITHILA PADALA.

(Chapter describing the beauty of Mithila)

This padala tells of the entry of the sage and the princes into Mithila and of their enjoying its beauty.

Kamban has followed Valmiki's version with but a few changes and original creations of his own and including most of the side stories till the time the three reached Mithila. The changes in the side stories are slight and not much material, being only changes in their order or in the personages telling the stories. The River Padala and Country Padala are Kamban's own creations. There is no necessity for change in them. The Bala Kanda of Valmiki contains 77 sargas. Kamban's Bala Kanda contains 1,396 verses. The major part of the Bala Kanda story (i.e. its first 50 sargas) is disposed of by Kamban in 562 stanzas ending with the Ahalya padala. The story in the remaining 27 sargas of Valmiki's Bala Kanda are dealt with in 835 stanzas (i.e. in the last 13 padalas beginning with Mithila-view padala) rather elaborately. These figures will show that Valmiki was interested in enjoying the boyhood stage of Sri Rama and was intent upon getting him married early. On the other hand it will be seen, that Kamban desired to enjoy the youthful stage of Rama in varied facets of poetic fancy and hence delayed the marriage of Sri Rama.

Except for a padala or two, most of the remaining padalas in Kamban's Bala Kanda are original creations of Kamban. It will be seen that the poet is beginning to show

his poetic skill and fancy from this padala. It may be safely remarked that they have reached a high water mark in this, the Mithula-view padala. Those who want to appreciate and enjoy the thrill of Kamban's poetic genius creative fervour, and the excellence of his poetry must go through this and the succeeding padalas, in the Balakanda. Those who wonder about the need for Kamban's Ramayana will certainly revise their opinion after going through these padalas.

The substance of this padala—The sage and the princes enter Mithula and traversing the royal path feast their eyes on the beauty of the city, its shops, festivities, dance halls games and swings. They see lovely Sita standing in the girls' storey above the zenana of Janaka's palace. Rama and Sita eye each other with amorous glances and fall in love. Rama proceeds with the sage but Sita is tormented with love pangs. Her associates comfort her but Sita thinks of Rama and prates. Her love pangs increase and the friends' comforting go in vain. The moon comes up. Sita blames him in her love-lorn state. Learning of the arrival of the sage, Janaka receives the three with due respect and arranges for their stay in a mansion, and departs. There, Satyananda, the priest of Janaka, comes to see them. Visvamitra narrates the story of Rama's sojourn including the release from her curse of Ahalya. Satyananda praises Visvamitra and narrates to Rama the story of Visvamitra's life in Visvamitra's presence in detail. Kamban does this in 59 stanzas. Then Satyananda departs. Then the sage and the princes retire for the night. Rama, who is now alone, thinks of Sita, becomes love-lorn and prates and remains ill at ease. In the morning the three get up and go to Janaka's yagna sala. Janaka receives them and makes them seated. Enraptured by the enchanting handsomeness of the princes, Janaka asks Visvamitra who they are. The sage replies that they are the sons of Dasaratha who have come to witness the yagna and desire to see the bow of Siva.

The first 82 stanzas of this padala of 157 stanzas constitute the original creation of Kamban. The contents of stanzas 83 to 140, (i.e., the portion dealing with the story of Visvamitra) are almost similar to the ideas of Valmiki. Stan-

zas 141 to 157 tell about their meeting with Janaka and their reception at the yagna; the ideas, except for a few minor modifications, are almost similar to those of Valmiki. This padala treats of the matter dealt with in sargas 50 to 63 of Valmiki's Ramayana Balakanda.

1. In Valmiki's account, sage Visvamitra with the princes comes to Janaka's yagna sala where Janaka receives him with the help of Satananda, and makes them seated. Then Janaka asks who the youths are, and Visvamitra relates the story of Rama up to the destruction of the rakshasas who came to pollute his yagna and the release of Ahalya from her curse. Satananda enquires about his mother Ahalya, and Visvamitra narrates what took place. Satananda praises Rama, and, in the presence of Visvamitra and Janaka, tells the story of Visvamitra. In Kamban's account, Janaka meets the sage and the princes as they come along the royal path, and arranges for their stay in a mansion and departs. Satananda comes there and learns of the release of Ahalya, from the curse and narrates to Rama, in the absence of Janaka, the story of Visvamitra.

2. While Valmiki says that Janaka enquires of Visvamitra who the youths were in the yagna sala where he first met them, Kamban says that at their first meeting Janaka went away without asking who the youths were, and did so only the next day when they came to the yagna sala, and then, as a reply, Visvamitra told the story of Rama.

3. Valmiki says that when Visvamitra told of Rama's releasing Ahalya's curse, Satananda with great interest and emotion enquired about his mother Ahalya and that Visvamitra told him about her. But in Kamban's account Satananda makes no enquiry about Ahalya even though he heard of her release from her curse from Visvamitra.

4. According to Valmiki, after Satananda's narration of Visvamitra's history, Janaka intimates that evening has set in and, after asking the sage and the princes to come the next day to the yagna, departs with Satananda. According to Kamban, when Satananda left the sage and the princes after telling the story of Visvamitra to Rama in the mansion

where they were lodged, Visvamitra and Lakshmana go to sleep while Rama thinks of Sita and prays. The next morning the sage and the princes come to the yagna sala where, in reply to Janaka's query Visvamitra narrates the story of Rama.

5. From the remark of Janaka that the sun was dipping in the west in Valmiki's account, it is clear that Sutananda finished his story of Visvamitra before sunset. But in Kambar's account it is to be inferred that Sutananda's narration in the mansion of the visitors went on till late in the night.

11. HEREDITY-NARRATION PADALA.

(Chapter in which the heredities of Dasaratha and Janaka are narrated.)

This padala gets its name from the description of the kings of the Surya Vamsha (Solar Race). There are 29 stanzas in this padala. The narration in the yagna sala of the story of the important kings of the Solar Race from its first Emperor Manu to Dasaratha, and of Rama's story upto the time of his arrival in Mithila, forms the substance of this padala.

1. Kambar's version is that Visvamitra narrated the history of the twelve famous kings of the Solar Race, from Manu to Dasaratha, and the story of Rama in brief, in the yagna sala on the second day of their arrival in Mithila and before Rama broke Siva's bow. But, according to Valmiki, this takes place after Rama breaks the bow, and after Dasaratha is sent for and comes to Mithila (i.e., 10 days after Rama's arrival in Mithila) and with Dasaratha's and Visvamitra's permission. Here Vasishtha does the narration tracing it from Brahma, Marichi and Kasyapa and brings it down to Dasaratha mentioning the names of forty Kings and dealing specially with Suga's greatness. Rama's story is not narrated. There is only a mention that the princes are Dasaratha's sons. Valmiki treats about this in slokas 20 to 46 of sarga 70. But Kambar tells of it earlier. So far Kambar has told the side stories displacing their order in the original of Valmiki, without changing the main story. Here Kam-

ban makes a change in the main story itself by introducing earlier what has been told later in the original.

2. According to Kamban, the narration of the story of the Solar Race is by Visvamisra in the yagna sala. According to Valmiki it takes place when Janaka is seated with his brother Kusadhwaja and vassals in the Court hall, and that the narration was by Vasishtha.

3. Vasishtha narrates the greatness of the Solar Race and exhorts Janaka to give his two daughters in marriage to Rama and Lakshmana. So runs the account in Valmiki. Kamban does not mention Vasishtha's request.

12 BOW PADALA

(Chapler describing the breaking of Siva's bow by Rama)

This padala of 66 stanzas gets its name from the fact of Rama's breaking of Siva's bow. This follows the story in sargas 66 and 67 of Valmiki's Ramayana.

On hearing Visvamisra's words, Janaka makes known his decision to give Sita in marriage only to the person who bends the great bow of Siva, and asks his servants there to fetch it, which they do. The people talk variously of the greatness of the bow and of Rama's greatness. Satananda who was there, understanding the mental anguish of Janaka as to who was going to bend the bow and marry Sita, narrates the story of Siva and that of the bow and how many princes came to bend it but went away humiliated, and announces that Sita would be given to Rama if he bent the bow. At once Rama proceeds to bend the bow. The girls of the city assembled there make various remarks at this. Rama playfully bends and breaks the bow. Meanwhile, Sita reclining on a bed of flowers in a mantapa of flint on the bank of a lotus pond is sighing in a highly love-affected condition. A companion called Neelamala rushes in dishevelled state and breaks out the news of Rama's breaking of the bow. At this Sita is transported with joy. On the advice of Visvamisra, Janaka sends emissaries to Ayodhya to invite Dasaratha and celebrate the marriage. This is the substance of this padala.

1. Kamban says that Janaka ordered four of his servants to bring the bow. They go out and the bow is brought to the hall by 60,000 persons. Valmiki's account is that Janaka asks his ministers to get the bow and they go out and the bow, kept in a huge iron box, is drawn into the hall by 5,000 persons.

2. In reply to Visvamitra's query, Janaka himself narrates the story of Sita and of the bow, according to Valmiki. Kamban says that it was Satananda who made the narration.

3. Kamban says that after Janaka gets the bow into the hall Satananda tells the stories of Sita and of the bow and asks Rama to bend the bow. Valmiki says that Janaka made the narration first, then got the bow to the hall, and spoke of the humiliation of many who attempted to break it, and promises to give Sita to Rama in marriage if he bent the bow.

4. As soon as the bow was broken, Janaka enquires of Visvamitra whether Dasaratha should be invited and the marriage performed or whether the marriage could be performed straightaway. Visvamitra replies that it would be proper only if Dasaratha is invited first. This is Kamban's version. Valmiki makes no mention of the enquiry and reply but only states that, taking Visvamitra's permission, Janaka sent emissaries to Ayodhya.

Using the story on Valmiki's short narration, Kamban intermingles his imaginative creations and embellishes Valmiki's account. This will be evident from the succeeding padalas.

13 SOJOURN PADALA

(Chapter describing Dasaratha's journey to Mithila from Ayodhya)

This padala of 82 stanzas is so entitled because it tells of Dasaratha's sojourn to Mithila with his armies.

Janaka's emissaries reach Ayodhya and produce Janaka's epistle in the royal assembly and one of the wise men read it to the king. Immensely delighted by the news, Dasaratha asks it to be proclaimed by beat of drum that everyone

should start for Mithila, and starts with his armies and (after proceeding 2 yojanas), encamps at the base of Chandra Sula Hill. This is the substance of the padala.

1. Kamban makes no mention of the fact that the emissaries reached Ayodhya after spending three days *en route* as mentioned by Valmiki.

2. Valmiki says that the emissaries told the king themselves of the news of the breaking of the bow and does not mention that an epistle was brought as said by Kamban. In one stanza Kamban makes the emissaries tell briefly what took place and hand over the epistle.

3. Valmiki has it that on hearing of the news he consulted with Vasishtha and other sages to know if the alliance with Janaka was in order and asked for their opinion, and then started for Mithila on their permission. This is not found in Kamban's account.

4. Kamban says that the armies went first, then Dasaratha's wives, then Vasishtha followed by Bharata and S. Sugriva, and finally Dasaratha, on the journey to Mithila. Valmiki says that Dasaratha went with the sages and the army followed him.

5. Valmiki says that the party spent 4 days on the way and reached Mithila on the fifth day. Kamban does not give the number of days but indicates the spot where each day the party encamped, in each of four padalas called the description padala, flower picking padala, water sports padala and the disport padala respectively. In these Kamban has exhibited high imaginative skill. Kamban mentions that Dasaratha's queens were in the party about which Valmiki makes no mention.

This padala narrates the story in sarga 68 and upto the sloka 7 in sarga 69 of Valmiki's work. Kamban finishes the story within 8 stanzas of this padala and in the succeeding stanzas describes the army of Dasaratha, their joyous march, and the happy incidents on their march. This padala may therefore be regarded mostly as Kamban's own creation.

14. VIEW OF HILL PADALA

(Chapter describing the events during the trip from Ayodhya to Mithila)

This padala derives its name from the description of the various events of Dasaratha's army as it lay encamped at Chandra Sula hill. It contains 77 stanzas. There is no basis for this in Valmiki's work. Kamban has done this to invest his poem with the qualities of a Maha Kavya (or, great epic poem), by including this and the succeeding three padalas for which there is no basis in the original of Valmiki. Such additions are found in the poems, Sisupala Vadha, and Kiratarjuniya, in Sanskrit.

15. FLOWER PICKING PADALA

(Chapter describing the sports in the flower garden)

Dasaratha's army reached a flower garden after the night's stay at the base of the Chandra Sula hill. There the guls and women picked flowers and enjoyed themselves in sportive activities. In this padala of 30 stanzas Kamban treats of the matter with imaginative skill.

16. WATER SPORTS PADALA

(Chapter describing the water sports)

The women folk indulge in water games and sports with the men folk in the rivers and brooks. Kamban describes these with vivid imaginative skill in 33 stanzas.

17. DISPORT PADALA

(Chapter describing the joyful activities of Dasaratha's party)

In this padala of 67 stanzas Kamban conjures up a picture of the happy ways in which the men and women in the party after drinking intoxicating drinks disported themselves in diverse types of pleasurable activities.

There is little difference in the narrations of the route taken by the sage Vuvamitra and the princes in their sojourn from Ayodhya to Mithila, by Kamban and Valmiki.

Kamban details the route of Dasaratha from Ayodhya to Mithila as *via*, Chandra Sula hill, the bank of the river Sona and across the Ganges. Valmiki merely says that Dasaratha reached Mithila after four days' journey but is not clear about the route.

18 WELCOME PADALA

(Chapter describing Janaka's welcome to Dasaratha)

This padala of 34 stanzas is so called because Janaka went out with his army to meet Dasaratha as he approached Mithila and welcomed him and brought him to Mithila.

When Dasaratha approaches Mithila with his army Janaka sets out with his army, proceeds out of the City and welcomes Dasaratha. Dasaratha extends his hand to Janaka takes him up in his chariot, enquires after his welfare and embraces him. Then as they reach the limits of the City Rama and Lakshmana come out to meet them. Dasaratha embraces them and then asks them to lead the armies into the City. With his brothers at his sides Rama rides in a chariot into the royal path of the City. This is the substance of this padala.

1. Dasaratha reaches Mithila, and Janaka welcomes him with due honour and he stays in a mansion. Visvamitra with Rama and Lakshmana comes there and the sons do obeisance to their father. This is what Valmiki says. He does not mention that Janaka or Rama and Lakshmana went out of the city to receive Dasaratha. But Kamban says that Janaka went out of the city first to receive Dasaratha and to bring him to Mithila. Then Rama and Lakshmana went out to receive Dasaratha. But he does not say that Visvamitra went with the princes.

This padala follows the story in the 12 slokas from the 7th sloka in the 69th sarga to the 19th sloka (*i.e.*, the end) of the sarga. This is an amplification of the short account of Valmiki that, having spent four days, Dasaratha reached Mithila at the environs of which he was received with due honours by Janaka, and spent the night at Mithila. Kamban has introduced certain new episodes and embellished his account. This too may be called the creation of Kamban.

19 STATE DRIVE PADALA.

(Chapter describing the state drive of Rama in Mithila)

This padala of 54 stanzas derives its name from the fact that it describes the state drive of Rama along the royal path

Seated on a handsome chariot Rama drives in procession through the royal path. The damsels of the city come out to feast their eyes on Rama's lovely form and are charmed by it. Each tells the other with a sigh that she is not lucky to have him as her lord. They get fully lost in enjoying that part of his body which meets their eyes and are unable to take their eyes off from it to look at the other parts. In this universe-bewitching manner Rama drives in procession and reaches the Court hall, does obeisance to the sages Vasishtha and Visvamitra seated there, and takes his seat with Lakshmana. Then Dasaratha enters the hall with his vassals and Janaka accords them the due honour and respect. This is the substance of the padala.

The custom of taking the bridegroom in procession on the marriage eve to a mantapa or hall and honouring him there is still prevalent in our part of the country. This is called Janarasa or Reception of the Bridegroom. Kamban evidently had the practice in mind in framing this padala. This is not found in Valmiki's account. Hence this padala may also be said to be a creation of Kamban.

20 DECORATION PADALA

(Chapter describing how her companions decorated Sita)

This padala of 43 stanzas tells of the various ways in which the companions of Sita decorated her and hence the title of the padala.

Vasishtha asks Janaka to bring Sita. The companions of Sita go to her, on Janaka's command, and inform her. They decorate Sita in diverse ways that bewitch them. Sita walked majestically into the Court hall. Rama is delighted at the thought that it is the same dainty damsel he had seen on the girls' storey. Vasishtha, Visvamitra and Dasaratha

are entranced by her beauty, think that she is the incarnation of Lakshmi herself, and are extremely delighted. The others lift their hands to salute her. Dasaratha asks Visvamitra when the marriage is fixed to take place, and Visvamitra replies that it will be celebrated the next day. Then Dasaratha goes to his camp, and the sun sets. This is the substance of the padala.

1. Valmiki says that as soon as Dasaratha and his party reached Mithila, Janaka sent word to his younger brother Kusadhwaja and got him to Mithila. Kamban does not mention this fact.

2. Valmiki says that when Vasishtha concluded his narration of the greatness of Rama's race, Janaka narrated the history of his ancestors from that of Emperor Nimi down to his own. This is not found in Kamban's account.

3. As soon as Janaka finished the narration of the greatness of his race Visvamitra asked Janaka to give the two daughters of Kusadhwaja his brother to Bharatha and Situghna. Janaka agreed to the proposal and said that the four could be married the day after the next in Phalguna Uththara. This account of Valmiki is not found in Kamban's.

4. "To-day is Makha. The day after the next is Phalguna Uththara. It is a very auspicious day for marriage. The marriage can be held on that day." So said Janaka to Vasishtha. Accordingly the reception of the bridegrooms was held on the day prior to that before the marriage, in Makha. We get to know of this from Valmiki's account. Kamban says that as soon as the reception of the bridegrooms was over, when Dasaratha asked Visvamitra when the marriages were fixed to take place Visvamitra replies that it would be the next day. Since this conversation takes place on the eve of the marriage, we come to know that the reception to the bridegrooms was held in Purva Phalguna.

5. According to Kamban, Rama and Sita first see each other when Sita was in the girls' storey and then for the second time during the reception. Valmiki says that they saw each other for the first time during the actual marriage.

This padala is based on the custom of seating the bride and the bridegroom on auspicious seats and performing what is called "Nischaya Thamboolam" the day before the marriage. It is a creation of Kamban's poetic fancy.

Valmiki treats in sargas 70 to 72 of Vasushta's request to Janaki to give his daughter in marriage to Rama and Lakshmana of Visvamsa's request to Janaka to give his brother Kusadhwaya's daughters in marriage to Bharata and Situghna, of Janaka's acceptance of the suggestions, and of the fixing of the marriage day. Kamban bases this padala on these and, introducing some new episodes, makes a new creation of his own in this padala.

21 MARRIAGE PADALA

(Chapter describing the marriage of Sita)

This padala of 104 stanzas describes in detail the marriages of Rama and his brothers and hence its name. This is based on the 73rd sarga of Valmiki and, introducing some new incidents, Kamban has imaginatively given shape to this padala.

On the night preceding the marriage, Rama and Sita think of each other feeling greatly love afflicted. The people of the city decorate the city in various ways on hearing of the king's word that the marriage will be celebrated the next day. Soon after dawn Dasaratha enters the marriage hall with his retinue. Janaka too arrives. Rama bathes, wears the holy *thiruman** on his forehead, and wearing fine dress and ornaments, gets into a chariot with his brothers and reaches the marriage hall. Vasushta arrives with the materials necessary for the conduct of the marriage. The couple are seated on the marriage platform. Janaka gifts away Sita to Rama with the pouring of water. Then Sita circumambulates the fire steps on the goldstone, and looks at the actual Arundhati herself seated beside Vasushta, unlike other brides who have to look up at the star Arundhati in the sky. Then Rama and Sita do obeis-

* This is the forehead mark worn by Sri Vaishnavas.

sance to Dasaratha and the queen mothers and retire to their bed chambers. Then Janakā decides in consultation with Dasaratha and celebrates the marriage of the three daughters of his brother Kusadhwaṇa to the three younger brothers of Rama. Dasaratha stays in Mithila for a few days after the marriage. This is the substance of this padāla.

1 Yudaji, the maternal uncle of Bharata comes to Ayodhya to take Bharata to his city according to his father's desire, learns that all had left for Mithila for the marriage, repairs to Mithila, meets Dasaratha on the day prior to that of the marriage, and tells of his coming first to Ayodhya and thence to Mithila. This account of Valmiki is not mentioned by Kamban.

2 Valmiki makes no mention of the fact mentioned by Kamban that on the night before the marriage day Rama and Sita spent the night love afflicted.

3 Kamban says that Dasaratha, Rama, Sita and Vasishtha entered the marriage hall in that order. Valmiki says that Dasaratha entered first followed by Rama with his brothers and sages.

4 Valmiki does not mention the fact mentioned by Kamban that Sita stepped on the grindstone and then looked at the actual Arundhati seated near Vasishtha instead of looking at the Arundhati star in the sky.

5 Kamban says that Sita made obeisance, after her marriage, to Kaikeyi, then Kousalya and Sumitra and they gave her presents of many jewels. Valmiki is silent about it.

6 Valmiki tells that the marriage was celebrated in the yagna sala. Kamban makes mention of the decorated hall only.

7 Valmiki clearly mentions that Vasishtha asked Janaka to give his two daughters in marriage to Rama and Lakshmana and Visvamitra asked Janaka to give the daughters of his brother Kusadhwaṇa in marriage to Bharata and Satrugna. So it is clear that Sita and Urmila were the daughters of Janaka, and Mandakini and Sruti Kirti were the daughters

of Kusadhwaja. But Kamban clearly says that excepting Sita, the other three were the daughters of Kusadhwaja.

8. Kamban says that Dasaratha stayed in Mithila for a few days after the marriage. But Valmiki has it that the next day itself Visvamitra betook himself to the Himalayas and Dasaratha followed suit by setting out for Ayodhya.

9. Valmiki says that the four couples got married simultaneously and retired to their bed chambers. Kamban makes a change and says that Rama was married first and retired to the bed chamber, and then the marriages of the other three brothers were settled and conducted.

10. Kamban mentions that the town-folk decorated the city on the night before the marriage day while Valmiki makes no mention of it.

11. From the statement of Valmiki that Yudajit learnt on reaching Ayodhya the news of the marriage at Mithila, it is to be inferred that the marriage having been settled all too suddenly, the marriage invitation could not be sent even to the Kekaya king. Kamban makes no mention of Yudajit at all.

22. PARASURAMA PADALA,

(Chapter describing the meeting between Rama and Parasurama).

This padala of 50 stanzas derives its name from the fact that it tells of the vanquishing of Parasurama by Sri Rama when the former challenged Sri Rama to show his prowess, when Dasaratha, Rama and their party were returning to Ayodhya from Mithila. This is based on the sargas 74 to 77 of Valmiki's Ramayana. Only a few changes are seen here between the original and Kamban's work. But for these, there is unanimity in the two versions.

At the conclusion of the marriage, Visvamitra takes leave of Janaka and repairs to the Himalayas for doing penance. Dasaratha with his sons and retinue is returning to Ayodhya. On his way he found peacocks going on the right and crows and other birds going on the left. Taking this to be an ill-omen and becoming sad, Dasaratha enquires of

a-secr what they indicate, and he replies that the party will meet danger but it will be overcome soon. Then Parasurama bearing a bow and an axe and with a terrible form making the whole world tremble, appears before Rama and speaks fiercely, "You have broken a spent bow. Now I have come to test your valour." Dasaratha is all fear and trembling, praises Parasurama profusely and asks him to show them mercy. Not heeding his words, Parasurama speaks to Rama telling him of the stories of Siva's bow, of the Vishnu's bow in his hand, of the battle between Siva and Vishnu, of how in that battle Siva's bow was made powerless, of how he was so long living in Mahendra mountain forgetting his anger at the death of his father at the hands of Kattrhaviryarjuna, and of how he had come there on hearing the noise of the breaking of Siva's bow, and showed the Vishnu bow in his hand to Rama and challenged him if he was really valorous to bend that bow, and said he would fight with him later.

Immediately Rama takes the bow from Parasurama's hands, bends it, and asks Parasurama what he was offering as the target for his arrow. Finding that he had failed, Parasurama praises Rama and offers all the penance he had done so far as the target for his arrow. The arrow speeds and collects up all the penance of Parasurama and returns. Parasurama bows to Rama and goes away. Rama then comforts his father who has fallen into a faint. Dasaratha embraces his son and feels happy. Rama gives the bow taken from Parasurama into the care of Varuna, and returns to Ayodhya, with his father. After a few days, Yudrjith, the maternal uncle of Bharata and Satrugna takes them to Kekaya. This is the substance of this padala.

1. Valmiki says that when Dasaratha left Mithila with his sons and daughters-in-law, Janaka gave them large presents of pearls, gold, cows and land as Sridhana and went some distance with them to give them a send off. Kamban makes no mention of this.

2. "Peacocks going on the right (clockwise) and crows and other birds going anti-clockwise." Kamban describes these as inauspicious omens. Valmiki tells this differently as "Birds screeched ominously and animals went clockwise."

3 Kamban says Dasaratha asks a veer what the effects of the ill-omens will be. Valmiki says that Dasaratha made the enquiry of Vasushta himself.

4 According to Valmiki, Vasushta and the other sages welcomed the irate Parasurama with arghya and padya. Kamban says that Dasaratha himself did these and does not mention Vasushta or the other sages in this context.

5 Valmiki says that Parasurama talked nothing disparaging of Siva's bow and merely said, "You are a Kshatriya. I have come here to see your prowess. If you take up the bow and get it ready to shoot an arrow, I shall then fight with you", without slighting Rama. But Kamban has it thus. Parasurama with great disdain and pride exclaims, "It is no credit to you to have broken a spent bow. Show your might in bending this bow."

6 Rama bent the bow and set an arrow in it and said, "The arrow cannot be shot in vain. Shall I destroy your padagati or shall I destroy all the virtue you have accumulated by your penance?" Parasurama, having to repair to Mahendra Mountain without staying the night there in pursuance of Kasyapa's curse, asked Rama to destroy his virtue. This is Valmiki's account. According to Kamban, Rama does not ask which of the two things he should destroy but merely asks what Parasurama was offering as the target for his arrow.

7 After the rout of Parasurama, Rama gave the bow to Varuna and then made obeisance to Vasushta and then comforted Dasaratha who had fainted. So says Valmiki. Kamban has it that Rama first roused Dasaratha from his faint, then gave the bow to Varuna asking him to take care of it.

8 Valmiki says that Rama conducted the affairs of State with his father's permission and loved Sita with extreme fervour because of the fact that his marriage to her was arranged by great sages. Kamban does not mention these.

CONCLUSION

It can be concluded that Kamban has made changes in Valmiki's account in the following ways

1. Making slight changes here and there in the main story and the side stories.
2. Mentioning the incidents in the main and side stories in the original, in other contexts.
3. Telling the story in the original mentioned in one place in a different place.
4. Adding extra imaginative accounts related to the original, and introducing imaginative accounts of his own.
5. Having the narration by a person in the original made by another.
6. Describing the route through which Visvamitra took Rama and Lakshmana, differently.

Why did Kamaban who proclaimed in a verse at the beginning that he will be following Valmiki, change the story of the original? Are there any bases in the Puranas and ancient accounts for the changes he had made and the new imaginative accounts he had given? Or, are these his own independent creations? It is not necessary to enter into these enquiries for the purpose of this book.

25, Burkit Road }
 Madras-17 }

S. N. SRI RAMADESIKIAN

कम्बरामायण-संस्कृतानुवादः

बालकाण्डः

कम्बरामायण-संस्कृतानुवादः

वालकाण्डः

मङ्गलाचरणम्

(कृष्णपुष्पपात्रम्)

स्वर्गं च सृष्टिस्थितिं नाशकार्यं
लीलानिमित्तं कुरुते सदा यः ।
समस्तलोकस्य पति र्य एव
तस्यैव पादौ शरणं ब्रजामः ॥

1

जघान रामः किल सप्त सालङ्ग
वल्मीकजन्मा मुवि तस्य गायाम् ।
अकार, तत्काव्यविशुद्धदेशे
द्वलार्थकं काव्यमिदं करोमि ॥

2

गीर्वाणभाषामवलम्ब्य राम-
कथां त्रयधकुरथापि तेषु ।
प्रसिद्धवल्मीकिकृतप्रबन्ध-
क्रमेण काव्यं द्रविडे करोमि ॥

3

विष्णोर्गुणाढ्यस्य दशावतारे
श्रीरामचन्द्रस्य कथा वरिष्ठा ।
कृता सुपदैः, शडयप्पनाम्नः
तद्वण्णनल्लरमिधे प्रदेशे ॥

4

रक्षोनिहन्तुर्धृतचापपाणेः

रामस्य कीर्तिं भुजयोर्ध्रुवन्तः ।

लब्ध्वा धनज्ञानयशांसि मुक्ति-

प्रदायिका श्रीकरुणां भजन्ते ॥

5

1

सरयूनदीपटलः

(ஆரூர் நூப்பட்டம்)

पुंतां च पञ्चेन्द्रियरूपमागाः

हारस्तनीनां नयनारुण्यबाणाः ।

निषिद्धमार्गे न हि यान्ति यत्र

तत्कोसलस्थां सरयूं यदामः ॥

1

शीलेन तुल्या रषिर्षंशजानां

निष्यं सवन्ती सरयूः प्रवृद्धा ।

लोकस्थिनान् पाति समस्तजन्तून्

स्वयं च मातुः स्तनवत् स्थितेयम् ॥

2

किरातपछीममितः प्रविष्टो

नानाधनुर्वाणमुखैः समेतः ।

व्याधाङ्गनास्ताः किल रोदयित्वा

बिभ्राति सेनेषु नदीप्रवाहः ॥

3

जातं हिमाद्रेर्जलधिं प्रविष्टं
नदीजलं ब्रह्मवदेकमेव ।
देशप्रभेदाद्बहुरूपतां तद्
धत्ते यथा ब्रह्म मतप्रभेदात् ॥

4

वने तथा चम्पककाननेषु
षाण्यां तटाके बहुसस्यभूम्याम् ।
प्रयाति सर्वत्र नदीजलं तत्
प्राणा यथा सर्वशरीरमागे ॥ ¹

5

2

कोसलदेशपटलः

(Bāḷakāṇḍam)

बाल्मीकिनामा कविरादिमो यः
काव्यं सुराणामपि कर्णपेयम् ।
चकार, तद्वर्णितकोसलस्य
मया स्तुतिर्भूक्तचरसमाना ॥

1

ज्ञात्वा चरन्तो महिषाश्च सस्ये
नीलाभवल्पाः स्वशिशून् स्मरन्तः ।
प्रेम्णा विमुञ्चन्ति पयोसि तेन
फलन्ति सस्यान्यपि कोसलेऽस्मिन् ॥

2

विशालनेत्राः शशिखण्डफालाः

नार्यः सदा ज्ञानधनैः समृद्धाः ।-

सन्त्यत्र यस्मादत एव दानं

कुर्वन्ति दीनाय सदोपचारम् ॥

3

नाथः सदा वस्तुभरैः समृद्धाः

भूमिः सदा सस्यसमृद्धियुक्ता ।

अत्राऽऽकरा रत्नगणान् यमन्ति

सम्प्रीलपूर्णानि वृणां कुलानि ॥

4

सर्वेऽत्र शुद्धा न हि मृत्युवार्ता

ते शुद्धभावास्तत एव शान्ताः ।

तेषां सदा धर्मपरायणानां

न दुर्गतिः सद्गतिरेव किन्तु ॥-

5

अस्मिन् कचिपाकगृहोत्पधूमाः

तद्यन्त्रशालाजनिताश्च धूमाः ।

सवेदघोषं कृतयागजन्य-

धूमैर्मिलित्वा घनवद्विभाति ॥

6

दृष्टयोपमानं वदनेन चन्द्रं

गतिं गजानां निजमन्दगत्या ।

गाढस्तनैः पङ्कजकुटुम्बलानि

विजित्य नार्यो विलसन्ति देशे ॥

7

देशेऽत्र मेघो वनराजिसाम्यं
हिमाचलो धान्यचयेन साम्यम् ।
साम्यं तथाग्निश्च जलाशयेन
प्राप्नोति नाकोऽप्यथ कोसलेन ॥

8

दारिद्र्यशून्येऽत्र न दानवार्ता
युद्धातिदूरे किमु वीर्यवाचा ।
असत्प्रशून्ये किमु सत्यवाचा
बहुश्रुताद्ये न धियः प्रभारः ॥

9

रम्या जनाः स्वीयगुणेन निस्त्र्यं
नीमिः स्थिराभूदन्तताप्रसक्तया ।
प्रेम्णा बधूनां स्थिर एव धर्मः
शीलेन तासामिह काळवृत्तिः ॥

10

अन्विष्य पदभ्यामिह कोसलस्य
दंष्ट्रं हि वेलां भुवि के समर्पाः ।
युक्ताङ्गपादैः सायूः समन्तात्
अप्यापि गत्वा न हि वेत्ति वेळाम् ॥

11

घोराय बाताहतसागरस्य
प्रवेशमात्रेऽपि न वै विनाश्यः ।
यः कोसलोऽसौ वणिगः पुरैव
पुरीम्पोष्यामय वर्जयामः ॥

12

अयोध्यानगरपटलः

(उत्तराखण्ड-प्रदेशः)

रम्यार्थगम्भीरपदप्रयोजकः-

मुनिप्रवरैः कविभिः स्तुतेयम् ।

यद्धाम बाञ्छन्ति जनास्तपोभिः

तत्र स्थितैश्चापि पुरा वरेण्या ॥

1

ब्रह्मा शिवो विष्णुरिमे क्षयोप्या-

समा पुरीमत्र न दृष्टवन्तः ।

तद्दृष्टुकामो किल सूर्यचन्द्रौ

निमेषशून्यौ चरतो ध्रुवं तत् ॥

2

पुण्येन मुक्तिर्भवतीति वेदाः

रामेण पुण्यं बभूवे पृथिव्याम् ।

पुरीमिमां प्राप्य गुणी स रामः

रक्ष चेत् योग्यमितः किमप्यत् ॥

3

यशःप्रधाना रविवंशभूपाः

लोकान् दिशो व्याप्य निजाज्ञयैव ।

रक्षन्ति चेत् आवरणो नगंर्याः

प्राकार आसीजनु मण्डनार्यः ॥

4

क्षगाधदुर्गं जलधिभ्रमेण

प्रविश्य मेघाः सलिलं गृहीत्वा ।

प्राकारमत्रोन्नतशैलबुद्ध्या

क्षारुह्य वर्षन्ति च तत्र धाराः ॥

5

प्राकारवाद्ये जलदुर्गजात-

पद्मानि तद्देशवराङ्गनानाम् ।

मुखैः पुरा प्राप्तपराभवं स्वं

स्मृत्वाद्य योद्धुं किमु सङ्गतानि ॥

6

चन्द्रादपि श्वेततराणि नाना-

सम्पानि शण्डैः पयनाभिघातैः ।

उपर्युपर्युत्थितदुग्धसिन्धु-

तरङ्गवद् व्योम्नि विभान्ति पुष्पाम् ॥

7

शैलस्थनानाकदलीसमानैः

पताक संधैर्निविष्टेऽम्बरेऽस्मिन् ।

चरन्तसाविन्दुरपि च्चजानां

सदृष्टनात् क्षीणतनुर्वभूव ॥

8

स्वर्णैर्वरिष्ठै रचिता पुरी र्स्वा

छायां च विशुद्धविदोपतुल्याम् ।

प्रसार्य सम्यक् ननु देवलोका

तत्स्वर्णलोकं विदधे ययार्थम् ॥

9

कान्त्या दिवारात्रगतं वितकं
 उत्पादयन्त्यां किल तन्नगर्याम् ।
 पूजयाङ्गना देहदिदृक्षयेव
 निमेषशून्याः प्रतिमाः किमत्र ॥ 10

पश्या च संयोगवियोगकृत्यैः
 गानेन तस्य श्रवणेन पुर्याम् ।
 जलाशगाहैः कुसमस्य धृत्या
 कालः प्रयात्यत्र पुराङ्गनानाम् ॥ 11

तुरङ्गपातङ्गरथान् नयन्तः
 केचिन्नरास्वत्र नयन्ति कालम् ।
 श्रक्तिञ्जनानां बहुयाचकानां
 दश यथेष्टं मुदिताश्च केचित् ॥ 12

गजान् मिथो योधवशान् विधाय
 धनुः प्रयोगाभ्यसनेन केचित् ।
 शीघ्रं प्रयान्तस्तुरगैर्नयन्ति
 कालं, धनुःशास्त्रविचारणेन ॥ 13

चलत्पटं व्योमगता ध्वजास्तु
 किं व्योमगङ्गासलिलं लिहन्ति ।
 श्वेता घना व्योमगताः समुद्र-
 भाविश्य नीरं च यथा पिबन्ति ॥ 14

मेघान्धिघोषादपि घोररूपैः

भेरीनिनादैः सहिते पुरेऽस्मिन् ।

चोरा न वै तेन न विचरक्षा

न याचकास्तेन न दानवार्ता ॥

15

यतोऽत्र विद्यासहिताः समस्ताः

विद्वानविद्वानिति नास्ति भेदः ।

समस्तसौभाग्ययुतेषु तेषु

धनी हरिद्वस्तिवति नास्ति भेदः ॥

16

विद्याद्वयबीजं बहुधा प्रकृतं

योगद्वयपत्रैः प्रियकुट्टमलैश्च ।

धर्माद्वयपुष्पैः सहितं नगयां

उत्पादयत् सौदृषकञ्च ततोऽमूत् ॥

17

४

दशरथशासनपटलः

(ॐ नमो भगवते वासुदेवाय)

पुरीमपोष्णमय चक्रवर्ती

यः सप्तलोकजननि पातु मीला ।

मृदालयः प्रावरावयम्भ-

ममूय दाति रम स धर्मवर्तिः ॥

1

हस्तान् समेषां निजदानवारि-

सिक्तान् पृथिव्यामकरोत् सदा सः ।

अन्यैरसाध्यान् श्रुतिमार्गगामि-

भूपैकसाध्यान् विदधे च यज्ञान् ॥

2

स्वप्राणतुल्यान् सकलाश्च जन्तून्

मत्वाऽस्य लोकस्य च पालनेन ।

चराचराऽमाऽखिलजीवराशि-

निवासदेहेन समोऽस्ति भूपः ॥

3

युद्धाप्रसक्ताया सह शत्रुवर्गैः

कण्ठूतिमत्कन्धयुतः स भूपः ।

जगत् समस्तं च शशास सम्यक्

यथा दरिदो निजभूमिलेशम् ॥

4

5

श्रीरामावतारपटलः

(श्रीरु अवतारपटलम्)

अपैकदा मत्स्यसुतं विशुद्धं

नत्वा वसिष्ठं रघुवंशभूपः ।

“पिता च माता च तपो हरिश्च

समस्तमन्यन्मम तु त्वमेव” ॥

1

“विप्रास्तदन्ये मुनयो विशोका-

स्थासन्, गते मय्यथ राजशून्यैः ।

एतैर्महद्दुःखमवाप्स्यते तत्

सेवं व्यया मां दहती” ।युवाच ॥

२

भेरीरयैः सौधमुखे प्रपूर्णं

मुक्ताकिरीटोज्ज्वलिने गह्वरीशे ।

शयं मुराणे कमलासनस्य

सूनुर्वसिष्ठो हृदि चैव मेने ॥

३

दुग्धान्ध्रिमध्ये भुजगे शयानः

दृष्ट्वा हरिं मेघनिभः सुरीषान् ।

“हृदयां सुधोरानसुरान्” इतोत्थं

यदाह तच्चिन्तितशान् वसिष्ठः ॥

४

“राजन् ! मदास्कन्ध ! ममस्तलोक-

नियन्तुपुत्रप्रदयागपूर्णा ।

अं ये विशोको भवितासि मत्सं”

इत्यप्रतीत् स स्मृतपूर्वकृतः ॥

५

यो जन्तुमयेन जनान् दि पश्येत्

यो ब्रह्मरुद्राशुतशान्तिपुङ्गवः ।

स ऋश्यष्टको यदि यङ्कुरुत् स्वात्

तदा पुताः स्फुटिष्यन्ति विप्र आह ॥

६

तदा ज्वलद्बह्विसमानकेशं

रक्तान्तनेत्रं ज्वलितं च भूतम् ।

सुवर्णपात्रेऽमृततुल्यपिण्ड-

मादाय बह्वेः स्वयमाविरासीत् ॥

7

तदृश्यभृङ्गानुमतिं गृहीत्वा

पिण्डांशमेकं न्यदधात् ॥ राजा ।

रक्ताधरायाः किल नीलधूर्म-

वेश्याः करे कोसलराजपुत्र्याः ॥

8

हंसैः समाकीर्णनदीतटाक-

वनैर्पुतं देशमपालयद्यः ।

करे ददौ केकयराजपुत्र्याः

स तु क्रमेणैव विभज्य पिण्डम् ॥

9

वीर्येण शत्रोरतिभीषणस्य

निभेः कुले जातमर्हीश एषः ।

पूर्वक्रमात् पिण्डमिमं सुमित्रा-

हस्ते ददौ, देवपतिस्तुतोष ॥

10

पुनः सुमित्राकरयोः स पात्र-

शीर्णं च पिण्डं प्रददौ गुणाढ्यः ।

तदाऽऽप्नुवत् शत्रुषु वामभागः

तद्भिन्नभागो मुवि सर्वजन्तोः ॥

11

प्रभूतिकाले निवटागते तु
 द्वयोद्गतायो किल भूमिदेव्याम् ।
 पुनर्धसुप्रख्यसदृशशोभि-
 दिनाशके कर्कटलघुयुक्ते ॥ 12

वेदैरवेयं निजगर्भलीन-
 समस्तलोकं जलदास्त्रनाभम् ।
 व्योतिस्तदेकं सुषुषे प्रपञ्च-
 भाग्याय सा कोसलराजपुत्री ॥ 13

गुह्यः सुरा व्योम्नि समेस्य दिक्षु
 सुरेशमुदया विनताः स्तुषन्ति ।
 पुष्पक्षयुक्ते शुभमीनलम्बे
 कैरेव्युदारं तनयं द्यसत् ॥ 14

वृक्षावकीर्णाचलकोपनेन्द्रे
 दृष्टे दिवं प्राप्य सुरैः समेस्य ।
 सार्पधयुक् कर्कटलघुयोगे
 कनीयसी लङ्गमभ्यगन्त ॥ 15

कणासदसोऽवटनागधार्या
 दृष्टा तदा भूः ध्रुवोऽप्यनूलन् ।
 मनादयनाशायुत सिद्धराशौ
 पदा सुमित्रा सुषुषेऽप्यनूलन् ॥ 16

दास्यो नृपं प्राप्य शुभं निवेद्य
 तुष्टाः सुनृचाः, प्रहृतरकाणाम् ।
 स्थितिं द्विजास्तत्र विमृश्य लोक-
 बाधा नचेतः परमित्यबोचन् ॥ 17

श्रान्तं गजेन्द्रं ननु नक्रयुद्धे
 “हे शेषशायिन्” इति चारुदन्तम् ।
 आगत्य तं पालयतस्तु विष्णोः
 चक्रे वसिष्ठः किल रामनाम ॥ 18

कारिष्येतेनामलकेन तुल्य
 विस्पष्टं नानाव्रतं बोधिं वेदे ।
 यो धेत्ति मारं स मुनिश्चकार
 तदन्यधाम्नो भरतादयनाम् ॥ 19

दुर्षारबीर्योऽग्नौ तेजसोऽयो
 व्यधान्मुनिर्लक्ष्मणनामधेयम् ।
 तदा दानश्च न कुहकाश्च देव्याः
 देवा दत्तुष्वन् पृथिवी विशोका ॥ 20

“प्रशस्तं मुक्ताप्रं निबद्धपद्म-
 समानं मारवदमणीयं कान्त्या ।
 विरोधनाशो भवती” इति मत्वा
 दशुमसंज्ञामिनरस्य चक्रे ॥ 21

७

विश्वामित्रे रामसमर्पणपटलः

(ககயகடபுபடலம்)

म्योम स्पृशन्तं मणिमण्डपं यं
 सकल्पवृक्षोज्ज्वल लोक देवाः ।
 आयागतिं द्रष्टुं स्वसभा भ्रमेण
 तं राजराजः समुपागमत् सः ॥

“तत्पाद्य नूतनं जगदेव देवान्
 तथा विधिं नूतनमहं सृजेयम्” ।
 इत्येव वक्ता पुरतस्तु राज्ञः
 समाययौ गाधिसुतो मुनीन्द्रः ॥

“कैलासदुग्धाभ्युधि सत्यलोकान्
 महेन्द्रलोकं च तथाऽप्ययोध्याम् ।
 विना शरण्यं क्व च मादृशानां
 भवेदि”तीत्याह नृपं मुनीं

“तौ का- मखेऽस्मिन्ने
 सम्प्र-
 रामं त्वमुक्-
 समो मुं

निशम्य वाक्यं स नृपः सुतो मे
 बालो न योद्धा, “विधिरुद्रमूलम् ।
 धपोहा विष्णं त्वहमेव यज्ञ-
 गोप्ता प्रभो ! स्यामि”ति सम्बभावे ॥

5

कुर्वं तदा गाभिसुतं वसिष्ठ-
 सन्नाम्नास्य राजानमुवाच, “यूय ! ।
 सुतस्य नानाशुभयोगकाले
 न तन्निरोधो भवताऽत्र कार्यः” ॥

6

अक्षय्यतूणीर मनादयसारं
 असूये शैल्यदुनते च ।
 बद्ध्वा कृपाणं स तथैव बाधे
 त्वेकं धनुर्लोकपतिस्त्वगृह्णात् ॥

7

राज्ञः पितुर्देह विनिर्गतेस्तः
 प्राणैः समो भ्रातृ समेतरामः ।
 छायेष तं कौशिक मन्त्रगच्छन्
 तीर्त्वा ययौ तत्पुरसात्मभार्गम् ॥

8

तपस्विलभ्योत्तमपत्तनाच्च
 श्रेष्ठामयोध्यां समतीत्य ते तु ।
 नृत्वं दधू नृपुरतुल्यं हंस-
 निनादयुक्तां सस्यूमवापुः ॥

9

उपुल्लयस्ते मुकुलस्तनीनां
 तत्कुन्तलामैर्धर्मैरुपेते ।
 इक्षोः सप्तद्विधं मधुप्रवाहैः
 सम्पूर्णं केदारवृते वनेऽस्मिन् ॥

मेघावृतत्वात् गजवस्थितस्य
 महीधरस्याप्रमयोपयासु ।
 अश्वेषु सप्तस्वपि सूर्यमूर्तेः
 तीर्त्वा नदीमारुढुश्च पारम् ॥

दैर्घ्येरेण्याद्भुतयागजस्य-
 धूमावृतं वाननमत्र दृष्ट्वा ।
 सर्वोत्तमो योगिवरं प्रणम्य
 रामः "किमेतद्वनं मि"त्यवृच्छत् ॥ ,

७

ताटकावधपटलः

(தாடகாவதப்பட்டு)

स्थितात्र कामः किल चन्द्रचूडे
 विन्ध्याध बाणैः, शिवफालनेत्रात् ।
 कोपाम्निना पुण्यसमेऽस्य देहे
 दग्धे स्वयं प्रापदनम्रभावम् ॥

ददाह शम्भुः कुपितोऽत्र कामं
तदङ्गभस्माङ्घ्रिदेश एव ।
अङ्गाभिर्धं तास्थलमप्यतोऽभूत्
कामाश्रमाह्वयं, शृणु वेश्वरे ! ॥

2

इत्थं सुनौ शंसति तत्र मत्वा
'प्रत्युद्गतेः सापथनेध विभेः ।
स्थित्वा समं मध्यगते च भानौ
ययुख्यस्ततमरुप्रदेशम् ॥

3

वक्त्रुर्हि जिह्वा च महान्धकारो
प्रक्षाल्यकोशो मरुभूमिनापैः ।
विद्युत्पयोदाशनिर्सूर्यमुदयाः
दग्धा यदि स्युः किमिहास्त्यदग्धम् ॥

4

राश्रौ रणे मुञ्चति वाणवर्षं
'शूरस्य तत्त्वैतव वञ्चितस्य ।
विनष्टमात्राह्वय मणेर्मनोवत्
आसीत् सुतर्तं मरुकाननं तत् ॥

5

निदल्य दुःखप्रदं कर्मयुग्मं
कामादिकान् ग्रीन् समतीत्य दुर्गान् ।
विमुक्तिकामस्य च पण्यवध्वाः
दृत्तुल्यमेतत् विपिनं तु शुष्कम् ॥

6

अथेङ्गितज्ञौ मुदितौ कुमारा-
 वगृह्णतां कौशिकपादयुग्मम् ।
 बलादि मन्त्रद्वयमाप्य तस्मात्-
 तौ जेषतुस्तत् हृदये निधाय ॥

स्पृते तु मन्त्रे प्रलयाग्नितुल्यं
 उबलद्वेने यत्तु गतान्नयोऽपि ।
 शीतोदके यानसमं तदासीत्
 उवाच रामो मुनिमानतः सन् ॥

गंगां च मालां बहतः स्वमूर्ध्ना
 शिवस्य दृष्ट्वा किमु दग्धमेतत् ।
 “कुभूषणग्यादधिकोऽत्र नाशः
 कुनोऽस्ति सर्वज्ञ वदे”त्यपृच्छत् ॥

“या जीवति प्राणिष्वैश्वर्यं नित्यं
 सहस्रमातङ्गबलान्विता या ।
 काळाकृतिर्या चरितं तु तस्याः
 शृणु स्वमि” स्वाह मुनिःस रामम् ॥

दिनेषु यातेष्वथ ताटकायाः
 लक्ष्मीसमानोऽग्न्यल कान्तिमत्याः ।
 गर्भे तु मारीच सुबाहुमञ्जो
 जातो सुतो प्राणिभयङ्करो तो ॥

अगस्त्यकोपेन तथैव शप्तौ

योद्धुं ह्यशक्तौ च सुमालिसंज्ञम् ।

पौलस्त्य मातामहमेत्य चावां

“पुत्रो भवावस्थि”ति चोचतुस्तौ ॥

12

स्थित्वा चिरं नागतले च तेन

“मन्मातुलौ तावि”ति रावणेन ।

स्तुतौ जगन्नाशकौ मरुद्वत्

तौ आगौ संभ्रमतः संवेगम् ॥

13

त्यक्त्वा सुतौ कुम्भघृतस्य शार्पं

स्मृत्वा ज्वलद्बहिः समानकोपा ।

सा राक्षसी कानन मेतदाप

ज्वालापरीताग्निं वृत्तं समन्तत् ॥

14

सा घोरकृत्या सहितं समृद्धया

तत्काननं नाशयति स्म पश्चात् ।

चित्ते नृणां लब्धपदो हि लोभः

विनाशयेत् स्वपशुणान् यथैव ॥

15

दशाननाब्जा वशमेत्य शील-

समानसारा मम यज्ञहन्त्री ।

तदङ्गदेशस्य जनान् सर्वस्थान् -

हत्वा भ्रमत्यत्र पयोदनील ! ॥

16

तद्गाधिसूनोर्वचन निशम्य
 शङ्खार्द्धस्ताधृतशार्ङ्गधन्वा ।
 सुगन्धपुष्पाहंसिर प्रकम्प्य
 “कुत्रेयमास्ते कथये”त्यपृच्छत् ॥

शैलाभनामे द्रगतेस्तु वाक्य
 जितेन्द्रियो गाधिसूनो निशम्य ।
 “अत्रास्ति सा चे” त्यभिधानतः प्राक्
 तत्ताञ्जनाद्रिप्रतिमाऽऽविशत्पत्ना ॥

शैलाव्यय-नूपुरबद्धपाद-
 घातोत्पगर्ते जलधिर्विवेश ।
 बिल गते भीतयमेऽनुयाते
 शैलेर्युता सा पुर आजगाम ॥

समस्तजन्तौ निहते मयेव
 सुरराघमास मम नात्र लम्प्यम् ।
 इत्याशयाद्वा विधिना किमाप्ताः
 तत्क्थ्यतामि’ त्यदत् पिशाची ॥

ज्ञावापि भाव स मुनेर्दयालु
 मुमोच बाणान् न हि तद्वधार्थो ।
 प्राणापह-श्रीमपि घोरकृत्वा
 रामः खिय तां हृदि मन्यते स्म ॥

सनातनं धर्ममहं ब्रवीमि
 क्रोधादहं नैव वदामि तस्याम् ।
 नेदं दयाकृत्यमिमां जहि त्व-
 मित्याह रामस्य पुरः स विप्रः ॥

22

रामप्रयुक्ता निशिताश्च बाणाः
 तद्वज्रतुल्यं हृदयं विभिय ।
 गता बहिः, ज्ञानिमिरीरितार्याः
 यथा जडानामपयान्ति चिचात् ॥

23

व्यावृत्तवक्त्रा रुधिरैररुणं
 आपूर्य तत्रैव पपात यत् सा ।
 बभूव तद्वावणभाविनाश-
 प्रबोधिकेतोः पतनेन तुल्यम् ॥

24

निशाचरप्राणरसं पिपासुः
 भटन् यमः प्राप तदत्र पूर्वम् ।
 विरिञ्चितुल्यस्य मुनेर्वित्रेयः
 रामो यदाद्यं रणमत्र स्वके ॥

25

‘प्राप्ता वयं स्वीयपदं, न बाधा
 स्यात्तेऽद्य दिव्यामुधजालमस्मै ।
 रामाय देही’ति मुनिं प्रबोध्य
 देवा ययुः पुष्पमवाकिरन्तः ॥

26

४

विश्वामित्रयागपटलः

(वेदोऽन्वेषिणोऽप्यलम्)

गतेषु देवेष्वथ पुष्पवृष्टया

शीतं मरुप्रान्तमतीत्य विप्रः ।

दारिद्र्यहन्त्या शङ्खयन्वाचा

समायुधान् राजसुते ददौ सः ॥

कृतानि सत्कर्मफलानि सद्भिः

जन्मान्तरे यान्ति यथा स्थवं तान् ।

तथा मुनौ यच्छति रामभद्रं

दिव्यायुधा हर्षयुतास्तमापुः ॥

कोशद्वयं तेषु गनेषु तत्र ;

श्रुत्वा ध्वनिं, “जातमिदं नु कस्मात् !” ।

इत्थं मुनिं पृच्छति रामभद्रे

आरब्धवान् वक्तुमसौ तपस्वी ॥

“तन्मानसादयात् सरसः प्रवृत्त-

नया सरस्वा सह गोमतीयम् ।

युता ‘पनत्येष’ मुवाच विप्रः

ते कौशिकारूपा प्रययुर्नदी ताम् ॥

“सुरस्तुता पुण्यनदी च केव”-

मिथं तु रामेण मुनिः स पृष्टः ।

ऊचे, गुणी ममसुतः कुशाख्यः

जङ्घे यतः पुनश्चतुष्टयं प्राक् ॥

5

नदीत्वमाप्ता यम सोदरीति

श्रुत्वा कुमारावय नातिदूरम् ।

गतौ, स रामो “विपिनं किमेत-

दि”तीव पप्रच्छ, मुनिर्चमापे ॥

6

मतैव दैवं त्विति मन्यमान-

नारीमनोवद्विपिनं विशुद्धम् ।

वेदैस्तथान्यैर्मुनिभिस्त्वनेयः

पुरात्र विष्णु र्पदधातुपति ॥

7

नीलो हरिः श्लाघ्यगुणस्त्वदिष्यं

त्रिकालत्रिकाल्यपसंज्ञके च ।

भूषा सुतोऽयं वटवृक्षगर्भ-

बीजं यथा वामनतामवाप ॥

8

गत्वावलिं तस्य वचो निश्रम्य

“स्वकाशितादप्यधिकप्रदातः ! ।

त्वमर्थिनो भाग्ययुता न चान्ये”

इत्याह सोऽयं धृतकुम्भवेपः ॥

9

तुष्टो बलिः, “वाञ्छितमत्र किं वे-”

त्यूचे, “दया चेत् त्रिपदप्रमाणाम् ।

प्रयच्छ भूमिं त्वि”ति वामनोक्तः

बलिस्तथेत्याह कुरोध शुक्रः ॥

“मायामयं रूपमिदं महात्मन् !

न वामनोऽयं घननीलकायः ।

पुराण्डजातान् प्रसतो हरेस्तु

जानीहि रूपं त्विद”माह शुक्रः ॥

“दानात् करो चोर्वर्गते मदीये

पूर्णो घनाभो हरिरर्थिवेषः ।

अधः करो याचति चेत्ततो मे

भाग्यं किमन्यत् त्वमिदं न वेत्सि ॥

“नासौ मृतो यं मृतमीरयामः

परन्तु हस्तेः किल याप्यते यैः ।

ते वै मृताः, तेषु च दानशीलात्

अन्ये किमासन् मुवि कीर्तिकायैः ?” ॥

“ये निन्दकास्ते रिपवो न, किन्तु

ये वात्र दातॄन् किल वारयन्ति ।

ते शत्रवश्चात्मविघातकाश्च

निन्धं ततो ने”ति बलिर्जगाद ॥

आक्रम्य लोकान् सवलान् पदाम्बा

स्थानं ह्यलम्बा बलिंस्तके सः ।

स्वधातृतीयं तुलसीधरोऽसौ

कुम्भो क्षयं हे घृणचापराणे ! ॥

15

दुष्कर्मनिर्मूलन ! राम ! तस्मात्

इदं वनं प्रेक्ष्य च जन्महोनाः ।

भवन्ति सर्वे, श्रुतिगम्यज्ञं

कर्तुं मम स्थानमितः किमन्वत् ? ॥

16

“यश्चेऽहमत्रे”ति वदन् मुनीन्द्रः

बलेन गत्वा मलघातुबालम् ।

सम्भृत्य रम्यौ मल्लक्षणाभं

नियोजय ताशारभताथ यज्ञम् ॥

17

भूराजपुत्री मुनिना कृतं तं

यज्ञं सुराणां हितमननार्थम् ।

अनन्वलयं दिनपदकसम्प-

मरक्षतां पश्य यथा हि नेत्रम् ॥

18

तपत्रसंरक्षक बीरसूत्रोः

उपेष्टो मुनिं प्रेक्ष्य “गुणप्रधान ! ।

प्राप्सवन्ति घोरा भवदुःखपूर्वाः

देव्याः कदेदं स्थितिं” त्यवृष्टम् ॥

19

मौनान्मुनिर्नोत्तरमाह, रामो
 नत्वा मुनिं प्राप्य वह्निर्ददर्श ।
 भोराशनेर्भाषणमेषरूपान्
 निशाचरान् व्योम्नि विराजयुक्तान् ॥

अग्निं वमन्मूलधरासुराणां
 रक्तं च मांसं च मष्ठाग्निकुण्डे ।
 यथा पतेन्नैव तयान्जनेनः
 शरैर्वितानं कृतवानिहोर्ध्वम् ॥

तपस्विनो वञ्चकदैत्यभीताः
 “त्वामहन्नश्याम! वयं प्रपन्नाः” ।
 इत्युचिरे जातविपावषण्ण्येः
 भीत्याऽसुराः सोमशिखं प्रपन्नाः ॥

तत्ताटकायाः किल वीरसून्वोः
 मारीचमेकं विनिनाल्य सिन्धौ ।
 सुबाहुमन्यं निजघान दिव्यं
 धनुस्तु रामस्य रमापतेस्तत् ॥

सृष्ट्वा जगत् तज्जठरे वहन् त्व-
 मत्राप्य यज्ञं सम यश्वरक्षः ।
 पुण्यं मया तेन कृतं ह्यत्रैमि
 न ते महत्कार्यमिदं विज्ञाने ॥

अथैवमुक्ते, कुसुमैः समृद्धे

वने तपःशीलमहर्षिमध्ये ।

गुणाकरं कौशिकमथ रामः

“कार्यं मया किं वद” चेत्पृच्छत् ॥

25

इदं ह्यसाध्यमिति यज्जगत्तां

तत्ते सुसाध्यं, महदस्ति कार्यम् ।

तदस्तु पश्चात्, मिथिदेशयन्

गच्छेम द्रष्टुं त्वि”ति विप्र आह ॥

26

७

अद्वत्यापटलः

(अकलीककम्पलम्)

रत्नागरूपत्युलिनस्तनीं तां

विक्रान्तिपुष्पाङ्कशुमेखलाद्याम् ।

शोणानदीरूपवधूं ततादय-

सुगन्धमां प्रापुरिमे त्रयोऽपि ॥

1

नदीं गतेष्वेव रविः परेषुः

शैलप्रदानार्थमुपस्थमीशम् ।

ततस्त्वविभ्रस्तिनतापदान्ते

किं पश्चिमान्धो सरयो ममत्र ॥

2

जलेभवत्पद्मगृहे दलाढ्य-

कवाटवन्ध्ये भ्रमरा निशासु ।

उत्थाय पुष्पाढ्यवनं यदापुः

उवास तत्प्राप्य मुनिः सुताभ्याम् ॥

पृष्ठो “वनं किञ्चिदिति” राघवेण

दुष्कर्मनिर्मूलनयागकर्ता ।

“पुरा दितिः स्वीयसुतार्थमत्र

तपश्चकारे”ति जगाद वाक्यम् ॥

एतादृशं स्थानमिदं, शिवाभ्यां

जातो हि गङ्गापवनैरधार्यः ।

स कार्तिकेयो ववृधे बलाढ्य-

सशस्त्रेत्यवोचत् स च गाधिसूनुः ॥

नीले हरेर्नाभितले यथैव

जायेत पद्मे विधिना सदैव ।

भित्त्वान्धकारं जगतां नियन्ता

रविस्तथाभूद् भुवि नीलसिन्धौ ॥

त्रिमूर्तिं तुल्यास्तत एव गावा

रुद्रोत्तमाङ्गोद्भवजाद्वर्षी ताम् ।

कवेरजावत् कुसुमावकीर्णा

कूलङ्कषामापुरिभि मनोज्ञाम् ॥

गङ्गाचरित्रं वद तात ! सर्व-

मित्याह रामो, “मम नाथ ! वत्स ! ।

त्वद्वंशजन्मा सगरस्त्वयोप्या-

पतिर्वभूवे”ति मुनिर्वभाषे ॥

8

ब्रह्माण्डमातु पदयोश्च विष्णोः

भूत्वा विधिमाह्वसुपादतीर्यम् ।

भृता हि रुद्रेण भगीरथेन

नीता भुव प्राप विपन्नदीयम् ॥

9

साक्षर्यमाकर्ण्य ततौ कुमारी

गङ्गा समुत्तीर्य विशालसंज्ञम् ।

नत च पृष्ठा कुशलं महीश

विदेहदेश प्रपयुञ्जयोऽपि ॥

10

देशं प्रविष्टा मिथिलानगर्याः

प्राकारबाहो विरचय्य वासम् ।

शीलभ्युता योगिवधूमहत्यां

शिलामयीं शून्यतले त्वपश्यन् ॥

11

शिल्पं गते राघवपादरेणो

तेन स्वक प्राप वपुस्त्वहत्या ।

ज्ञानी यथा माहवियोगकाले

देह निज प्राप्य हरिं भजेत् ॥

12

गङ्गां मुवं नीतवतश्च राज्ञो !
 वंशस्य ! या तिष्ठति विद्युदामा ।
 दुष्टस्य चेन्द्रस्य सहस्रनेत्र-
 दातुर्मुनेः सा गृहिणीत्यवोचत् ॥

इत्थं मुनौ शंसति पद्मजायाः
 पतिः, “विचित्रा खलु लोकयात्रा ।
 किं कर्म चान्यद्दद लोकमातु-
 रस्याः स्थितेः कारणमि” स्पृष्टुम् ॥

इन्द्रोऽप्यहल्यानयनेन मार-
 वाणैर्हतो जीवितुमेव दाऽसी ।
 विशुद्धिमद्वैतमवेपधारी
 तं चापि विप्रोध्य विवेश शालाम् ॥

अमोघशापस्य वरस्य दाता
 स गौतमः प्राप गृह, भयार्ता ।
 तस्यै सदा गर्ह्यतमा त्वहल्या
 शक्रो भयाच्चाति विडालयेयः ॥

स गौतमो वृत्तमिदं विदित्वा
 क्रोधोज्ज्वलो वाणसमानवाचा ।
 “त्वय्यज्ञनाचिह्नसहस्रयोगे
 भूयादि”तीन्द्र द्यशपत् तयाऽऽसीत् ॥

अवाप्य लज्जामथ निन्धतां च
ययौ सुरेशः, स्ववधूमहल्याम् ।

“वेद्यासमा त्वं भज वै शिलात्व-
मि”त्याह विप्रः, न्यपतत् तया सा ॥ 18

“सन्तः सहन्तेऽङ्कृतापराधान्
तद्मूढि मार्गं त्वि”ति भार्ययोक्तः ।

“श्रीरामपादोद्गतरेणुभिस्त्वं
विमोक्षये” चेति मुनिर्ब्रमापे ॥ 19

अयेन्द्रदेतोर्विधिमुक्त्वदेवैः
स्तुतो मुनिः शान्तमनास्तदिन्द्रे ।

अपोह्य चिह्नानि सहस्रनेत्रा-
प्यदादह्न्याप्यमजत् शिलात्वम् ॥ 20

एवं पुरासीत् किल नीलमेघ !
नेतो जना निन्धगतिं प्रयान्ति ।

अहं पुरा ते कारयोः प्रभाव-
मपश्यमथात्र पदप्रभावम् ॥ 21

तत्साद्यकृष्णीलवपुः स रामः
भ्यात्वा समस्तं किल कौशिकेजम् ।

“पत्युर्हितार्यं मज तं च मातः !
याहि त्वमि” त्याह ननाम तां च ॥ 22

तस्याह्वनाभस्य च पादधूल्या ।

स्वरूपमाप्तां मनसा विशुद्धाम् ।

“इमां गृहाणे” इत्यथ कौशिकोक्तः ।

स गौतमो ब्रह्मसमोऽप्रहीताम् ।

रामो गुणी गौतममत्र नत्वा ।

समर्थं तस्मै वरशीलयुक्ताम् ।

तां, गाधिपुत्रेण वनान्यतीत्य ।

ददर्श सालं मिथिलानगर्याः ॥

10

मिथिलादर्शनपटलः

(मिथिलीकंकाटंसीपंढरम्)

मापुण्यतः श्रीः कमलं विहाय

मय्यत्र जातेति पुरीषमुक्त्वा ।

ध्वजाढ्यहस्तैः कमलाक्षरामं

“त्वमेहि शीघ्रं” इति साह्वयत् किम् ! ॥

सिक्त्वा शलाकाममृतेन यस्याः

मारोऽन्यरूपं न शशाक कर्तुम् ।

तां जानकीं प्राप्य सरोजतुल्यां

रामादयस्तां मिथिलां प्रविष्टाः ॥

मिथिलानगरवर्णनम् :—

विरक्तनारीनरसङ्घमुक्त-

सुवर्णभूषान्वितराजमार्गे ।

अगत्यपोताब्धिसमे च तारा-

युरभ्योमतुल्ये प्रययुखयोऽपि ॥

३

मृदङ्गवीणाखगानयोगे

निरीक्ष्य नेत्रेण करो सलीलम् ।

चित्तं तु नेत्रानुगत विधाय

नृत्यद्रधूजुष्टसमामपश्यन् ॥

4

सुवर्णमुक्तागरुडपिच्छ-

राशिं तु केदारतले विधातुम्

कृषीवलानामखिलार्थदातृ-

कावेर्यमिक्षापणमार्गमापुः ॥

5

वीणाशलाकां स्वकरै प्रचाल्य

वत्सा च तन्त्रीः हृदय च पाणौ ।

कृत्वा, समन्दस्मितगायिकानां

गानं पिबन्तः प्रययुः स्वकर्णैः ॥

6

पुष्पापचिर्यां रतकीरवाचां

स्त्रीणां हि गत्या विजित्वाश्च हंसान् ।

दृष्ट्वा च यत्र भ्रमरा नदन्ति

वनं तयाभूतमिमे क्षपस्यन् ॥

7

सौगन्ध्य माधुर्यं सुवर्णकान्ति-

मनोज्ञकाव्यादिमयीं तदैकाम् ।

कन्यागृहोर्ध्वस्थल पूर्वभागे

त्रयोऽपि दृष्ट्वा क्षणमप्यतिष्ठन् ॥

सीतादेवीवर्णनम् :—

प्रज्ञादयः सुष्ठु विमृश्य सर्व-

वत्सूपमानं फिल यां वदन्ति ।

सीतास्वरूपा यदि सा रमा स्यात्

किमन्यदस्या उपमानमस्ति ॥

उमादिवन्धां प्रसमीक्ष्य सीतां

तत्पूणेशोभानुभवाय मर्त्याः ।

वाञ्छन्ति नेत्रद्वयनिर्निषेधं

नेत्रद्वयादप्यधिकं च देवाः ॥

तदन्यनारी मधु भाषमाणां

सृजेति चोक्तोऽपि विधिर्न शक्तः ।

सुरैस्तु सिन्धुर्वद्धधार्पितोऽपि

श्रेष्ठं सुधा-यज्ञं सृजयैव ॥

इन्द्रादिदेवैस्सितमेनकायाः

शूलान्तनेत्रास्तु शरीरमस्याः ।

क्लिश्यन्ति दृष्ट्वा मुखरूपचन्द्रा-

स्तासां दिवाचन्द्रसमा वभूवुः ॥

विहाय पद्मं भुवमेत्य सीता-
 स्थित्यै चिरं कायविशेषपूर्वम् ।
 धर्मेण वा विप्रवरैः सुरैर्वा
 किं वा तपस्तप्तमहं न वेधि ॥

13

प्रियाश्च सख्यः “हरिणीसमेति
 मातेति पीयूषसमे”ति चोक्त्वा ।
 तस्याः पुरस्तादिकिरन्ति पुष्पं
 सीता वमौ पुष्पचये प्रयाप्ती ॥

14

सुमेखलानूपुररत्नहार-
 समेतवल्लीसदृशाङ्गनासु ।
 स्थितास्तु सीता शतकोटिविद्यु-
 म्मध्ये चं तासां महिषीव रेवे ॥

15

कालं च शूलं च विजित्य दृष्ट्वा
 स्थितामिमं को भुवि वर्णनार्हः ।
 वृणाऽमकुञ्चान्यपि वां समीक्ष्य
 द्रवीमवेयुश्च तथा वमौ सा ॥

16

स्वप्रेक्षकान् याः किल तोषयन्ति
 तासां वधूनामपि मैथिलीपम् ।
 सुस्थाचपीयूषसमा यदि स्यात्
 प्रमोहिं रामस्य कथं भवेत्सा ॥

17

रम्याणि नानाभरणानि पूर्वं
 रम्याङ्गनासङ्गममाप्नुवन्ति ।
 तान्यथ सौन्दर्यकराणि सीता-
 सङ्गात् स्वयं सुन्दरतामवापुः ॥

सीतारामयोः प्रथमदर्शनम् :—

एवं स्थितायां जनकात्मजायां
 तयोश्च नेत्रे हृदये मियक्ष ।
 यथा मिलेतां च तथा स रामः
 ददर्श सीतामथ सापि रामम् ॥

तस्याः सुतीक्ष्णौ ननु दृष्टिशूलौ
 वंसद्वये वीर्ययुते च तस्य ।
 निपेतत्, राघवरक्तनेत्रे
 स्त्रीदेवतायाः कुचयोर्निमग्ने ॥

वदन्वा मिथो दर्शनरूपरञ्जना
 परस्पराकृष्टमनःसमेनौ ।
 धन्वी ॥ रामो वरजान्नी तौ
 अन्योन्यचित्ते क्रमशः प्रविष्टौ ॥

शुणी ॥ रामो तनुमध्यमा सा
 प्राणेरभिन्नावपि भिन्नकायी ।
 विद्वत् दुग्धाम्बुधितस्पमेतो
 पुनर्मिलेतां यदि किन्तु वाध्यम् ! ॥

सा दीर्घनेत्रेरिह निर्निमेष-

मालव्य चित्रप्रतिमेव तस्यौ ।

चिन्ताधृतिम्यामनुगम्यमानो

रामोऽपि साकं मुनिना तिरोऽभूत् ॥

23

सीताचिरद्वर्णनम् :—

अ-तर्हिते सखिणि रामचन्द्रे

प्रमत्तचित्ताभिधवारणस्य ।

धैर्याङ्कुरे दूरगते तु तस्याः

उज्ज्वलि नष्टेति किमत्र बान्धवम् ॥

24

स्वमध्यतुल्यं कृशदेहचित्त-

समन्विताया, किल नेत्रमार्गात् ।

देह सम प्राप्य स कामरोगः

व्याप्नोति तत्र तु यथैव दुग्धे ॥

25

स्वीया दशा वक्तुमपारम-र्ता

स्मृतैव तं मूकसमा रुदेत् सा ।

कामोऽपि तस्या हृदि बाणमेक

प्रायुक्त काष्ठ उल्लिते ययाग्री ॥

26

सुमेखलाधैर्यसुराङ्गमाला-

लाकण्यविज्ञानमुखंविद्वान्ना ।

सीता विरेजे मयनात् सुराधैः

समस्तभण्यै रहितो ययाग्निः ॥

27

सखीभिः सीतानयनम् :—

विघ्नस्तभूषां च विनष्टलज्जा
 विध्वस्तरूपां मदनस्य बाणै ।
 विद्वस्तीं तप्तमृगीसमानां
 कृच्छ्रेण सीतामनयन् हि सद्यः ॥

मनोज्ञसीताकरपादतुल्य-
 सुपल्लवैरास्तृतपुष्पतल्पे ।
 शतैश्च नीहारगणै रूपेते
 सरुयोऽत्र सीता शयितामरार्धुः ॥

सखीकृतशैत्योपचारः —

धने वसत्कूरनिपादबाण-
 विध्वस्तकेकासदृशी च सीता ।
 प्रसूनशाखेव च कामवाहि-
 तताऽपतत् म्लानतमा हि तल्पे ॥

विद्वानि पुष्पाण्यपि तच्छरीरे
 तरेद्वल्लिप्तानि सुचन्दनानि ।
 शीर्णानि वद्धेः कणवरयनज्ञ-
 तापेन दग्धानि च पल्लवानि ॥

तस्याथ दासीजननीमगिन्य
तस्माद्विषण्णा हृदि धैर्यहीना ।

शूलं ह्यशक्ता किञ्च रोगमस्या
नाराजन दोषधिया तत्कुर्वन् ॥

32

पार्श्वे समुद्यमजनानिलेन
कामानले सततजृम्भमाणे ।

दग्धेषु मालाभरण दिकेषु
द्रवत्सुवर्णप्रतिमेन साऽभूत् ॥

33

सीताविरहप्रलाप —

तमोदृत पुष्पवन किमेव,
किमस्य बाहू घनरत्नशैली ।

नेत्रे सरोज्ये पुरुद्वतचाप
युतो घन किं भुवमानगाम ॥

34

मद्विषमाविश्य धृतिश्च लज्जा
विनाश्य मे प्राणमयामहीष ।

कामो न चाय किञ्च तस्य पाणी
स्थित धनुर्नेक्षुमय विभाति ॥

35

नारीत्वभावस्थितरूपलज्जा
ज्ञानानि मध्यम न सन्ति तस्मात् ।

पद्मपा सखेद भुवि योऽगमत् स
किं नेत्रमार्गाऽऽगमनार्हचोर ? ॥

36

तन्नीलरत्नप्रतिमा शिखा वा ?

हस्तौ नतौ चन्द्रसमं मुखं वा ।

असौ न वा, किन्तु स मन्दहासः

प्राणान् मदीयानहरच्च तस्य ॥

न वा मनोहारिविशालवक्षः

न केवलं पद्मसमानपादौ ।

परन्तु यन्मत्तगजेन तुल्यो

यथावयं तदृष्टुदि मे सुलग्नम् ॥

नेत्रे यतः पद्मसमे निषेव-

युते च तस्मान्न हि देव एषः ।

चापं करे वक्षसि यञ्चसूत्रं

बहन्सौ राजकुमार एव ॥

मदीयदृष्टैर्यसमाख्ययन्त्र-

पिनद्धकन्याऽरणं विनाश्य ।

जगाम यस्तं पुनरेव नेत्रैः

प्रियेय दृष्टु यदि तद्वरं मे ॥

एवं तथान्यद्य समालपन्त्यां

“रामोऽत्र तस्थौ, ॥ जगाम चे”ति ।

मूयादियं प्रोत्थितकामवेगात्

बहूनि मत्वा हृदि चिन्तयेत् सा ॥

सूर्यास्तमनवर्णनम् :—

सीताशरीरस्थितकामध्वि-

तापं स्वयं सोढुमशक्त एवः ।

सूर्योऽपि कम्पिस्वस्वरूपेतः

ममज्ज वेगात्किमु पश्चिमाभ्यौ ॥

42

पतङ्गशब्दोदितवाचवापैः

पयोधिशब्दोदितनूपुरेण ।

नीलान्धकाराभिधकञ्चुकेन

युकेन भूतेन समा हि सन्ध्या ॥

43

निशामुखपश्ययुजङ्ग ! हिंसा

करोषि, मारो मयि बाणमोक्षा ।

प्राणोऽपि चैको न हि मुक्तिरस्मात्

मुक्ते कपचिन्मयि को विरोधः ! ॥

44

रामो ययौ कोऽपि न तन्निरोद्धा

बाणप्रयोजत्वा मदनेन किं त्वम् ।

प्रचोदितः क्रौञ्च ! मदीयपूर्व-

पापस्वरूपः किमिहागतोऽसि ॥

45

पुनः सखीकृतशैत्योपचारः—

एव हि मत्वा बहुचिन्तयन्त्यां

तत्तापसंवर्धकमाज्यदीपम् ।

अपोह्य चेटीकृतरत्नदीप-

कान्त्या निशां च रहस्समनाम् ॥

चन्द्रोदयवर्णनम् —

तद्विष्णुना वै मयितान्विज्ञात-

तुषाररत्नैः प्रसृते समन्तात् ।

सुधी बह्मकाञ्चनपात्रतुल्यं

अब्धेस्तदाऽभूत् दिवि चन्द्रबिम्बम् ॥

चन्द्राद्वयशिल्पी हरिनाभिजात-

महाण्डगेहं च पुराणभूतम् ।

ज्योत्स्नासुधाशेपनमात्मदत्तैः

कृत्वा नवं तद्विदधाति किन्तु ! ॥

चन्द्रनिन्दा—

तमोमयं व्याप्य जगत् प्रवृद्ध-

मीलाम्रिसम्भूत सिताम्रिरूप । ।

मायाविना त्वं विजितो हि नैत्ये

सिन्धुं तथा मामिह बाधसे त्वम् ॥

पयोधिसम्भूतराशिन् ॥ हि त्वं

मूरो नवा कोऽपि हतस्त्वयाऽन ।

स्रिया च उक्ष्मा ह्यमृतेन सार्कं

जातस्य हिंसा मयि ते न युक्ता ॥

पुनः जानक्या विरहतापः—

आकाशसम्भूतनिशाकरस्य
कराक्षयलोहेन हतस्तनी सा ।
वर्द्धिता हंसवधूसमाना
सा पुष्पतल्पे लुठति स्म सीता ॥ 51

चन्द्रस्य दीर्घरथ रश्मिभिः सा
स्पृष्टा च दग्धा क्षयिता पपात ।
तदीयतत्परापसरोजराशेः
सा मे हस्ताऽभूदभ्रज्जलां ताप ॥ 52

पुनः पुनश्चन्दनलसगात्रा
लम्बाऽपि ताळम्यननोपचारम् ।
रम्यस्तनी सा बहुतापमाप
किमौषधं मन्मथरोगशाली ॥ 53

पुनश्चेटीकृतशैलोपचारः—

सीताशरीरोष्णितकामरुद्धि-
दग्धेषु पुष्पेरप पट्टवेश्च ।
कृतेषु तल्पेषु तदा द्युक्ताः
सहस्रमेवं शयनानि चेत्यः ॥ 54

रामकथावर्णनम्:—

हंसीव कन्यागृहपुष्पतल्पे
 तस्यौ विषण्णा, तटिता समानम् ।
 शरीरमस्या हि ददर्श योऽस्य
 रामस्य गायामय वर्णयामः ॥
 रामादयस्ते जनकं समीक्ष्य
 प्रत्युद्धतास्तेन च भोगपूर्णम् ।
 दिविस्पृशं देवपुरीसमानं,
 सौधं हि नीता न्यवसन् त्रयोऽपि ॥

श्रीरामपादाभ्युजयोगलब्ध-
 स्वरूपवलास्तनयो मुनीन्द्रः ।
 मूर्तीभधस्सर्वतपोमथोऽमी
 प्रापत् शतानन्दमुनिस्तदात्र ॥
 प्राप्तं शतानन्दमुनिं स रामो
 ननाम, वेदेहपुरोहितोऽपि ।
 विधाय रामाय तदाऽऽशिपोऽग्रे
 समागतं कोशिकमाप सद्यः ॥

तपस्विनं गाधिसुतं समीक्ष्य
 “त्वया यदब्राह्मणमत्र तेन ।
 भूम्याऽनया किन्तु तपश्च तप्तम्”-
 इत्याह सुतः किञ्च गौतमस्य ॥

निहस्य रामः किल ताटकां ता-
 मापूर्य यज्ञं जननीमह्नयाम् ।
 विमोच्य मे शोकहरो मुनीन्द्र !
 शृणु त्वमित्याह ॥ ग्राधिसूनुः ॥

171

60

नीलाब्धिनीलोत्पलनीलरत्न-
 मेघादिकान्त्युज्ज्वलदेहवन्तम् ।
 दृष्ट्वा शतानन्दमुनिस्तु राम-
 कथामबोचन्ननु कौशिकस्य ॥

61

इत्थं पुराऽऽसीदथ कौशिकेन
 समः प्रसिद्धो न हि, तस्यां च ।
 लब्ध्वा ह्यसाध्यं युवयोः किमस्ती-
 त्याहस्म तौ गीतमसूनुरेषः ॥

62

एवं मुनौ संसति गीतमस्य
 सूनुं प्रणम्योद्भितवीरवयौ ।
 तौ भ्रातरौ चाप्यनुगृह्य गेहं
 ततः शतानन्दमुनिर्जगाम ॥

63

स कोशिको लक्षण इत्युमौ ता-
 वगच्छतां स्वीयमनोज्ञशय्याम् ।
 ऐकान्त्य-सीता-शशि-रात्रियुक्तौ
 नीलः स रामोऽप्यभवद्विनिद्रः ।

64

सीताविरहेण रामप्रलापः—

रम्याङ्गनाकारसमेतविभु-

त्स्वरूपमेकं भुवि किन्तु दृष्टम् ।

न स्यादिदं चेति न वन्मि किन्तु

पश्यामि रूपं हृदि चक्षुषोश्च ॥

सा निर्दया यद्यपि कामरोग-

निदानतद्दीक्षणवीक्षितोऽहम् ।

अस्यामहं प्रीतियुतश्च तस्मात्

सर्वत्र पश्यामि तदीयरूपम् ॥

तत्स्वर्णकुम्भप्रातिमस्तनाभ्या-

मालिङ्गन वक्षसि मे न चासीत् ।

रक्तोष्ठमन्दस्मितपूर्णमास्य

द्रष्टुं कदा स्यात् पुनरेव कालः ॥

मृत्योः स्त्रिया हन्त मया स्मृतायाः

मूरे च नेत्रे जघनं विशालम् ।

स्तनौ स्मित चेति भवन्ति नाना

मां हन्तुमेतानि कुतो बहूनि ॥

अपेक्षुधन्वा कमलानिमित्तं

प्रसूनवाणा-मयि त्वैव वृष्टा ।

मां चेत्स कुर्यादिह वीर्यहीनं

क ॥ वसेदीर्यमिदं नु पश्चात् ? ॥

दत्तं जगत् प्रोत्थितदुग्धसिन्धु-

प्रवाहद्वयापृतकौमुदीयम् ।

मत्प्राणमाविश्य द्विनस्ति तस्मात्

श्वेतं विषं चापि किमस्ति लोके ॥

70

न वा कुमारो मम चित्तमेति

तथापि तां बाञ्छति मानसं मे ।

ततो ध्रुवं सा किल भूपकन्या

प्रसिद्धमेतत् न हि मे रितर्कः ॥

71

रामे तथा कामवशेन खिले

विकासयन् पद्मवधूमुखानि ।

उदेति मास्वानुदयादिरूप-

महेशफलाक्षिभवाश्रितुल्यः ॥

72

विहाय दुग्धाम्बुधिनागतत्प

वियोगदुःखाब्धितले शयानः । , , ,

राघवः सूर्यकरावमृष्टः

पारं निशान्धेरगमाद्विनिद्रः ॥

73

कृच्छ्रेण नीत्वा रजनीं प्रबुद्धः

समाप्य दैनन्दिनकर्मबालम् ।

नत्वा मुनिं लक्ष्मणसंगुतोऽसौ

विवेश तां मैथिलवद्वशात् ॥

74

दृष्ट्वा कुमारौ जनको मुनीन्द्रं
 प्रणम्य कौ ताविति, पर्यपृच्छत् ।
 द्रष्टुं मखं चापमिहागतौ ता-
 वित्याह विप्रश्च तयोः प्रभावम् ॥

१ १

कुलप्रभावकथनपटलः

(ललपुण्ड्र कीलकतुल्य पल्लवः)

मनुः पृथुश्चः—

न वेत्ति को वा रविवंशपूर्व-
 पुत्रं ममं, किंच भुव स्ववाणैः ।
 दुग्ध्वा क्षुधार्तान् सकलान् पृथुर्यो
 ररक्ष राजा स च सूर्यवश्यः ॥

इक्ष्वाकुः—

स्तुत्वा विधिं भोगिशयं रमेश
 स्वीकृत्य तद्रङ्गविमानयुक्तम् ।
 इक्ष्वाकुराजो भुवमानयधो
 तं ये न जानन्ति जडाः स्थुरेते ॥

ककुत्स्थः—

“हत्वाऽसुरान् तैर्हृतदेवलोकां
 विमोच्य देही”ति सुरेशपृष्टः ।
 चक्रे तथा तत्कुलभूः ककुत्स्थ-
 वारुह्य शक्रं वृषभस्वरूपम् ॥

शिविः—

जन्तून् समान् आत्मसमान् वरक्ष-
 भेतत्कुलीनास्त्विति यान् वदाम् ।
 स्वप्राणदानेन विद्वज्जस्था
 कुर्वन् शिविश्चान्यतमो हि तेषु ॥

4

महीरय —

सहस्रवक्त्रोऽपि यशस्यमीषा
 न शक्नुमीशो यदि, किं मयाऽत्र ।
 प्रसूतपुमुदशिरःस्यगह्वरं
 गामानययः स च सूर्यवश्यः ॥

5

रघुः—

यश्चन्द्रजेता ननु रुद्रजेता
 यो दुग्धहता बहुभिर्नृपैस्ते ।
 विद्वपातवक्षो रघुरेव जान् ।
 शक्र दिशोऽप्यष्ट जिगाय सोऽयम् ॥

6

दशरथ , तत्पुत्री च —

अजस्य सृष्टे मुनि को न वेत्ति
 तदस्य सून्वोरनयोर्महत्त्वम् ।
 वक्तुं न शक्नुवतु रामनोऽपि
 राजन् यथाशक्ति तदत्र वक्ष्ये ॥

7

रामाङ्घ्रिघूल्यायैव महर्षिपत्नी
 भेजे निजं रूपमिदन्नु दृष्टम् ।
 प्राणादपि प्रीतियुतोऽहमस्मिन्
 एषा कथाऽस्येस्यवदन्मुनीन्द्रः ॥

12

धनुर्मङ्गपटलः

(काण्डपुष्पलम्)

“वक्ष्यामि किं ते धनुषाऽयं विप्र !
 भङ्गं मनो मे, यदि सङ्गमेतत् ।
 कुर्यात्स रामो मम शौरुहानिः
 सीताऽपि भङ्ये”ति नृपो जगाद ॥

“भानीपतां शैलसमं धनुस्त-
 दये”ति भूल्यानयदम्हर्षिणः ।
 चत्वार एषात्र नता मर्द्दसं
 जवेन जामुर्धनुरस्ति यत्र ॥

ते पर्वतास्ता गजकुम्भकृपाः
 वष्टिः सदृष्टव्यव भीरवर्षाः ।
 स्तम्भान् दृढं मल्लतउत्तु वज्रा
 ते दण्डनृपान्नुपगमयति ॥

धनुर्दष्टा नानापौरवचनानि—

“सशङ्खचक्रो हरिरेव सज्य
धनुर्न कुर्याद्यदि कोऽत्र चान्यः ।
आगत्य विष्णुर्यदि मल्लयेत्तत्
सीताभिग्राहो भवामि”त्यवोचन् ॥

4

“हिमाद्रिमादाय कृतं किमेतत्
किमादिशेषः किमु मन्दरादिः ।
किमिन्द्रचापः पतितः पृथिव्याम्”
इतीव पौरा वहुधा वदन्ति ॥

5

“राजाऽऽह, कस्माच्चनुरानये”ति
“न सन्ति मृदा जनकेन सुस्थाः” ।
“फलेदपीदं किल पूर्वपुण्यात्”
“किं सा धनुर्दष्टवती” त्यवोचन् ॥

6

“तद्वाणलक्ष्यं मुचने किमस्ति ?
“क-यार्थमेतन्निहितं नु राज्ञा” ।
“चक्री ॥ रामः किमु मल्लयेत्तत् ?”
“तत्पापकर्म”ति वदन्ति नाना ॥

7

शतानन्देन सीताधनुषोत्थस्त्रिकथनम्.—

रामस्य कान्तिं गजवत्स्थितस्य
चापं च दुर्धर्षमेवेक्ष्य, राज्ञः ।
सीताकृते जातमनोभ्यया ता
ञ्ज्वा शतानन्दमुनिर्जगाद ॥

8

“धनु प्रभावो न मयाऽत्र वाच्य-

त्वं वेत्सि ना-योऽस्ति महेशतुल्य ! ।

रथाङ्गपृष्ठा जनकस्य पुत्री

या वृत्तमस्या शृणु कौशिक त्वम्” ॥

कथं वदेयं गुणजालमस्या;

गुणा स्वय जीवितुमापुरेनाम् ।

सौन्दर्यमेनामभजत् सुतप्त्वा

लावण्यहीनारुवनयाऽ-यनार्य ॥

एतावता केऽपि न चापमापु

पलाय्य लीना न नृपा निवृत्ता ।

न स्याद्विवाहो ध्रुवमित्यमसि

न नामयेधेद्भविता विवाह ॥

होमाग्न्यसिक्तस्थलजातवद्धि-

समो हि रामोऽप्युदतिष्ठदत्र ।

“नष्ट धनुश्चेति सुरा विनेदु-

राशौभ्यकुर्वन् मुनयोऽपि रामे ॥

महर्षिणा शुद्धतपोविधात्रा

रामो नियुक्तो न धनुर्मम ॥

कामस्तु पूर्वं हृदये वधूनां

वमश्च बाणैर्धनुषां सदस्रम् ॥

रामं दृष्ट्वा पौरस्त्रीवचनानिः—

“संयोग्यं हस्तौ गजतुल्यरामो

नारोपयेच्चन्द्रजुरेप बाणैः ।”

सीता मुकेशी च वयं च सर्वाः

पतेम बद्धा”विति काश्चिदाहुः ॥

14

“श्रद्धा विवाहे नृपतेर्यदि स्यात्

‘गृहाण सीतामि’ति चोक्तवान् स्यात् ।

कुतो न्यधात् सौवधनुस्तदग्रे

मूढो नृपोऽसौ”विति चादुरम्याः ॥

15

“लज्जा न सर्वज्ञमुनेरपी”ति

“भूपादपि क्रूरजनो न चे”ति ।

ऊचुः, “स रामो न हि मल्लयेष्वेव

पीनस्तनी सा भविता ह्यभाम्या” ॥

16

वधूभिरित्थं कथिते, महर्षि-

सङ्घेषु देवेष्वप्य दृष्टव्यम् ।

श्रीढायुतान् वारणमेकमुत्सृज्य

कुर्वन् स्वगत्या प्रययौ स रामः ॥

17

निमेषशून्याः सभिकाः पदाभ्यां

चापावमर्दं शरबन्धनं च ।

वेगाददृष्ट्वा, घनुष. करेण

स्पर्शं त्वपश्यन् ध्वनिमध्यशृण्वन् ॥

18

राम दृष्ट्वा पुरजनवाक्यम्:—

“स राजपुत्रो”, “हरिर्ब्जनेत्र.”

“स नीलमेष”, “स तु पुष्पकान्ति.” ।

“क्षीरान्ध्रवासी हरिरेव”, “मर्त्यो

न चे”ति पौरा बहुधाऽनुवंस्ते ॥

सीतापि रामं स च जानकीं ता

दृष्टुं सहस्र नयनानि नालम् ।

“तथाऽनुज पश्यत”, “योगिनं ता-

वानीतवन्त नमते” त्यवोचन् ॥

जानक्याः स्फटिकगृहप्रवेशः—

अन्या दशां प्राप्य त्रिसृञ्च तल्प

सखीवृता पद्मतटाकतीरे ।

सा स्फाटिके समनि चन्द्रका-त-

जलार्द्रपद्म शयन विवेश ॥

सीताविरहप्रलापः—

सजे धनुष्याचकरो तदीयौ

सवाणत्पणीर्युतो तथासौ ।

पुष्पाढ्यवधुश्च यदीह दृष्ट

स्याज्जीवित मे पुनरेव दृष्टम् ॥

आकाशचन्द्रेण सपुम्पकेशैः

चापेन युक्तो जलदः स्वदग्ध्याम् ।

पीत्वा मम प्राणजलं मदीय-

चित्ते वसत्यद्य सदा वसेच्च ॥

23

कामः कठोरः कठिनान् स्वबाणान् ।

मयि प्रयुङ्क्ते, कलुषां ततो माम् ।

“मा ते भवं स्यादि” ति वाक्यमुक्त्वा

द्वारक्षतस्तस्य कुतो हि पुस्तवम् ॥

24

“भो भोः स्तनौ ! किन्तु फलं प्रवृद्धया

दुर्भेदचाप धृतवान् दयालुः ।

चन्द्राननो यो मुवि तस्य वक्षः-

संश्लेषसीदयाय तपो विधत्तम्” ॥

25

इष्टममुख-मदनो हृदिस्थः

तच्चित्तरोगेत्यकुचद्वये मे ।

विप्रेण सिञ्चन्नपि नैव पूर्व-

चन्द्रः कलङ्को हि न तस्य मध्ये ॥

26

कामप्रयुक्तास्त्रविषावमग्न-

देहाददग्धा बाहिरागता मे ।

प्राणास्तु तद्वाघवपादमाप्य

गता निवृत्ताः कथमत्र चित्तं । ॥

27

विद्युद्युतो मेघ इवावतीर्य

गा प्राप्य यातो धृतयज्ञसूत्र ।

न वेद्मि कोऽसाविति तं हृदिस्यं

अग्रे स्थितं तं च कुतो न जाने ॥

भूत्वा पयोऽम्भानमृतं च लब्ध्वा

त्यजेयया हेमघटेन मूढः ।

रामाङ्गसंश्लेषसुखं तथैव

निहाय लब्ध मम किं प्रलापैः ॥

नीलमालाख्यचेत्याः सीतान्तिकागमनम्:—

वियद्गनुस्तुल्यविचित्ररूप-

समुज्ज्वलकुण्डलहारयुक्ता ।

चेटी गलत्कुन्तलवस्त्रयुक्ता

सा नीलमाला मुतमाञ्जगाम ॥

चेटया धनुर्भङ्गवृत्तान्तकथनम् —

“स सात्वृक्षोन्नतपाणिपुष्को

दासौ हरिस्त्यक्तभुजकृतल्प ” ।

इत्येवमूक्तो मुनिनाऽनुजेन

साकं पुरीं प्राप ॥ रामनामा ॥

धनुस्त्वष्टम्य पदा क्षणेन

अग्राह तच्छिष्टितय-व्रतुल्यम् ।

प्रसूनवर्णे सति भग्नमेतत्

पपात, सा रावसभा चचाळ ॥

सीताया सन्देहनिवृत्ति —

“स मेघरूपो मुनिना जगाम

॥ पद्मनेत्रस्त्विति चेष्टिवाक्यैः ।

सीता, “प्रियोऽस्तावि”ति निम्बिकाण

भग्राय काञ्ची ववृधे नितम्बम् ॥

33

दुर्षोऽपुन पुष्टसुमध्यमा सा

प्रवृद्धवक्षोजयुता प्रहृष्टा ।

“ताकारणैरेव स एव नो चेत् ^{नी}

ध्रुव मृता स्या”मिति मन्यते स्म ॥

34

जनकवाक्यम्:—

स्वामिन् ! त्वया प्राप्तवतोऽस्य सप्त

कार्यो विवाह किमपि नरेद्रम् ।

ससि यमानाप्य तत् किमस्य

कार्यो वद त्व त्विति भूष आह ॥

35

जनकेन दशरथाय दूतश्रेयणम् —

अपेयमुक्त जनकेन, योगी

“शीघ्रं नृपस्थानपन वर स्यात्” ।

इत्याह, वृत्त सकल च दूते

न्यवेदयन्नेषिञ्च एव रात्रे ॥

36

13

दशरथप्रस्थानपटलः

(नृपुङ्गवोऽप्युवाच)

जनकदूतागमनम्:—

भेरीरवाब्धां गमिता अयोध्या,

सह्ये नृपं द्रष्टुमपारयन्तः ।

अनेकभूपालकिरीटशोभि-

पुरीमुखे तस्थुरिमे हि दूताः ॥

सन्देशपठनम्:—

दूता इमे, “ह्यातगुणिन् नरेन्द्र !

गृहाण पत्रं स्थिदमि”त्ययच्छन् ।

जमाह तद्राजसभास्थंविद्वान्

पपाठ राज्ञश्च निदेशवद्भ्यः ॥

धनुर्मङ्गश्रवणम्:—

“पुरा कपदी धनुषैव येन

जिगाय लोकानय दक्षयज्ञे ।

तच्चापमङ्गध्वनिरेव पूर्वं

मया श्रुतः किञ्चि”ति भूप आह ॥

दशरथाऽऽदेशः—

“यथास्ति रामो रघुवंशराज-
पुण्यैकजातो मदनेन तुल्यः ।
सैन्यं नृपास्तां मिथिलां प्रयातु
तद्वधुष्यतामि”त्यवदन्नुपेन्द्रः ॥

४

दशरथसेनाप्रस्थानम्—

नृपस्य गम्भीरगतेस्तु सेना
व्याप्ताऽमवत्सर्वत एव लोके ।
वातेन सिन्धुः सकलं विनाश्य
व्याप्नोति यद्वत्प्रलये प्रवृद्धः ॥

५

रघूद्वहः सर्वजनार्तिहन्ता
नैव प्रतस्ये, प्रथमं ततोऽपि ।
जराय मये प्रसूतस्तदीय-
सेनाप्रभागो मिथिलां जगाम ॥

६

विप्राः—

गर्जेर्वधूभिश्च समं प्रयातुं
भीता युताश्चक्रमण्डलुम्याम्
जपादि कर्माहंकरानयोधैः
श्रवा पदामैः प्रयुयुर्दिजेन्द्राः ॥

७

वसिष्ठः—

बहुश्रुतैः यागपरैश्च विप्रैः
समेत्य मुक्ताशिविका प्रविष्टः ।
अरुन्धतीनायक एष यातो
हंसं समारुह्य यथा विरिञ्चिः ॥

भरतशत्रुघ्नौः—

गजैस्तुरङ्गैः परितो वृतौ तौ
शैलं यथा सिन्धुरिमौ कुमारौ ।
तथाऽनुयातौ तमृषिं वसिष्ठ
तौ भ्रातरौ गाधिसुत यथैव ॥

दशरथः—

तस्मिन्त्यकर्माणि विधाय विष्णु
प्रणम्य गोभूमिसुवर्णमुख्यान् ।
दत्त्वा द्विजेभ्यो मुदितः किरीटी
शुभे मुहूर्ते नृपतिः प्रतस्थे ॥

चन्द्रशैलप्राप्तिः—

क्रोशद्वयं प्राप्य रघुप्रवीरः
तं चन्द्रशैलस्य तटं विवेश ।
नारीसुकेशस्तनसकपुष्प-
सुगन्धिसे-यं न्यवसत्तटेऽरिमन् ॥

गजाः—

धिवकृत्य नेतुर्हितसूक्तिमेव
 हृदाद्रजा नैव बहिः प्रयान्ति ।
 कामी सुहृद् भानिधचो विहाय
 मग्नो यथा पण्यवधूनितम्बे ॥

चन्द्रशैलवर्णनम्—

शैलेन रुद्धस्तटमाप चन्द्रः
 तत्रस्थनार्यः शशिदर्पणेऽस्मिन् ।
 एकत्र पश्यन्ति निजाङ्गशोभां
 स्वर्गात्तथाऽयत्र सुरस्रियोऽपि ॥
 विहृत्य देवैः प्रणयोत्थकोपात्
 देवाङ्गनामुक्तसुररत्नमालाः ।
 शैले गृहीत्वा कपयः स्वभार्या-
 कण्ठे निबध्नन्ति, नदन्ति भार्याः ॥
 शैलेऽत्र गङ्गासदृशाः सुवर्ण-
 मुक्तासमृद्धाः किल निर्गतास्ते ।
 त्रिविक्रमस्योरसि धारणार्थ-
 भेतोत्तरीयेः सदृशा बभूवुः ॥
 शैलाग्रभागे विवसन्ति देवाः
 प्रसूननालारतदधः प्रदेशे ।
 रमापतिर्नालरपुः किमेव
 हलेभृद्गः प्रतिमाति शैलः ॥

सायंकालशोभा—

मेघावृतास्ताचलरूपनागं
 धिवेश वेगादतिरूपसिंहः ।
 तेनोद्गतादक्षमयप्रवाहात्
 बभूव रक्तं गगनं च सायम् ॥

9

शैलमहिमा—

अनन्तशीर्षैः रमणीयदृश्यै
 सञ्चन्दनैर्मण्डित एष शैलः
 सुचन्दनं वक्षसि विभक्तोऽस्य
 नीलस्य विष्णोरभजत् स साम्यम् ॥

10

शैले सेनानिवासः—

प्रेम्णा मिथः स्त्रीपुरुषाः समस्ताः
 नरास्तथा सिंहकुरङ्गनागाः ।
 आगच्छ तस्थुर्गिरिसानुभागे
 रम्यं ध्वनन्निर्भनैरुपेतै ॥

11

बन्धकारव्याप्तिः—

अस्ताद्रिमारुह्य निर्लीयमाने
 कूराक्षियुक्ते रविरूपसिंहे ।
 महान्धकारः प्रसृतः समन्तात्
 लीना गजा यान्ति बहिर्यथैव ॥

12

दीपारोपणम्—

मन्दारमालोज्वलितस्य राज्ञः
सेनासमुद्रे बहुघोषयुक्ते ।
आरोपिता दीपगणा बिभान्ति
पयोधिसम्भूतसरोजतुल्याः ॥

चन्द्रोदयः—

मुक्तासमूहे सितसैकनस्थे
भूषा चरच्छ्वेतसुशङ्खतुल्यः ।
उत्थाय सिन्धोरुडुभिः समेख्य
बिभाति चन्द्रो गगने विशुद्धः ॥

निशानयनम्—

मुक्त्वा समक्षं रतिशास्त्रसारं
कृत्वा बधूवाञ्छितमेव सर्वम् ।
नाट्यं च सङ्गीतयुतं समीक्ष्य
नि-युर्निशा सेव्यगता नयस्ते ॥

15

पुष्पापचयपटलः
(पुष्पापचयपटलः)

सूर्योदयः—

तमो हिरण्यं द्यारूपदंष्ट्रा-
युतं निहतं किरणख्यहस्तेः ।
युतो रविः पश्चिमशैलरूपा-
स्तम्भादुदेति स्वयं यथा नृसिंहः ॥

ससैन्यस्य दशरथस्य शोणानदीप्राप्ति —

रथाधिरूढः कृतनित्यकर्मा

जगाम राज्ञा, नृपवाहिनीं च ।

शोणानदीं प्राप सरोजयुक्ता

वनैः समन्तादुपशोभितां च ॥

2

तेषामुपवने वास.—

तदा रत्नावम्बरमण्यभासे

वधूयुता राजसुतास्तदन्वे ।

पुष्पापचित्वा सलिले विहार-

योग्य नदीजुष्टवनं प्रयाताः ॥

3

स्त्रीणां मधुरालापा.—

सुभूयिताना मधुरस्वनाना

सुकुन्तलानां वचनं वधूनाम् ।

श्रुत्वा न कूञ्जन्ति पिका हियेन

किं रम्यवाचा पुरतोऽपवाक्यैः ॥

4

स्त्रीणां पुष्पापचयः—

सुधासन्नेत्रयुताङ्गनाभिः

स्पृष्टास्तु शाखाः स्वयमेव नम्राः ।

वर्षन्ति चेत्पादतलेषु पुष्पं

को वा यिरोपो नमने नराणाम् ॥

5

रमासमस्त्रीकरपद्मयोगात्
 सिंहातिशाय्युत्तमवीर्यभाजाम् ।
 नृणां नमेतां यदि शैलहस्तौ
 कः पुष्पशाखानमने विशेषः ॥

“

अमरभ्रमणम्—

नदीतटाकेषु न भूतपूर्वं
 नारीलतोष्णमुखरूपपद्मम् ।
 मृङ्गाध्वरन्तो न हि तत् त्यजन्ति
 दृष्ट्वा नवं वस्तु परिलजेत् कः ॥

एका युवती—

युवा तरो प्रेक्ष्य तु “नारिकेल
 फलान्यहो लीकुचवद् विभान्ति” ।
 इत्याह, “का वा इदि मन्यतेऽसौ”
 इतीरयित्वा रुदति स्म भार्या ॥

अपरा युवती—

पत्न्याः पुरः स्थान्तरनाम मोहात्
 जगाद भर्ता, कुपिता नताङ्गी ।
 सा पुष्पमाग्रातवती रुदन्ती
 दग्धं प्रसूनं श्वसनैस्तदीयेः ॥

नारीसौन्दर्यम्—

“महपेयो योगरत्ना मनोज-

बाणैर्दत्ता न स्युरितीयमुक्तिः" ।

वृथैव, पुष्पापचयोद्यताना

खीणां भुवो हन्तुमिषान् समर्थाः ॥

10

एको युवा—

देवेरलेख्याद्भुतमूर्तिमत्याः

समोदय शोभां हतचिह्नदृष्टिः ।

आरुह्य शाखां मुकुटानि पुण्य-

पुद्गलाऽपचित्य प्रददाति रुधिरं ॥

11

अलक्ष्मीहागमनम्—

सुष्ठाया शीततमे वनेऽस्मिन्

पुष्पापचित्यां सकला विरक्ताः ।

શુદ્ધે જલે સ્વેતતરુપૂર્ણે

निर्दुःखमाः प्रययुर्हदादीन् ॥

12

16

जलक्रीडापटलः

(புனல்விளையட்டுப்படலம்)

बलाशुष्यमनम्—

स्वकीयशोभाजितदेवबुन्दाः

नार्यो नरा मृक्षयुतादरण्यात् ।

उत्थापय गच्छन्ति नदीहृदादीन्

यथा गजा यान्ति धने सम्भार्यः ॥

1

सलिलमञ्जनद्वयम्—

दुर्वाससः शापत इन्द्रमार्यं
पुरा पयोधामराङ्गनाभिः ।
ममं यदासीत् सममास तेन
जलाशये मग्नवता समूहः ॥

एका—

काञ्चिन्मनोह्रा धृतपुष्पकेशा
दृष्ट्वा स्वविम्बं सलिले सुखी ताम् ।
मत्वा भ्रमात्स्वेन सम हसन्ती
तस्यै ददौ सा स्तनलग्नहारम् ॥

अपरा—

सुमेखला मध्यतलात् श्रुतास्ताः
जलावगाहे पतिता हृदेषु ।
पदावगृह्णन्, “किमु पादलग्न-
सर्पोऽय”मित्ये भयमाप काचित् ॥

मत्स्याः—

मत्स्याः सफुरिषुप्रवाह
गन्ध जले स्त्रीवपुषो वहन्ति ।
सङ्गात् सती ज्ञानयुता नराः स्यु-
रित्यत्र किं वाऽ-यनिदर्शनेन ॥

जलाशयः—

ज्वाताङ्गनादेहसुकुङ्कुमेन
नृपाङ्गसम्बद्धसुचन्दनेन ।
युक्तं हृदस्य सलिलं च नील
धनाढ्यरक्ताम्बरतुल्यमासीत् ॥

6.

सूर्यास्तमयः—

कुरङ्गनेत्राः पुरुषैः समेताः
यच्चक्रेताः सलिलावगाहम्
समीक्ष्य तत्कर्तुमनाः स्वयं च
किं पश्चिमाग्निं तपनो विवेश ? ॥

7

चन्द्रोदयः—

पूरं नृपः क्षीणबल्यो जितोऽपि
यथा पुनर्योद्धुमुपैति मोहात् ।
जितस्तु नारीवदनेः प्रयातः
शशी पुनर्योद्धुमुपैति तद्वत् ॥

8

17

मयपानपटलः

(अञ्जलिपुष्पलवणं)

चन्द्रिका—

सुगमवाहो धवलः किमेव ?
किं मूर्तिमद्भानरसप्रवाहः ! ।
अन्तःस्थकामसंवणं बहि-
र्वैद्युदाऽभवद्यामृतकौमुदीयम् ॥

1

नानागृहाणि—

छायातलं मौक्तिकमण्डपस्य
चरत्पयोदावृतकाननं च ।
स्थले विशुद्धस्फटिकैर्निबद्धं
प्रसूनगेहं विविशू रमण्यः ॥

सुरया कामवर्धनम्—

पुष्पागस्तृचकचभायुक्त-
क्षीभिः सुपीता मदिराऽथ तासु ।
अन्तःस्थ कामाग्निमवर्धयत्सा
हुतं घृतं वर्धयते ययाऽग्निम् ॥

चित्तप्रमः—

सन्दिग्धमप्या स्वमुखं सुरायां
दृष्ट्वाऽन्यनादीति विभाव्य काचित् ।
“उच्छिष्टमर्घं पिवसीह कस्मात्
पिप्तेऽन्यदस्तीति” जहास तत्र ॥

चन्द्राय अभयप्रदानम्—

सुरास्यचन्द्रप्रतिबिम्बदृष्ट्वा
काचित्प्रमत्ता, “ननु चन्द्र ! राहोः ।
भीत्या निजीनोऽत्र भवान् मयं ते
माभूत्” इतीत्यं तमुपादिशत् सा ॥

चन्द्रिकायां मदिरास्वप्नमः—

प्रसूनगेहस्थितरुध्रमार्गात्
उयोःस्नां पतन्ती भुवने स्म काचित् ।
गृह्णाति पात्रे, मदिरास्ति मत्वा
नारीस्वभावाद्भुत विषमोहात् ॥

6

मद्यपानवैचित्र्यम्—

स्वपाणिकम्पात् मधु यच्च तस्यै
पपात तत् पानमदेन काचित् ।
विश्रुत्य, “तिष्ठेन्मधु” चेति मत्वा
सा रिक्तपात्रं कुरुते निजोष्ठे ॥

7

कपटनिद्रा—

एकः ययौ रन्तुमनाः प्रसून-
तल्पं, न तद् ज्ञातमभूत् प्रियस्य ।
आलस्यमोक्षोऽलतो लुङ्गती
“क्ष्ण्टा किमासीत्” इति सा जगाद ॥

8

दुतसन्देहः—

सगूडपाणेरुपतेः सवीर्यं
केनैवमा कश्चिदग्रात् जनेन ।
कामेन रात्र्या पुरा नु केन
दूतेन नीनेदमिदं न जाने ॥

9

प्रियापादताडनम्—

काचित्पदा भर्तुरुरो जघान

केल्यां, कराम्यां ॥ जुगोप वक्षः ।

“प्राणप्रियां चित्तगतां रिरक्षुः

रुणत्सि किं वे”ति जगाद साऽपि ॥

स्वप्नाभिनयः—

असत्यनिद्रावशमेव काचित्

स्वप्नच्छलात् सा पतिमालिङ्गित्वा ।

यथा तुषारं शमयेद्विवस्वान्

कामो वियोगं शमयेत्तथैव ॥

चन्द्रसूर्यौ—

कृताल्पपुण्यैरित् लब्धभाभ्यं

तदा शशी प्राप लय क्षणेन ।

तद्विष्णुवक्षःस्थितकोस्तुमेन

समः पयोधौ तिराविरासीत् ॥

18

प्रत्युद्गमपटलः

(लक्ष्मीविक्रमण PL. 60.5)

दशरथस्य गङ्गातीरप्राप्ति —

गजाद्वयशैलेत्येतदानवारि-

सम्पूर्णनव. प्रवदन्ति यस्मिन् ।

सैन्यान्धिना तेन युतो जगाम

गङ्गातट राघवसिंह एव ॥

जनकेन प्रत्युद्गमः—

श्रुत्वा नृपस्याऽऽगमनं प्रहृष्टः

स्याश्वमातङ्गमयाभिव्रुष्टः ।

प्रत्युद्गमार्थं जनकः प्रयास्यन्

ययौ यथा सूर्यमुपैति चन्द्रः ॥

2

सेनारेणु —

त्रिविक्रमः सप्त यथोर्ध्वलोकान्

भित्वा पुरा मातुमगात् प्रपञ्चम् ।

सैन्योत्थितो रेणुरिमं च मार्गं

प्रविश्य गत्वा प्रसृतो जगत्पाम् ॥

3

सेनयोरुभयोर्मेहनम्—

यदा त्वयोध्यापतिसैन्यराशि-

माविश्य युक्ता जनकस्य सेना ।

तदा पयोधिं प्रविशन्नदीना

शब्देन तुल्यो धनिराविरासीत् ॥

4

चक्रवर्तिनोरन्योन्यालिङ्गनम्—

ततोऽवतीर्य स्वरथात्तदग्रे

स्थितः, “त्वमारोह रथं ममे”ति ।

उक्तो महीसेन तमारोह

॥ मैथिलस्तं नृपं बालिलिङ्गम् ॥

5

दशरथेन कुशलप्रश्नः—

व्याघ्रेण सम्मानितसिंहतुल्यो -

वैदेहमाश्लिष्य सवन्धुमित्रम् ।

क्रमेण पृष्ट्वा कुशलं, 'त्वमग्रे -

याही"त्यबोचत्, नृपतिर्ययौ च ॥

मिथिलातो रामप्रस्थानम्—

सुरैर्नरेर्नागवैश्व बन्धो

रामोऽश्वयोधैः सहितो नगर्याः ।

प्रस्थाय, नानामणिवद्धहेम-

रथेन यातः सह लक्ष्मणेन ॥

मृतस्य पुनरुज्जीवनम्—

नीलोत्पलाभः सुरवन्धपादः

चित्रातिशाम्युत्तमरूपयुक्तः ।

रामो नृपं प्राप यथैव याताः

प्राणाः पुनः प्राप्य विशन्ति देहम् ॥

रामेण मातृवन्दनम्—

कपर्दिपाणिर्यितचापभेत्ता

राजः स्वमातृः क्रमशः प्रणम्य ।

उत्थाय तस्थो तमब्रुव्य तासां

हर्षं तदा को गदितुं समर्थः ? ॥

रामाय पितुरादेशः—

“एतैरनीकैः सहितस्त्वमग्रे
याही” अयोध्यापतिराह रामम् ।
समस्तजन्तोरपि मातृकल्पः
शास्ता जनानां भुवि साक्षिभूतः ॥

10

रामस्य मिथिलागमनम्—

रपाधिरूढैरनुजे प्रदष्टैः
पार्श्वद्वये तैर्विनतैः समेतः ।
सुशङ्खभेरीध्वनिभिः स राम-
ययैः समुत्थाय रपाधिरूढः ॥

11

तस्य नगरवीथीप्रवेशः—

नारीषु गेह्याद्वहिरेत्य तत्र
स्थितासु तद्दीक्षणपुष्पवृष्टया ।
सिक्तः स रामः स्वपदेन गच्छन्
अयाप वीथीं मिथिलानगर्याः ॥

12

पुराङ्गनानां चित्तस्थितिः—

आये हरावन्तिकमागते ॥
बाला युवत्यः सङ्कटाश्च वीथ्याम् ।
अनङ्गगाणप्रद्विताः समेत्य
प्रापुर्दशां यामथ तां वदाम् ॥

13

१७

पुरविहारपटलः

(உலாவிடம் படலம்)

स्त्रीणां रामान्तिकागमनम्—

; मयू(सारङ्ग समानगल्यः

नक्षत्रविद्युत्समकान्तिमल्यः ।

भूपारवैभूद्गरैरुपेताः

नार्यो जवात् रामसर्मापमापुः ॥

तासां स्थितिः—

“दृष्टं प्रियं मूर्तिप्रदेव तस्मात्

जन्माभवत् सार्थकमि”त्युदीर्य ।

यथा जलं धीक्ष्य विवपेदेशे

मृगास्तु धावन्ति तथा ब्रियोऽपि ॥

जवेन रामं गतमात्मचित्तं

गृहीतुकामाः प्रययू रमण्यः ।

ताः खिन्नमध्याः प्रचलत्प्रसूनाः -

निम्नप्रदेशप्रवहत्पयोधवत् ॥

काष्ण्यकारणम्—

श्रीरामदेहस्थितकाष्ण्ययोगात्

नेत्राणि कुष्णान्यभवन् किमासाम् ।

स्त्रीरत्ननेत्रैः किमु वीक्षितोऽसी

रामोऽभवन्नीलतनुर्न जाने ॥

मदनोपालम्भः—

कामप्रयुक्तानिह पुष्पवाणान् ।
समीक्ष्य काचित् सुमुखी वमाषे ।

“रामस्य वीर्यं पितुरस्य चाङ्गा
धिककृत्य कोऽसावबलानिहन्ता ?” ॥

5

राममोहितानां स्त्रीणां वचनानि—

बोद्धुं ह्यशक्ता निजदेहभारं ।
वस्त्रैकभूषोज्झितसर्वभूषा ।

अवाध्यसर्वोत्तमकामसौख्य-
रूपेण काचित् प्रतिमेव तस्थौ ॥

6

एका—

मन्त्रेन्नमार्गत् कमटी स रामो
विवेश चित्तं नयने विधाय ।
अन्तः स बद्धः सखि ! तेन रभ्तुं
गच्छेम शय्यामिति काचिदाह ॥

7

अपरा—

विस्रस्तभूपावसना हि काचित्
कामास्रघातं त्वविचार्य ग्रात्रे ।
पश्यन्ति या राममिहादरेण
कोष्पादिसं पश्यति तास्तु सर्वाः ॥

8

रामस्य सर्वाङ्गसौन्दर्यम् —

याः स्कन्धमैक्षन्त न ताभिरन्यत्.

दृष्टं करौ पादतलौ च तद्वत् ।

सर्वाङ्गशोभा न हि काऽप्यपश्यत् .

एको यथा॥ सर्वमतस्थमीशम् ॥

परमद्वणो नारीहृदयवासः —

एका सुकेशी तनुमध्यमा ता ।

पातुं स रामो हृदयं विवेश ।

जगत् समस्त जठरे कदाचित्

धृताच्च रामाद् भुवि कोऽस्ति वचः ? ॥

राजमार्गे रामं दृष्ट्वा नारीवचनानि —

स्त्रियाः कृते पावनरामा धीर!

रौद्रं धनुः पूर्वमभञ्जयस्त्वम् ।

कामेक्षुचापं त्वमिहाय भङ्क्त्वा

गृहाण मामित्यथ काचिदाह ॥

दिव्यमङ्गलविग्रहदर्शनम् —

एका सुतप्ता श्रयिता रुदन्ती .

सुदीर्घमुच्छ्वस्य सतीभवेत्य ।

सम्योऽयं हस्तौ, "सखि! रामविम्बं

कामो लिखेत् किञ्चिन्"ति पर्यगृच्छत् ॥

परतत्त्वनिर्णयः—

एतादृशान्युत्तमलक्षणानि
नरेषु न स्युः सुनिमृश्यमाने ।
अतः स विष्णुर्भवतां वदामि ।
ज्ञायेत पक्षादिति काचिदूचे ॥

13

रहस्यार्थगोपनम्—

वर्षामयूरीसदृशी पदेका
स्वकीयकर्म इति गोप्तुमैच्छत् ।
कामस्य तद् ज्ञातमभूद्रहस्यं
मुख मनोवज्रं हि गोपनाईम् ॥

14

परस्त्रीपराङ्मुखता—

“तः स्विन्नगात्रा व्यथिताः सशोकाः
स्त्रियः स्वदृग्भ्यां न ददर्श शुद्धः ।
सस्मार नायं मनसाऽप्यतोऽमौ
किं स्नेहशून्यस्त्वि”ति काचिदाह ॥

15

रामनिन्दापरा काचित्—

मुग्धासु नारीषु किमप्यलब्ध्वा
गच्छन् च रामः करुणाविहीनः ।
ज्ञानी न चायं वृणुते हिंसीता
स घातकः स्यादिति काचिदूचे ॥

16

निर्लज्जा काचित्—

एका पशुं प्रेक्ष्य तु काममोहात्
 “किं राममूर्तेर्निन्दते मनो मे ।
 दृष्टं त्वया ब्रूहि तदि”त्यपृच्छत्
 आशयुतानां न भवेद्धि लज्जा ॥

प्राणं प्रार्थयाना अपरा—

“स्वप्राणदानेन परानरक्षन्
 तदंशजाताः परमेव रामः ।
 प्राणान् मदीयास हि नः प्रयच्छेत्
 क्रौर्यं कुतोऽस्ये”ति जगाद काचित् ॥

रामस्य समामण्डपप्रवेशः—

बधूमिरित्यं कथितः समन्तात्
 भेजे नृपेन्द्रैः सहितः स रामः ।
 वेदान्तवेत्ता कुशिकामजेन
 तथा वसिष्ठेन युता सभा ताम् ॥

तस्य आसने उपवेशः—

साकेतजन्मा शुचि धर्मवृद्धश्चै
 नत्वा मुनी, प्राप्य तयोरनुग्रहम् ।
 छायासमैर्भातुमिषेव शुभो
 वराशनं प्राप्य रराज रामः ॥

दशरथस्य मण्डपागमनम्—

साकेतराजो निजवन्धुमित्रैः

समेत्य यातो मणिमण्डपं तम् ।

नक्षत्रवृन्दैरनुगम्यमानः

प्राप्नोति चन्दो गगन यथैव ॥

21

जनकस्य आतिथ्यम्—

वित्तं समस्त जनकः प्रमोदात्

दत्त्वोपचारं कृतवान् यदत्र ।

जनेषु रामे च समानभावात्

चक्रे तदाऽसौ, किमितोऽन्यदस्ति ॥

22

20

सीतालङ्करणपटलः.

(कौशल्याकाण्डे ५८-६०)

सीतागानेतुं वसिष्ठादेशः—

सजीवचित्रप्रतिमाङ्गनाभिः

रघूददे शकवदेषमाने ।

दृष्ट्वा वसिष्ठो जनक वधापे

“सीतां भृगाश्रीं स्वमिहानये”ति ॥

I

चेटीकृतसीतालङ्कारप्रकारः—

अक्षोर्येषा पक्ष्म, तदीयरूप-
 प्रच्छादकान्याभरणानि चेति ।
 विस्मृत्य सख्यो निजसुन्दरी तां
 अमण्डपन् शर्करया सुधां वा ॥

कण्ठभूषणम् —

कण्ठे तु तस्याः हरिशङ्खतुल्ये
 सख्यो बबन्धुर्वरभूषणानि ।
 सर्वाङ्गनामङ्गलकण्ठभूषा
 सीताऽस्ति, कण्ठाभरणं कुतोऽस्याः ॥

तिलकालङ्कारः—

त्रिलोकनारीतिलकायितायाः
 तस्या मुखे तास्तिलकं च चक्रुः ।
 नीलोत्पलैरावृतपद्मजन्य-
 चन्द्रोत्थनक्षत्रसमं तदासीत् ॥

सीतादर्शनेन स्त्रीणामपि मोहः—

सीताङ्गशोभा प्रसमाक्ष्य सख्यः
 पद्मान्मधुप्राप्य यथैव मृक्काः ।
 बभूवुरस्पष्टवचोविमुग्धाः
 पुंसां वधूनां हि मनः समानम् ॥

तां पूर्णिमाचन्द्रसमां निरीक्ष्य —
 श्रियोऽपि हर्षादिमवन् विमुग्धाः ।
 एकैकमङ्ग रमणीषु रम्य ^१
 क प्रेक्ष्य लवण्यनिधिं सहेतुः ॥

6

३१

सीतासौन्दर्यम् —

सुराङ्गदस्ता जलजासनस्या
 समस्तजन्तोर्हृदये वसन्ती ।
 अरुन्धतीतुल्यपतिवना सा
 समा हि रामेण किमत्र वाच्यम् ॥

7

तस्याः प्रस्थानम् —

नता सखीभिर्मणिमृदितान-
 ध्यायातले दीपसमा ज्वलन्ती ।
 तारागणे बालशशी यथैव
 सीता सभा ग तुमय प्रतस्थे ॥

8

तदीयगमनप्रकार —

यान्त्याः स्वपुत्र्या मृदुपादखेद
 मत्वेव यू पल्लवपुष्पराशिम् ।
 आस्तीर्य सर्वत्र गतैव नृद्धा
 सीता ययौ भूष्णशिक्षितेन ॥

9

तस्याः मणिमण्डपप्राप्तिः—

हेमप्रभा चन्दनशीतलाङ्गी

सुपुष्पगन्धा तडिता समाना ।

देवाङ्गनाहंससुधा विजित्य -

प्रापन्तृपाल्य मणिमण्डपं सा ॥

सीतायाः दिव्यमङ्गलविग्रहः—

सीताशरीरं श्रुतिवच्च नित्यं

नराश्च वच्चः प्रसमीक्ष्य मुग्धा ।

तथैव तस्युः प्रतिमासमानाः

निश्चेष्टिता निश्चलनेत्रयुक्ताः ॥

रामेण सीतादर्शनम्—

कन्यासुधां वीक्ष्य पयोदवर्णः

“सा जानकी वा न हि वे”ति मुग्धः ।

निश्चिन्त्य पश्चान्मुमुदे स रामः

सिन्धोः सुधां प्राप्य यथा सुरेन्द्रः ॥

वसिष्ठप्रहर्षः—

अस्मत्तपोभिर्जनितः स रामः

सशस्त्रचक्रो हरिरेव यस्मात् ।

तस्मादिय स्यात् कमलोत्पितथी-

रितीव मत्वा मुमुदे वसिष्ठः ॥

दशरथानन्दः—

समस्तलोकविपत्तिः स राजा
सीताङ्गशोभां प्रसमीक्ष्य मेने ।

२ “सतापि लोका हि मयाऽत्र मुक्ताः
परन्तु लक्ष्मीमलमे विदानीम् ॥

14

पितुरन्तिके सीतोपवेश —

विह्वल्य पद्मं वृषसद्वजात्ता
त्वादौ वसिष्ठः पुपुज्व च ।

७ प्रणम्य हर्षाश्रुसमेततात-
पार्श्वे वरिष्ठासनमाविशत् सा ॥

15

परमानन्दभरितो विश्वामित्र —

एषा विपाक्षी कमलासनेति
नीलादिरामो यदि वेत्ति पूर्णम् ।
चापोऽस्तु भिन्वाऽपि सप्तशैलान्
इतीव मेने कुशिकामजोऽसौ ॥

16

सीताया सन्देहनिवृत्ति —

रामेण चारग्रहणं च भङ्गं
श्रुत्वा जनेभ्यो गतछत्रया सा ।
चित्तरिपत त दलयस्थनेन
ददर्श सीता पुत्तोऽप्यपाद्वै ॥

17

हृदिस्थचोरेण धनुस्तु भग्न-

मासीदिति प्रेक्ष्य तुतोप सीता ।

बन्धादिमुक्तो हृदये रमेशं . .

दृष्ट्वा यथा मोक्षमुपैति विद्वान् ॥

दशरथेन विश्वामित्रं प्रति मुहूर्तदिनप्रश्नः—

विज्ञानपारङ्गतकौशिकं तं

दृष्ट्वा प्रसिद्धो रघुवंशभूषः ।

“श्रेष्ठं दिनं किं तनुमध्यसीता-

विवाहयोग्यं वद चे”त्यपृच्छत् ॥

मुहूर्तदिननिर्णयः—

उत्प्लुत्य केदारतलेषु मत्स्याः . .

निप्रान्ति वृक्षान् महिषांश्च यत् ।

तत्कोसलाधीश ! “विवाहयोग्यं

दिनं च एवे”ति मुनिर्जगाद ॥

दशरथेन स्ववेशमगमनम्—

नतेषु भूपेषु रघुप्रवीरो . .

रत्नाढ्यसावर्तसुराङ्घ्रौपैः ।

वालार्कतुल्याभकिरीटयुक्तः . .

विप्रेर्नियुक्तः प्रययौ स्ववेशम् ॥

सूर्यास्तमयः—

इसीव कुच्छ्रेण जगाम सीता
रामोप्यगच्छन्निजहेमसद्य ।
महर्षयो भूपगणाश्च जगमुः
सूर्योऽपि मेरावमवाभिजीनः ॥

22

21

सीताविवाहपटलः

(काम्यव्याख्या ॥ ८८८ ॥)

जानक्याः स्थितिः—

पत्नेन लब्ध्वाऽपि तटाकतीरं
पातु जल यद्ददच्छब्दमागया ।
पियासवः खेदमवाप्नुवन्ति
तां वै दशां प्राप पिकस्वना सा ॥

1

विरहिण्यास्तस्याः शोकवचनानि—

तदुर्वलप्राणहरैकदीक्षाः
किं वञ्चकाः सन्ति निशे ! कठारे ! ।
सूर्योदये मे पतिरेव राम
मी प्राप्नुयात् त्वं च कुरु प्रभातम् ॥

2

मलयमारुतम् —

वाताढ्यशार्दूल ! सुगन्ध ! शीत !
गुहानिवासिन् ! मलयाचलस्य ।
उदोलनाख्यदन्तेयुत ! वह्निरूप !
ममप्राणमन्विध्यसि किन्तु हन्तुम् ! ॥

3

वीथ्यां कन्यासु अत्याचारः—

रथ्याचरो नीलघनामर्वारः

रात्रिन्दिवं मुञ्चति नैष मां सः ।

अनूढकन्यानिकटं प्रयान्तः

कुलीनभूषाः किमु सन्ति लोके ॥

रात्रिनिन्दा—

गीतं न शान्तं न दिवाभ्युपैति

चिन्ता न याता न निशावसानम् ।

चित्तेऽस्ति रोगो न च याति शोकः

निद्रापि नायात्यहो किमेतत् ॥

समुद्रनिन्दा—

सिन्धो ! समुत्थाय पतंस्तरङ्गैः

श्रान्तस्वदेहो बलयैर्विहीनः ।

नामोपि निद्रां संततं च तस्मात्

कन्यासि किं त्वं मदनाद्विभेपि ? ॥

कविवचनम्—

इत्थं बहूक्त्वा व्यसनेन सीता

यदा सुतप्ता श्लथिता बभूव ।

तस्यां निशायामनघः सं रामः

स्मृत्वा यदूचे तदिदं बुदामः ॥

विरहतसेन रामेण बहुधा चिन्तनम्—

चित्ते पुरा नेत्रशलाकया तां
कामातुरोऽहं व्यलिखं पुनस्ताम् ।
दृष्ट्वाऽथ पूर्णो नहि वेमि शोभा
दृश्येन किञ्चिच्छ्रितां पुरस्तात् ॥ ८

8

चन्द्रदूषणम्—

हे चन्द्र! सीतामुखतुरूपरूप !
कामाद्वयधीजस्य च दोहद! त्वम् ।
न तेऽनुरूप किञ्च कृष्यमेतत्
एकाकिनं मां न करोषि मित्रम् ॥ 9

9

विपाक्षिणी—

अग्निं वनस्पतगदन्तपङ्क्तया
मूर्ध्नि विषं स्थादिति तत्र सत्यम् ।
मन्त्रेणचित्ते सततं वसन्त्याः
तस्यास्तु दृष्ट्वा विषमस्ति सत्यम् ॥ 10

10

देवाधिदेवे बहुरूपचित्ते
“सीताविवाहो भविता च एव ।
पुरीमलङ्कृत्य निवेद्यतां तद्
भेरीरवे” रत्नवदन्महीशः ॥ 11

11

सूर्योदयः—

॥ १ ॥

“रामोऽञ्जनामो जलजोऽप्यसीता

मियो मिलेता परिणीय तौ श्वः” ।

इतीदमाकर्ण्य रविः स्ववंश्यम् ।

रामोऽसौ द्रष्टुमिहोदितः किम् ॥

पत्तनालङ्कारप्रकाराः—

नराः स्वगेहान्यथ तोरणानि

सम्पूर्णकुम्भान् वसनैश्च रत्नैः ।

आच्छाद्य सम्यक् बहु भूषयन्ति

कुर्वन्ति भोज्यं द्विजभोजनाय ॥

जना नगर्या गृहपूर्वभागे

तारागणैर्व्योमगतैः समानान् ।

निर्मान्ति मुक्तामयमण्डपास्ते

तच्छायया घर्मनिरारणार्थम् ॥

स्त्रीणामलङ्कारः—

काञ्चित्सुगन्धं वसनानि काञ्चि-

दन्याः प्रसून तिलकं मुखेषु ।

धृत्वा च रम्योष्ठतलेषु वर्णं

कृत्वा, विमान्यत्र विभूषिताङ्गयः ॥

देवलोकत्वप्रान्तिः—

तद्रत्नकान्तिप्रतिबिम्बहेतोः

पुरःस्थितं द्रष्टुमपारयन्तः

किं देवलोकस्त्वयमेव वा किं

मम्यो भवेद्वेति सुरा विमुग्धाः ॥ ११ ॥

16

दशरथेन विवाहमण्डपाऽऽगमनम् —

आद्यन्तहीनं मणिमण्डपं तं

शैलोज्जतं हेमविभूषितान्तम् ।

सीताविवाहोचितवस्तुजुष्टं

सोकेतराजः प्रविवेश तुष्टः ॥

17

मणिमण्डपः—

महर्विबुन्दैरमरैर्महीशैः

अभ्यैः समृद्धो मणिमण्डपोऽद्यौ ।

जगत्समस्तं प्रसतोऽस्य विष्णोः

नीलोदरेण स्वयमाप साध्यम् ॥

18

रामेण ऊर्ध्वपुण्ड्रधारणम् —

आप्रक्षकीर्णं मुनि सर्वजन्तोः

विनाश्य मोहं परमं पदं तु ।

तेषां प्रदातुं क्षममूर्ध्वपुण्ड्रं

श्नात्वा ॥ रामो धृतशान् स्वकीयम् ॥

19

कर्णकुण्डले—

रात्रिन्दिवं चन्द्ररवी तु सीता-
 स्थितिं निरीक्ष्य स्वयमेत्य रामम् ।
 तत्कर्णमूले वदतः किमेता-
 वित्येवमास्तां धृतकुण्डले द्वे ॥

उत्तरीयम्—

महात्मनां ज्ञानसमे यथेच्छ-
 सञ्चारयोग्यं धवलोत्तरीयम् ।
 दयाप्रवाहिः सदृशं च राम-
 कण्ठेऽभवन्मौक्तिकहारतुल्यम् ॥

यज्ञोपवीतम्—

महर्षिदेवादिभिरप्रमेय-
 त्रिमूर्तिरूपोऽहमिदं भवद्भिः ।
 ज्ञातव्यमित्यं वदतीव रामः
 त्रिभिः स्ववक्षःस्थितयज्ञसूत्रैः ॥

रामवेषपरिग्रहः—

नागेशयानः सुरकार्यहेतोः
 उत्थाय विष्णुर्धृतरामवेषः ।
 समान् रिक्षुः स्वयमात्मदेह-
 मलञ्चकार स्वशरीरतुल्यम् ॥

रयारोहणम् —

गवां सदसं मणिद्विमभूमीः

सदृम्यो यथेष्टं च त्रितोर्य रामः ।

वेदैकवित्तरथ विप्रवर्ये. 5

संस्तुयमानो रथमारुरोह ॥

24

आतृमिरुपचारः—

सानन्दबाध्यो रथसारथि सन्

यथाऽरुणोऽसौ भरतः सदृष्टः ।

तस्यौ रथाग्रे व्यजने तथाऽन्या-

वगृह्णता याति रथेन रामः ॥

25

रामस्य विवाहमण्डपप्राप्ति —

साकेतराजो गजतुल्यभूषे

समेल्य य मण्डपमाप्य तस्यौ ।

रामोऽपि धन्वी सरपस्तमाप

रक्तौ रविर्मेरुमुपैति यद्वत् ॥

26

सीतायास्तत्रागमनम् —

समीनचन्द्र त्वयमादधाना

प्राभ्यां रथे जातवतीव सीता ।

पूर्वं पयोधौ मुनि चाव पश्चात्

जातेव शैल्यदगमत् समा ताम् ॥

27

विप्रैः सह वसिष्ठागमनम् —

वेदान्तविद्विर्धृतयज्ञसूत्रैः

युतो विवाहं विधिवद्विधातुम् ।

शास्त्रोक्तसंभारणान् गृहीत्वा

समाययौ मोदयुतो वसिष्ठः ॥ १

योगभोगौ—

हंसीव सीता जयवीररामो

विवाहपीठे सहितौ निषण्णौ ।

किं योगभोगौ सहितौ पृथिव्या-

मित्येवमूह्यौ किल तावभूताम् ॥

कन्यादानम्—

स मेघिलो राममुखं निरीक्ष्य

“सुतां मदीयां रमयेव विष्णुः ।

लब्ध्वा चिरायुर्भव चे”त्युदीर्य

श्रीरामहस्तं सलिलैरसिञ्चत् ॥

शिलारोहणारुन्धतीदर्शने —

तौ दम्पती कङ्कणसूत्रहस्ती

प्रदक्षिणं चक्रतुरग्निवेदिम् ।

स्पृष्ट्वा शिलो पादतलेन सीता-

ऽप्यरुन्धतीमप्रतले ददर्श ॥

गृहप्रवेशः—

तयाऽन्यकर्माणि विधाय रामः
तपोधनान् हर्षयुतान् प्रणम्य ।
नत्वाऽप्यपोध्यापतिपादयुग्म
सीतां करे प्राप्य गृहं विवेश ॥

32

मातृवन्दनम् —

कुर्वन् प्रियं मातुरपेक्षयाऽसौ
धात्री तदा केकयस्यपुत्रीम् ।
नम्रा, ततः कोसलराजपुत्रीं
दूतां क्षुनिर्वा च नवान् राम ॥

33

उत्तराफाल्गुनी—

रम्योत्तरे फाल्गुननाम्नि मयि
सद्वत्सनायाः पुरीरसिद्ध ।
जग्राह सीतां भगवान् वसिष्ठो
वेदोक्तमार्गेण जुहाव वदिन् ॥

34

लक्ष्मणादीनां परिणयनिर्णयः—

“दृष्ट्वासीमाम् आतृषुताश्च तिस्रः
रामानुजानां च कृते त्रयाणाम् ।
गृहाण रात्रिर्नाति मेविडोऽनो
सम्भाष्य रात्रा सह निधिकाय ॥

35

दशरथस्य मिथिलायां कतिपयदिनवासः—

दत्त्वा मयेष्टं रघुवंशभूपः, . . .

बद्धश्रुतैर्योगिवरैः समेत्य ।

उवास हृष्टो मिथिलानगरां, . . .

बहूनि यातानि, दिनानि तस्य, ॥

22

परशुरामपटलः

(परशुरामपटलः ॥)

विश्वामित्रस्य हिमालयगमनम्—

अनेकभोगाननुभूतवन्तौ

तौ दम्पती गाधिसुतस्तदाज्ञौ, . . .

वेदोक्तरीत्या त्वनुगृह्य हार्दं

दिश्युच्चरन्त्यां प्रययौ हिमाद्रिम् ॥

दशरथस्य अयोध्यां प्रति प्रस्थानम्—

रघुदहो गन्तुमनास्त्वयोऽपि, . . .

“प्रस्थीयतां सैन्य”मितीरयित्वा ।

ततो महीशैर्गजतुल्यवीरैः, . . .

सर्वोत्तमं स्वं रथमारुरोह ॥

मार्गे दुर्निमित्तानि—

मार्गे मयूराः किल दक्षिणेन, . . .

काकादयो वाममुखाश्च जग्मुः ।

तद्दीश्य “विघ्नो भविते”ति मत्वा

स्तम्भो नृपो नैव ययौ रथेन ॥

दैवज्ञप्रश्नः—

दैवज्ञमाहूय नृपोऽब्रवीत्

“किं वा सुखं स्यादुत दुःखमस्मात्”, ।

“विधो भवेदस्य ततो विनश्येत्”, ।

इत्याह भूपं द्विजशास्त्रवेदी ॥

4

परशुरामाऽऽगमनम्—

जटाप्रभाभिस्तमसा निहस्ता

कुठारहरतो ज्वलिताग्निनेत्रः ।

चलन्महामेरुसमानरूपा

कूराशनेस्तुन्यविराषयुक्तः ॥

5

स्तब्धं समस्तं जगदेव तेन

दिशागजाश्च कृषिताः, सुराणाः ।

भीताः, समुद्राः क्वपिता बभूवुः ।

रानस्य चापं शरमाददे सः ॥

6

नताश्च शैलान् जलधीन् प्रवृद्धान्

कुर्वन् कुठारायुधजामदग्नयः ।

प्राप्तस्तदा, रामपिता निरीक्ष्य

“प्राप्तः कुतोऽसा” विति मन्यते स्म ॥

7

श्रीरामं दृष्ट्वा परशुरामवचनम्—

जाने भवद्गमधनुःप्रभावं

जिज्ञासुरेवं मुचयोर्वलं तत् ।

कण्डूतिमत्स्कन्धयुतस्तदत्र

प्राप्तोऽहमिव स भार्गवस्तम् ॥

परशुरामं प्रति दशरथप्रार्थनम् —

कुठारपाणे ! शृणु पापकलैः

बिहिसन्नं युज्यत एव लोके ।

हर्षेऽपि रामो न हि दोषकर्ता

शौर्यप्रयोगो विफलो हि दीने ॥

रामो न शत्रुस्तव ह-यते चेत्

सबन्धुमित्रो मृतवानह स्याम् ।

स्वामिस्तथा मा कुरु याचिताऽह-

मिव भूपो जमदग्निसूनुम् ॥

दशरथमूर्छनम् —

धिक्कृत्य भूप प्रणत च कोपात्

पीताम्बर राममवाप राम ।

दृष्ट्वा प्रतीकारमलब्धवान् स

मुमूर्छे राजा तदितेव सर्पाः ॥

परशुरामेण चापवृत्तान्तकथनम् —

तच्चाप्यदृष्ट्वा निजभाषिदु ख

विस्मृत्य रामं भृगुराम आह ।

“रोद धनुर्भक्तमभूत्स्वया यत्

तत्सारहीनं प्रयित चरित्रम्” ॥

तेन स्वागमनकारणनिवेदनम् —

प्रदाय भूमिं मुनये प्रशान्तिः
महेन्द्रशैले तपसा वसामि ।
ध्रुवा धनुर्भक्तमिहागतोऽहं
तव नामपेतद्धनुरिष्यवोचत् ॥

13

श्रीरामेण वैष्णवधनुषो ग्रहणम् —

“प्रदीयतां विष्णुधृतं धनुस्त-
दि”त्याह रामः महसन् सुवक्त्रः ।
धनुर्गृहीत्वा रघुराम एव
तन्नामयित्वा रघुराममाह ॥

14

श्रीरामेण धाणलक्ष्य किमिति प्रश्नः —

दृष्ट्वा न समस्तानवधीस्तथापि
वेदविद्विप्रस्तुतस्तपस्वी ।
न भेदसि बभूवो न शरो ब्रूया स्यात्
उक्ष्य किमस्येत्यवदत् स रामः ॥

15

परशुरामानुमत्या तत्तपोविनाशः —

प्रयुक्तबाणो न ब्रूया भवेत्तद्
विनाश्यतां सर्वतपो मदीयम् ।
इत्थं ब्रुवाणे रघुरामाणो
गत्वा तपः सर्वमिदं पत् सः ॥

16

रामेण दशरथमूर्च्छापनयनम् — - -

जितः प्रयातो जमदग्निसूनुः

निश्चेष्टितं मूर्च्छिततातवर्यम् ।

नत्वा पुरस्तादनघः ॥ रामः

दुःखाम्बुधेः पारममुं निनाय ॥

श्रीरामेण वैष्णवधनुषो वरुणायार्पणम् —

प्रसूनवर्षार्थिमिद्विगतेषु

देवेषु दृष्ट्वा वरुणं स रामः ।

दत्त्वा धनुः "रक्ष तदि" त्युदीर्य

ययावयोध्यां वृतसैन्यराशिः ॥

दशरथेन केकयदेशं प्रति भरतप्रेषणम् —

मातामहस्ते जगतां प्रशास्ता

त्वां द्रष्टुकामो भरत ! त्वमघ ।

तं केकयं शङ्खसमृद्धिमन्तं

गच्छेति साकेतनृपोऽब्रवीच्चम् ॥

कविवाक्यम् —

ततः प्रयाते भरते त्वयोध्या-

पतौ तदा शासति राज्यमेन्व ।

देवैः कृतानन्ततपोमहिम्ना

ततो यदाऽऽसीत् तदिदं वदामः ॥

इति कम्बरामायण-संस्कृतानुवादे बालकाण्डः

समाप्तः ॥

கம்பராமாயணம்

★

பாலகாண்டம்

★

தற்சிற்ப்புப்பாயிரம்

உலகம் யாவையுந் தாழுள வாககலும
நிலைபெ றுததலுங் நீக்கலு ந்நகலா
அவகி லாவினீ யாட்டுடை யாரவா
நிலைவ ரன்னவாக கேசர னாங்களை 1

நொயதி னொயயசொ னூறகலுற நேனெனீ
கவத வைவின மராமர மேழ்தொனீ
எயத வெயதவற கெயதிய மாக்கதை
செயத செயதவன சொவனின்ற தேயததே 2

இலவும், அடுத்த கவியும் - நூலவரரைறு

தேவ பாடலி லிக்கதை செயதவா
மூவ ரானவர் தம்முளு முநதிய
நூலி னானரை வினபடி நானறமிழப
பாவி னுந்நுணர்ந்திய பண்பரோ. 3

தடைபி வீன்றுயா தாயகன ஞோறறத்தி
விடைநி கழ்ந்தவி ராமாவ தாரப்போத
தொடைநி ரம்பிய நோமறு மாக்கதை
சடைபன் வெண்ணையநம் தூர்வயிற் றத்ததே 4

பூற்பயன்

நாடிய பொருள்கை கூடும்ஞானமும் புகழு
வீடியவ வழிய நாக்கும் வேதியங் கமலை நோக்கும்
மூலகாண்டம்

நீடிய வரககா சேனை நிறுபட டழிய வாகை
குடிய கிலையீ ராமன ரோனவலி கூறு வோரககே 1

1. ஆறறுப்படலம்

ஆச லம்புரி பைம்பொறி வாவியும்
காச லம்பு முலையவர் கண்ணெனும்
பூச லம்பு நெறியின புறஞ்செலாக
கோச லம்புகை யாற்றணி கூறுவாம் 1

சரயுநதியின சிறப்பு

இரவி தனகுலத தெண்ணிலபல வேந்தாகும்
புரவு நலலொழுக கிண்படி பூண்டது
சரயு வெண்பது தாயமுலை யன்னதிவ
வுரவு நீரநிலத தோயகு முயிர்க்கெலாம். 2

எயினாவாழ தோ ரப்பு மாரியீ விரியல போகலி
வயினவயி னெயிறறி மாதா வயிறலை தோடவோடடி
அயினமுகக கணையுமலிலலும வாரிகொண்ட லைகுநீராக
செயிரதருங் கொற்ற மன்னா சேனையை மாளுமனறே 3

சரயுவெள்ளம் பலவிலையை யடைதல்.

கலலிடைப பிறநது போநது கடலிடைக கலந்த நீதநம்
எலலையின மறைக ளாவு மியம்பகும் பொருள் தென்னத
தொலலையீ லொனறே யாவித துறைதொறும் பரந்த
பலபெருகு சமயகு சொலலும் பொருளும்போத பரந்த
தனறே 4

பிரிந்த ஆவவெள்ளம் பலவிடதலும் பாய்தல
தாதுகு சோலை தோறும் சண்பகக் காடு தோறும்
போதவிற் பொய்கை தோறும் புதுமணத நடங்க
மாதவி வேயிப பூக லனந்தொறும் வயங்க டோறும்
ஓறிய லுடம்பு தோறு முயிரென லுடைய தனறே 5

2. தசட்டுப்படலம்

கடிக் கூற்று

வாங்கரும் பாத நாளரும் வருத்தவாங் மீவி வெண்பாங்
நிங்கலி செவிக னாரத் தேவரும் பருகச் செயதாய்

ஆங்கவன புகழந்த நாட்டை யன்பெனு நறவ மாநதி
முங்கையான பேச ஓற்ற னென்னயான மொழிய
ஆற்றேன 1

எருமைகளின் பாலால் செந்நெல் வளராதவ

ஈர நீர்ப்படிந்த திதிலைத் தேசில
காங்கு னென்ன வருங்கரு மேதிகள்
ஊரி வின்றகன றுன்னிட மெனமுனை
தான்ற கொள்ளத் தழைப்பன் சாணியே 2

விருத்தோம்பலும் ஈனகயும்

பெருந்த டங்கட பிறைந்துத லார்க்கெலாம
பொருந்து செலவழும் கவலியும் பூத்தலால
வருந்தி வந்தவாஃ கீதலும் வைகலும்
விருந்து மன்றி விளைவன யாவையே 3

குடிசுடகு உன்ன நிதியம் முதலியன

கவலுக ரகரு நிதியங் கண்கவிலா
நிலகுக ரகரு நிறைவள நவமணி
பிலகுக ரக்கும பெறுதற் கரிந்தம்
குலகுக ரகரு மொழுகுக ருடிககெலாம 4

அங்குடமுற கூற்றம் முதலியன இல்லாதவை

கூற்ற மிலையெனா குற்றமி லாமையால்
கீற்ற மில்லைதரு திதையிற செமமையால்
கூற்ற நல்லற மல்ல திவாமையால்
ஏற்ற மன்றி பிழித்தக விலையே 5

பல்வகைப் புளகுகை

அவினி டும்புகை படபு லீடுமபுகை
தகவி குலை நறும்புகை நானமறை
புகலும் பேளவிவிந் பூமபுகை போடனாய
முடுகின் விம்மி முயங்கின் வெங்கறும் 6

மகளிரின் வீழி முதலியன

விதிலின் தருவன வயிலிழி பிடிவின்
கதிலின் தருவன வவந்தடை சமலப

பொதியின் நகுவன புணாமுலை கலை வாழ
மதியின் நகுவன வனிதைபா வதனம்

7

சோலை நெறபோர் நீர் திலைகள் ஊர் என்ற
இவற்றின் வருணனை

காரொடு நிகாவன கடிபொழில் கழனிப
போரொடு நிகாவன பொலனவரை யனைஞ்
நீரொடு நிகாவன நிறைகட விதிசால்
ஊரொடு நிகாவன விமையல குலகம்

8

அநாட்டில் வறுமை முதலியன
இல்லாமைக்குக் காரணம்

வனமை யிலையோர் வறுமை யினமையால்
நினமை யிலையோர் செறுந ரினமையால்
உணமை யிலையோர் யுரையி யிலாமையால்
ஒணமை யிலையால் கேளவி யோங்கவால்

9

ஆடவா மகளிர் எனபவரின் பொலிவுமுதலியன

பொறபி வினறன பொலிவு பொயயிலா
நிறபி வினறன நீதி மாதரார்
அறபி வினறன வறங்க வன்னவர்
கறபி வினறன காண் மாரியே

10

கோசலதேசத்தின் பரப்பு

சோலை மாநிலத் துருவி யாவரே
வேலை கண்டதா மீள வவ்வார்
சாலும் வார்புனற சரவு வும்பல
காநி குடியுங் கண்ட நிலையே

11

நாட்டின் சிறப்பும் மேற்படலத்தின் தோற்றமாயும்.

10 சேரநீர் வேலை காணமடுத்த
ஊடு பேரீறு நலையி லாதகம்
கூடு கோசல மென்னும் கோதிலா
நாடு கூறின நகரங் கூறுவாம்.

12

3. நகரப்படலம்

இதுமுதல அயோததிமாநகரத்தின் சிறப்பு
 செவ்விய மதுரஞ் சோந்ததற பாருவிற சீரிய கூறிய
 வவவிய கவிஞ ரணைவரும் வடநூன் முனிவரும் புகழ்நதது
 எவவுல கத்தோ ரியாவருந தவஞ்செய தேறுவா னுதரிக
 அவவுல கத்தோ சிழிவதற கருத்தி புரிவினற தயோத
 உமைக்கொருபாகத தொருவனுயிருவாக கொருதனிக
 கமைப பெருஞ்செலவக கடவுஞ் முவளம் கண்டில
 அமைப்பருங் காத லதுபிடித துநத வந்தரஞ் சந்திரா
 இமைப்பிலா திரிவ ரதுவடா விதனுக பெம்பலா மேதுமற
 நியாதோ 1

புண்ணியம் புரிந்தோரா புகுவது நூறகக மென்னுயி
 தருமறைப பொருளே, மண்ணிடை யாவ ரிராகவ
 னவறி மாதவ மறத்தொடும் வளாததார எண்ணருங்
 குணத்தி னவனிலி திருநதிவ வேழல கானிட மெனருட
 ஓணனுமோ விதனின வேறெரு போக வுறையிட முன
 டென வுரைத்தல. 3

அநகரத்து மதிவின வருணனை

பூனினும புகழே யமைபுமென நினைப பொறபினின
 யாணரென டிசைகரு மிருறை விமைகரு மிரவிதன குல
 சேயையுங் கடந்து திசையையுங் கடந்து திவிரியுஞ்
 ஆடையுங் காசு மாயினத நகருக கணிபென வியற்றிய
 தனறே 1

அகழியின் சிறப்பு

ஏகுவினற தன கணங்க னோடுமெவ்வை காணவிலா
 நாகமொன் நகனகிடங்கை தாமவேயை யாமெஞ்

மேகமொண்டு கொண்டெழுந்தது விண்டோடாநத
ஆகநொநது நின்றுதாரை யமமதிறகண வீசுமே 5

அநதமா மதிறபுறத தகததெழுந தலாநதநீள
கநதநாறு பங்கயதத கானமான மாதரார
முநதுவாண் முகங்களுக குடைதது போனமொயம
வததுபோர மலைக்கமா மதில வளைதத மாணுமே 6

அநதநகரத்து மாளிகைகளின் வருணனை

திங்களுங் கரிதென வெணமை தீற்றிய
சங்கவென சதை யுடைத தவள மாளிகை
வெங்கடுங் காலபொர மேககு நோக்கிய
பொங்கிடும் பாறகடற் றரங்கம போலுமே 7

கொடிகளின் சிறப்பு

காணவரு நெடுவரைக் கதளிக கானம போற
கோணிமிர் பதாகையின் குழாந தழைத்தன
வாணனி மழுங்கிட மடங்கி வைகலும்
சேணமதி தேயவதக கொடிக் டேயக்கவே 8

அநகரின் பல்வகை வளங்கள்

மின்னென விளக்கென வெயிற்பி ழும்பெனத
துணரிய தமனியத தொழிற ழைத்தவக
கன்னிநன எனாநிழல சுதுவ வாலரோ
பொன்னுல காயதப புலவா வானமே 9

பொழுதுணர் வரியவப் பொருளின் மாநகரத்
தொழுதகை மடநதையா சுடர்விளக்கெனப்
பழுதறு மேனியைப் பாராகு மாசைகொல
எழுதுகித நிரங்களு மிமைப்பி ழாதவே 10

ஊடவுங் கூடவு முயிரி வினவிசை
பாடவும் விறவியர் பாடல கேட்கவும்
ஆடவு மகனபுன வாடி யம்மவர்
குடவும் பொழுதுபோலு சிலர்க்கத தொன்னகர் 11

முழங்குதின கடகரி மொயம்பி னூரவும்
பழுக்குரத் திவுனியொ டுரத மேறவும்
எழங்கனொ டுரநதவர் பரிவு நீர்தர
வழங்கவும் பொழுதுபோலு சிலர்க்கம் மாநகர். 12

கரியொடு கரியெதிர்பொருத்திக் கைப்படை
வரிசிலை முதலிய வழங்கி வாழ்வுகூப்ப
புரலியிற பொருவினசென் டாடிப் போகக்கூ
தெரிதலிற பொழுதுபோரு சிலாககச சேணகா. 13

நானு விதமா நனிமாதிர விதி யோடி
மீனாறு வேலைப் புனவெனமுடி துண்ணுமாபோவ
ஆகுத மாடத் திடைபாடு கொடிககண மீப்போய
வானாறு நன்னிலிப் புனவெறழிட நகரு மன்றோ 14

தெனவார மழையுந திரையாழியு முடக நானும
வனவார முரசும மதிராமாதகா வாழு மாககன
கனவா நிலாமைப் பொருட காவது மிலகை யாதும்
கொளவா நிலாமைக் கொடுப்பவர்களு மிலகை மாதோ 15

கல்லாது நிற்பார பிறநினமையிற கவனி முற்ற
வலவாரு மிலகை யவைவலவரல வாகு மிலகை
எவவாரு மெவலாப் பெருஞ்செவவமு மெய்த வாலே
இவலாரு மிலகை யுடையார்களு மிலகை மாதோ. 16

ஏகம் முதற்கவனி முனைததெழுந தெண்ணினை கேளவி
ஆகம் முதற்றின பண்போகியருநத வததின
சாகந தமைததன் பருமபித தருமம் மலாநது
போகந கனியொன்று பழுத்தது போது மன்றோ 17

4. அரவியற்படம்

அநாகர்க்கு அசைன ஒருவன் உளவெனப்பது.

அம்மா னகருக் கரசன் னரசாக கரசன்
செம்மாண டனிககோ துலகேழினுஞ் செவவநினுன்
இம்மாண கதைககோ நிறையாய வீராம என்னும்
மொயம்மாண கழுவோற நகுதல்வற மூர்தி பன்னுன் 1

அவனுடைய சிறப்பு

மொயயார கவிமுற முதுபாரின முகந்து தானக
கையா புனலா னையாதன் கையு மிலகை
மெயயாய வேதத் துறைவேந்தருக் கேயநத யாகும
செயயாத யாகும மிலவசெயது முடிதத மாதோ 2

தகைதசக்கவந்ததியின் பாலகாததற் சிறப்பு
யவிரவாள் பூணணி மடக்கல் மொயம்பிஞன்
உயிரொத தன்னுவி ரொப்ப வோம்பலால்

செய்நிலா வுலகின்ற சென்று நின்றுவாழ
உயிரெலா முறைவதோ குடம்பு மாயினான்.

3

தசரதன் உலகமுழுவதையும் கருத்தோடு பாதுகாததல்
எயபென வெழுபகை யெங்கு பின்மையான
மொயபெருத தினவுறு முழவுத தோளினுள்
வையக முழுவதும் வறிஞ னோம்புமோர்
செய்யெனக் காத்தினி தரசு செய்கின்றான்

4

5. திருவவதாரப்படலம்.

தசரதன் புத்திரர் பிறவாக குறையை வசிட்டனிம
சொல்லுதல்

ஆயவ னொருபக லயனை யேநிகர்
தாயமா முனிவரா நெழுது தொலகுலத்
தாயருந் தந்தையுந் தவழ மனபினுள்
மேயவான் கடவுளும் பிறவும வேறுநீ.

1

அருந்தவ முனிவரு மந்த னாள்கும்
வருததுத வின்றியே வாழலின் னவகினா
இருந்தாய் குமக்குவ ரெதபி னென்பதோர்
அருந்தயா வருததுமென னகததை யென்றான்

2

அமரர்களுந் திருமால் கூறியருளிய வாரததையை
வசிட்டன் வினைத்தலைத் தெரிவிக்கும்

முரசுறை செழுங்கடை முதத் மாமுடி
அரசாதங் கோமக னனைய கூறலும்
வினரசெறி சுமலமென பொருட்டு மேவிய
வரசரோ ருக்க மகன் மனத்தி னெண்ணினான்.
அடிகட னடுவனோ ரனந்தன் மீயிசை
மலையென விழிதுயில வளந் மாமுதில
கொலையொழி னரக்கரிதங் கொடுமை தீர்ப்பனென்று
உலவுறு மமரருக் குறைத்த வாயமையை

4

வசிட்டன் முன்னைய நிகழ்ச்சியை மனதிலினைந்து
தசரதனோடுகவி யாகஞ்சய்யின் குறைநீருமெனல்
சதுமுன் விகழ்ந்த வண்ண மெனமுனி யிதயத் தெனணி
மாதிரம் பொருத திண்டோன மன்ன நீ வருந்த
லேழேழ்

புதல முழுதுங் காக்கும் புதலவரை யளிக்கும வேளவி
தீதற முயனி னைய நிறைநோய தீரு மெனருள 5

பாந்தனின் மகுடகோடி பரித்தபா ரதவில வைகும்
மாந்தரை விவங்கென றுளனு மனத்தனன்

மாதவததனெண்ணின்
புதலி ககடது னோனும் புராரியும புகந்தற்கொதத
சாந்தனும் வேளவி முற்றியதனயர்களுளரா மெனருள 6

ஓரகலியினின்று புதமொன்று கதைப்பிண்டமோதி
பெருதல

ஆய்நடை கணயினின் றம்பொற றட்டமீத்
தாயநற கதைநீகர் பிண்ட மொன்றுதழ
தீயெரிப பங்கெழு சிவந்த கணஹமாய
ஒயென்ப புதமொன் றெழுந்த தேநதியே 7

மன்னவன கெளசலைகரு முதலில் அந்தக் கதையத
தருதல

மாறாவி யருளவழி மன்னர் மன்னவன்
துமமென் கீருநய தொண்டைத் தாயவாயக
தாமரோண கெளசலை ராத்தி ருளிப்பகர்
தாழற வனித்தனன் சங்க மார்த்தெழ 8

கைகேலிகருக் கதையனித்தல

கைகயன் றனையதன் ராத்தும் அம்நிறை
செயலகலி யனித்தனன் தேவ ராத்தெழ
பொயகையும் நடுகனும் பொழிது மொதிமடி
கவருந் கோசல மன்னர் மன்னனே 9

கவித்திரைக் கருக் கதையனித்தல

மித்திரி தடுக்குந் தவங்கொண் மொயமபுடை
மித்திரு மரபுளான் முன்னர் தீர்மைவே
கவித்திரைக் கனித்தனன் கரர்க்கு வேந்தியிச
மித்தென் பகையெனத் தமரோ டாப்பவே 10

கவித்திரைக் கருப் பிணரிக் கஞ்சியதை யனித்தல

பிணரைய பெருக்கை பிடித்து விடுத்தது
தவங்கொண் கவித்திரை தவக்கு தவங்கொண்
முன்னரிக் கெழுமவே தவகி பஞ்சவிய
மன்னரிக் தடக்குதீன் வகடத் தவங்கொண் 11

ஸ்ரீராமாவதாரம்

ஆயிடைப் பருவமவந் தடைந்த வெலலையின
மாயிரு புலிமகன மெழவி னோங்கிட
லேயபுனா பூசமும விண்ணு னோரபுகழ்
தூயகாக கடகமு மெழுந்தது துள்ளவே. 12

ஒருபக லுமகெலா முதரத துடபொதிந்தது
அருமறைக குணாவரு மவனை யஞ்சனக்
கருமுகிற கொழுந்தெழின காட்டுஞ் சோதியைத்
நிருவுறப் பயந்தனன் திறங்கொன் கோசலை. 13

கைகேயி பரதனைப் பெறுதல்.

ஆசையும விசமபுநின் றமர ராததெழ
வாசவன் முதலினோர் வணங்கி வாழ்த்துறப்
பூசமு மீனமும பொலிய நலகினான்
மாசு கைகயன் மாது மைந்தனை. 14

சுமித்திரை இலகருவனைப் பெறுதல்

தளையவிழ தருவுடைச சயில கோபனும்
இளையுமந் தரமிசைக கெழுமி யாாததெழ
அனாபுகு மரவினோ டலவன் வாழவுற
இளையவற பயந்தன் னிளைய மென்கொடி. 15

சுமித்திரை சததுருகினைப் பெறுதல்

படங்கொள பஹினைப் பாந்த னேநதுபார
நடங்கொள தரமறை நவில நாடகம்
மடங்கல மகமுமே வாழவி னோங்கிட
விடங்கொள விழியினான் மீனடு மீனறன்ன. 16

புத்திரர் பிறந்ததைப் பாவகிமாந் துரசனுக்குத் தெரியக்க,
சோதிடர் னான் முதலியவை நனநெனல்

ஒடின ராசனமாட் டுவகை கூறிநின்ற
ஆடினர் சிலநிய ரந்த னுனர்கள்
கூடினர் நானொடு கோகு நின்றமை
நாடின டுலகிவி நவையின் நென்றனர். 17

முறையே புதலவர்களுக்கும் வசிட்டன் நாமகரணஞ்
செய்தல்

கராமபுத தளா கைக்கரி செயததே
அராவனை விவதுயில் வோபென வந்தான்
விராவி பளிததருண மெயப்பொரு ளுக்கே
இராம னென்பபெய ரீததன் னன்றே 18

கரதல முறஞ்ஞெவிர் தெவனி கடுபப
வீரத மறைப்பொருள மெயத்தெறி கண்ட
வரத ஸுதித்திடு மறநறப வொனியைப
பரத னென்பபெயர் பன்னின் னன்றே 19

உலகநாநா வஞ்சக ரும்பரு முயத்தார்
விவக்கொடி புத்துயர் நீததன் விதத
விவககரு மொடும்பின் விவகொவி நாமம்
இலக்குவ னென்ன விசைத்தன் னன்றே 20
முத்துருக் கொணருசெம் முனி பவந்தாவ
ஒத்திருக் கும்மெழி லுடைபவிவ வொனியால
எத்திருக் குங்கெடு மெய்பதை யெனனாக்
செதுருக் களனெனச் சாற்றின் குமம் 21

முனிவர் முதலியோர் இராமனுதியோரை யனுக்கிருத்தல்
அருமரை முனிவரு மடரரு மவவித
திருவும தருறை செனமுத மீட்டுரோடு
இருவித உனிதரு மீவர்கனி விவனின்னு
ஒப்பொழு தகவல மூறையென புதுவார் 22

புதலவர் பகலில் முனிவர்க்கிடத்தித்தென்று பழகி,
காலையில் கைததாள் மவிச்சியோடு எதிர்கொள்ள
பீஞ்ஞல்

வீரனு மீசுருகும் பெறிபொழிய கன்னவாவ
கரமோ சேறத நுனிவர் கைடபோயல்
சோபொழு தவந்தை அருகவ ரேதிவா
கார்வா வடபயிர் பொருவுவர் கவிவாவ 23

இராமன் கைத்தவனாக் கோடி விஞ்ஞதலும். அவர்
பகடகூறிது பிராமியனை வடிந்தவதலும்

எதிர்வரு மவர்க்கே யெனமவுடை வினறவன்
சுதித்த கருணியை புடைய நொன்றா
எவ்வன் வடகை வின்திது மீசுவும
மத்தரு குமருக் வகியகொ கெனதல் 24

அ நைய நினைமெய் தரசென வுடையேம்
இஃதொரு பொருளவ வெமதுயிருடனேழ்
மகிதவ முழுதையு முறுகவி மவரோன
உருபக ளளவென வுரைநனி புரிவார

25

தசரதன பெருமகிழ்ச்சியடைதல்

அரசாதம் பெருமக னகிமை யாவையும்
விரகறு தனிககுடை வினங்க வென்றிசோ
முரசொலி கறங்கிட முனிவ ரேததுறக
கரை செய வரியதோர் களிப்பின் வைகுநாள

26

6. கையடைப்படலம்.

தசரதசகலவாததி சபாமண்டபஞ் சோதல

நனைவரு கறபக நாட்டு நன்னகா
அனைவரு மனைதர வயிரககுஞ் சிந்தையான
நினையது மரியது விகம்பி வீண்டதோர்
புனை மணி மண்டபம் பொலிய வெயறினாள்,

1

அவது விகவாமிததிரமுனிவன வருதல்

மடங்கலபோன மொயம்பினாள் முன்னா னன்னுயிர
அடங்கறு முலகுமலே றமைததுத தேவரோடு
இடங்கொணாள் முகனையும் படைப்ப வீண்டெனாத
தொடங்கிய துனியுறு முனிவன தோன்றினாள்.

2

கௌரிகள தசரதனைப் புகழ்தல்

என்னைய முனிவரகு மிமையவரு மிடையுருளதுடைய
பன்னகமு நருவெள்ளிப் பனிவரையும் பாறகடதும
தன்னகருங் கறபகநாட்டணிதக்கு மணிமாட வயோததி
பொன்னகரு மலவாது புகழுவாடோ இகய கடந்த
புலவுவேரோய

3

‘வேளவிக்நதறகு ஓரமனைப்பறுபுக’ என்ற
கௌரிகள கூறல்

கருவனததுள யாவியறநுத் தனகவேளவிக் கிடை
புருத் தவஞ்செய யோரிகள, வெருவரச்செய றடைகாம
வெருவிமென நிடுதரிடை வினககா வணங்கு, செரு

முகத்துக காத்தியென நின் சிறுவா நாவெரினுங் கரிய
சேமமவ, ஒருவனேத தந்தியென வயிரகஞங் கொடுங்
கூற்றி னுனையச் சொன்னான் 4

தசரதன் தானே வந்து வேளவி காப்பதாக்க கூறுதல்

தொடை பூற்றித நேனறுவிகரு நறுநதாரா னொரு
வண்ணந் துயர நீங்கிப் படைபூற்ற மிலனசிறிய னீவன
பெரியோய பணயிது வேற பணிநீாக கங்கை, புடைபூற்
றுஞ் சடையானும் புரந்தரனும் நானமுகனும் புகுந்து
செய்யும் இடைபூற்றுக் கிடைபூறு யான் காப்பென்
பெருவேளவிக் கெழுக வென்றான் 5

வசிட்டன்

'இராமன் முனிவனுடன் அனுபுக னன்றல்த தெரிவிக்கும்

கறுத்த மாமுனி கருத்தை யுன்னிநீ
பொறுத்தி யென்றவற புகன்று நின்மகற்கு
கறுத்த வாகனா வுறுதி யெய்துநான்
மறுத்தி யோவெனா வசிட்டன் கூறினான் 6

இராமன் ஆயுதங்களை எடுத்துக்கொள்ளுதல்

வென்றி வாளபுடை விசிதது மெய்மமைபோல
என்றுத தேயவுருத தூணி யாதற்கு
ருன்றம் போன்றயர் தோன்ற கொற்றவில
ஒன்று தாங்கினு னுக்கந் தாங்கினான் 7

இராமன் இலக்குமணனுடன் முனிவனபின்னே
செல்லுதல்

அன்ன தம்பிவந்த தானு மையனும்
மன்ன வினனுயிர் வழிகொண்டாவெனச்
சொன்ன மாதவற டொட்பத்து சாயைபோற
பொன்னின் மாநகர்ப் புரிசை நீங்கினான் 8

மூவரும் சரயுநிழைச் சார்தல்

வரங்கன மாதந்த தவஞ்செய் தோர்கனவாழ
புரங்க னேரிவா நகர நீங்கிப்போய்
அரங்கி னுடுவார் சிலம்பி னன்னநின்று
இரங்கு வார்புன்ற சரயு வெய்தினார் 9

மூவரும் ஒரு சோலையை யடைதல்

கரும்பு காலபொரக கழனி வாராததேன
வரம்பு மீறிடு மருத வேலிவாய
அரும்பு கொங்கையா ரமமெ லோதிபோல
கரும்பு வாழ்வதோர சோலை வைகிஞா 10

1. தயக்காலத்தில் துவர்கள் நதியைக் கடத்தல்

தாழ் மாமழை தழுவு நெற்றியால
சூழி யாண்போல தோன்று மாலைரைப
பாழி மாமுகட ஓசசிப பசைமா
ஏழு மேற்பபோ யாறு மேறிஞா 11

ஒரு சோலையைக் கண்டு இராமன் 'இது யாத்' என்றல்
தேவு மாதவற நெழுது தேவா தம்
நாவு ளாவுதி நயக்கும வேளவிலாயத
தாவு மாபுகை தழுவு சோலைகண்டு
யாவ தீதெனறு வெவர்ககு மேனிளளுன 12

7. தாடகைவதைப்படலம்.

விசுவாமிததிரனது மறுமொழி

இங்கணமே லுஞ்சடைத தேவனமேன மாரவேள
இங்குதின றெயயவு மெரிதரும் நுகல்வீழிப
பொங்குகோ பருகடப பூனை வீ யன்னதன
அங்கம்வெந தன்றுதொட டனங்கனே யாயினுன 1
வாரணத் துரீவையான மதனடீச சினவுநா ள
ஈரமற் றங்கமிங் குருதலா விவனெனலாம்
ஆரணத் துறையுளா யங்கநா டிதுயமக்
காரணக் குறியுடைக் காமஞ்ச சிரமமே 2

விசுவாமிததிரன் முதலிய மூவரும் ஓரூரன் அங்குத நயவி மறுபுறம் ஒருபாலைவளஞ் சேர்தல்

என்றவந தனவியம் பதும் வியத் தவவயின
சென்றுவத் தெதிரெழுஞ் செத்தெறிச் செயவரோடு
அன்றுறைத் தவர்கதிர்ப் பரிதிமண டிலமகம்
குன்றினினை நிறவோர் கடுகரங் குறுகினார் 3
படிபினமேல் செம்மைப்பைப் பகரினும் பகருநா
முடிபவேம முடிபுற டிருளும்வான மூகடும்வேம்
விடிபமேல் வெவிலும்வேம் மழைபும்வேம் மிளவினோடு
இடிபும்வே மெனவிலவே நியாவவே வாதமே 4

விஞ்சுவான மழையினமே மெழும்வே லும்படச்
செஞ்செவே செருமுகத் தமாசெய்த திறவிலா
வஞ்சா தீ வினையினுள் மானமா மணியிழந்தது
அஞ்சினார் நெஞ்சபோ னென்றுமா ருதரோ. 5

தாவரு மிருவினை செறறுத தன்னரும்
மூவகைப் பகையரண் கடந்து முதறியில்
போவது புரிபவர் மனமும் பொன்னிலைப்
பாலையர் மனமும்போற பசையு மறறதே 11

வெமமை தோனருமைக்காக முனி ன அவாகடகு
இரண்டு வஞ்சகைளை உபதேசித்தல்

நோககின் னவாமுக நோகக நோககுடைக
கோககும் ரகும்பி குறுக நானமுகன்
ஆகவிய விஞ்சைக ளிரண்டு மவவழி
கைகின் னவையவ ருள்ளத துள்ளினார் 17

அப்பாலைவனம் குமாராகடகு குளிராது தோன்றதல்

உள்ளிய காலையி லூழித தீயையும்
எள்ளு கொழுங்கு னெரியும் வெஞ்சுரம்
தெள்ளு தன் புனவிடைச் சேற லொத்தது
வள்ளு முனிவனை வணங்கிக் கூறுவான் 18

இந்த இடம் இவ்வளம் வெப்பமாயிருத்தற்குக் காரணம்
யாது? என்று முனிவனை இராமன் வினாவுதல்

கழிபடு கவகையந தொங்கு மெளவியான்
விழிபட வெந்ததோ வேறுதா லுண்டோ
பழி படர் மன்னவன் படைத்த நாடடினாங்கு
அழிவதென காரண மறிஞ் கூறென்றான் 9

தாடகை வரலாறு :- முனிவன் 'ஓரகவியின் வரலாற்றைக்
கேட்பாயாக' எனல

எவறது மிராமனை நோகடி வினனுயிர்
கொன்றுதல் வாழ்க்கையன் கூறறின் சேறறத்தன்
அன்றியு மையிரு நாறு மையன்மா
ஒன்றிய வலியின் னுறுதி கேளேனா 10

அவருக்கு மாரீசன் சுபாகு எனலும் இருமக்கள்
தோன்றுதல்

பறபல நாட செலீஇப் பதுமை போனனெனாரி
பொறபினால் வயிறறிடைப் புவன மேங்கிட
வெறபணி புயததுமா ரீச னுமவிறல
மறபொரு சுவாகுவும் வதது தோன்றினா 11

சுமாலியென்பவனோடு சுபாகுமாரீசா உறவுகொள்ளுதல்
ஆங்கவன வெகுளியு மறைந்த சாபமும்
தாங்கின ரெதிரசெயுந தருகசி லாமையின
நீங்கினா சுமாலியை தோநது நிற்கியாம
ஒங்கிய புதலவரென றுறவு கூந்தனர் 12

இராவணன் சுபாகுமாரீசாக்கள் மாமளமாரென்று
பாராட்ட அவர்கள் உலகத்தாருக்குத் தீமைபுரிதல்
அவனொடும பாதலத தனேக நாட செலீஇத்
தவனுறு தசமுகன் தனக்கு மாதுலா
இவரென்ப புடைத்தமித துலக மெங்கனும்
பவனன்றி றிரிகுநா பதகி மைந்தாகள் 13

புதலவரைப்பிரிந்து இங்கு அந்தத் தாடகை வசித்தல்
மிஞ்சுதிறன் மைந்தரை வேறு நீங்குறாக
தகுத தொழின் முனிவரன் சலத்தை யுனனியே
வகுநதுவிள வகவரி வதிந்த திவ்வனம்
பகுந்தன ளற வென்ப புழுங்கு நெஞ்சினுள் 14

இவமிடம் இங்ஙனமானது இவளாலேயே பேனல்
உளப்பரும பிணிப்பரு வுலோப மொன்றுமே
அளப்பருங் குணங்களை யழிகரு மாறுபோல
எளப்பருங் கொடுமைப் வரக்கி கேடிலா
வளப்பரு மருதவைப்ப பழிதது மாற்றினுள் 15

தாடகையினால் விடாவுந் தீங்குகள்
இவங்கையர் சன் பணி யமைந்தொ ரிடைபுரு
விடங்கவலவி கொண்டெனது வேளவி நனிகெனாள்
அலங்கள் முடி வேயவ விவ வங்க நில மெங்கும்
குலங்கொள டடங்கநனி கொன்றுதிரி கெனாள் 16

'அதநாடகை வசிக்ருமிடம் எது' என்று இராமன் வினாவுதல்
 அங் கிறைவ ன்பயரிசு ரைப்பவது கேளா
 கொங்குறை நறைக குல மலாசசெனி குலுக்கா
 எங் குறைவ திததொழி வியற்றுப்பவ னென்றான்
 சங்குறை கரத்தொரு தவிச்சிவ தரித்தான் 17

விசுவாமிதநிசு நாடகையி னுறைவிடத்தைக் காட்டுமுன்
 அவன் எதிரவருதல்
 கைவரை யெனத்தகைய காண்புரை கேளா
 ஐவரை யகத்திடை யடைத்தமுனி னைய
 இவ்வரை யிருப்பதவ னென்பதனின் மூன்போ
 மைவரை நெருப்பெரிய வந்ததென் வந்தான் 18

நாடகை அங்கு வருதலின் வருணனை
 சிலம்புகள் சிலம்பிடை செறித்தகழ லோடும்
 நிலம்புக மிதித்தன னெளித்தகுழி வேலைசு
 சலம்புக வன்றற்று கணந்தகனு மஞ்சிப
 பிலம்புக நிலைக் கிரிகா பிளரெட்ட வந்தான் 19

நாடகை வீரவாதம் செயதல்
 கடக்கரும் வலத்தெனது காவனிதவ யாவும்
 கெடக் கருவ றுத்தன வினிச்சுவை கிடக்கும்
 விடக்கரி தென்கெருதி யோ விதிகொ டுந்தப்
 படக்கருதி யோபகாமின் வந்த பரி சென்றே 20

பெண்ணென்று அடுத்தநாடகையை இராமன்
 கொல்லாதிருத்தல்
 அண்ணனமுனி வறகதுக குத்தனினு மானி
 உண்ணன் வடிககனை தொடுக்கில னுயிர்க்கே
 துண்ணனும் வினைத்தொழிவ தொடங்கி புள்ளேனும்
 பெண்ணென் மனத்திடை பெருந்தகை நினைந்தான். 21

விசுவாமிதநிசு கான் ஆராய்ந்து கூறுவதால் ி தபங்காமல்
 இவனாக கொல்லலா மேனவ
 ஈநில நல்லறம் பார்த்திசைத் தேவிவட
 சிறி நின்று செப்புவின் தேனவேன
 அறி நின்ற தருளன் றரக்கெய்க
 கோறி யென்றெதி ருத்தன்ன கூறினான் 22

பிறகு இராமபாணம் தாடகையின் நெஞ்சில ஊடுருவிச்
செல்லுதல்

சொல்லொருகருங் கடியவேகச் சுஞ்சரங் கரிய செம்மல
அவ்வொருகு நிறத்தினுணமேல விடுததலும வயிரக
கவ்வொருகு நெஞ்சில தங்கா தப்புறங் கழன்று கல்லாப
புல்லாககு நல்லோர் சொன்ன பொருளென்ப போயிற
தனறே 23

தாடகை இறந்தவிழுந்ததன் வருணனை
பொடியுடைக கான மெங்குங் குருதிநீர் பொங்க
தடியுடை பெய்ற்றுப் பேழவாய்த தாடகை தலை
முடியுடை யரக்கற கநநாண முநதியுற பாத மாகப
படியிடை யற்று வீழ்ந்த வெற்றி யம்பதானை
யொத்தாள 24

கவிகூற்று

வாச நான் மலரோ னன்ன மாமுனி பணிம ழுத
காசலாங் கனகம் பைப்பூட் காருத்தன கன்னிப் போயிற
கூசிவா ளரக்கர் தங்கன குவத்துயிர குடிகக வஞ்சி
ஆசையா லுழலுங் கூறுஞ் சுவைசிறி தறிந்த தனறே. 25

தேவர்கள் வந்து முனிவனிடம் அளித்தியகையெல்லாம்
இராமனுக்குத் தருமாறுசெல்லிச் செல்லல்

யாமுமெம் மிருககை பெற்றறே முனக்கிடை யூறு மிலலை
கோமகற வெனிய தெய்வப் படைக்கவங் கொடுத்தி
மாமுனிக் குரைத்துப் பின்னர் விறகொண்ட
பூமழை பொழிந்தது வாழ்ந்ததி வீணைவர் போயினாரே. 26

3. வேள்விப்படலம்

விசுவாமிதரீரன் இராமனுக்குப் படைக்கலா நருதல்
வீணைவர் போய் பின்னை விரிந்த பூமழையி னாலே
தன்னெனும் கான நீங்கித் தாங்குத தவத்திற்
கோள்

மண்ணவா வறுமை தோய்க்கு மருந்தன் சடையன்
வெண்ணெய்
அண்ணறன் சொல்லே யன்ன படைக்கல் மருளி னானே 1

படைக்கலங்கள் ஞாம்பிராண யடைதல்

ஆறிய வறிஞன் கூறி யளித்தது மண்ண றன்பால்
ஊறிய லுவகையோடு மும்பாதம் படைக்க ளெல்லாம்
தேறிய மனத்தான செய்த நலவிசைப் பயன்க

ளெல்லாம்

மாறிய பிறப்பிற நேடி வருவபோல் வந்த வனறே 2

பின்பு இரண்டு காவதம் முனிவன் முதலிப்பா நடக்க,
அங்குநீரான்றிய பேரவதகைக்குறித்து கனகிய இராமனுக்கு
முனிவன் கூறத்தொடங்குதல்

இனையன் நிகழ்ந்த பின்னாக காவத மிரண்டு சென்றா
அனையவா கேட்க வானடோ ரரவமவந தனுவித

தோன்ற

முனைவல் தியாவ தென்ற முனைவன் வினவப் பின்னா
வினையற நோற்று நின்ற மேலவன் வினமப் புறருள் 3

சரபுவிற கோமதி சங்கமமாகுமபேரோலி பென்று முனிவன்
சொல்ல, பின் அவர்கள் வேருருதிகைய படைதல்

மானச மடுவிற ஞேனறி வருதலாற சரபு வென்றே
மேனமுறை யமரா போற்றும் விழுந்தி யதவி னேடும்
ஆனகோ மதிவந தெய்து மரவம் தென்ன வப்பாற
போனபின் பவங்க மாக்கும் புனிதமா நதியை புறரா 4

கௌசிகிநிபின் வரலாறு:

கராதொழு திறைஞ்சுற கொத்த தூந்தி யாவ தென்று
வரமுனி தன்னை ஈண்ணல வினவுற மலருள் வைகும்
பிரமன்ன றளித்த வென்றிபு பெருந்தகைக் குசனென்

ஞேதும்

அரசாகோன் மனைவி தன்பா வளித்தவா நாலவராகும் 5

கறிபின் செயதி கேட்டு மகிழ்ந்து சிறிதுகடந்தபின் அவருந்
தோன்றிய சொலையை இராமன் வினவுதல்

எமமுது னங்கை யிந்த விருந்தி யாயி னுள்ளென்று
அமமுனி புகல்க கேளா வதிகய மிகவுந் தோன்றச்
செமமலு மினைவ கோவுஞ் சிறிதிடந தீரந்த பின்னா
எமமவி பொழியலா தென்ன மாதவன் கூறலுறருள் 6

விசுவாமிததிரன் அசசோடையின் தன்மையைக் கூறுபவனாய்
வாமனுவதார விருத்தாந்தத்தைக் கூற மாவலிசரிததிரத்தையும்
கூறலுறுகிறான்

அசசோடையின் சிறப்பு

தங்கனா யகவிற றெய்வந தானபிறி திவலென றுவனும்
மவகைமார சிததை போலத தாயது மறறுங் கேளாய்
எங்கனான மறைக்குந தேவ ரறிவிறகும பிறாககு
மெட்டாச

செங்கண்மா விருத்துமேனாட செயதவகு செயத தனதே 7
திருமால் வாமனனாதல்

கால நுனிததுணா காசிப னென்னும்
வாலறி வறகதி திககொரு மகவாய்
நீல நிறத்து நெடுதகை வந்து ஓர்
ஆலமர் வித்தி னருங்குற ளானான்.

8

வாமனன் மாவலியைப் புகழ்தல்

ஆண்டகை யவவகை கூறவ றிந்தோன்
வேண்டினா னீவடகையின் மேற்பட வீசி
நீண்டகை யாயினி நின்னுழை வந்தோர்
மாண்டவ ரல்லவா மாண்பில் ரெனருள்.

9

வாமனன் மூவடிமண் வேண்டிப்பெற, சுகவிரன் தடுத்தல்
சிந்தையு வந்தெதி ரெவசெய வெனருள்
அந்தணன் மூவடி மண்ணரு னுண்டேல
வெந்திறவாயிது வேண்டு மெனமுள்
தந்தனெ னென்றனன் வெனனி தடுத்தான்.

10

சுகவிரன் தடுத்தகூறிய வார்த்தை.

கலாட நிறத்திது கைதவ மைய
கொண்டல நிறக்குற னென்பது கொள்ளேல
அண்டமு முற்று மகண்டமு மேனாள்
உண்டவ னாயி துணாநதுகொ னெனருள்

11

மாவலிசிறுந்தரம்

நினைக்கலை யெனகை நிமிர்ந்திட வந்து
தன்கடுப வாவகை தாழ்வது தாழ்வில்
கனக்கரி யானது கைத்தல மெனனின்
என்கடுதன் மேனலம் யாதுகொ வெனருள்.

12

மாயந்தவா மாயந்தவ ரல்லாகண மாயாது
 ஏந்திய கைக்கொ டுந்தவ ரெந்தாய
 வீந்தவ ரென்பவா வீந்தவ ரேனும்
 ஈந்தவ ரவவ திருந்தவா யாரே 13
 அடுப்ப வரும்பழி செய்குரு மலலா
 கொடுப்பவர் முன்பு கொட்டென நின்ரு
 தடுப்பவ ரேபகை தமமைபு மன்னா
 கெடுப்பவ ரன்னதொர கேட்கை யென்குன 14

முனருவது அடிககாகந் திருமால மாலவிழுடிமேற் பாதம்
 வைத்தல்

உலகெலா முள்ளடி யடக்கி யோரடிகு
 அலகிலா தவவடிக கண்பன மெய்யதாம
 இலிருலாந் துழாயமுடி யேக நாயகன்
 சிலிருலாந் தோவிரிய சிறியன சாலவே. 15

முனிவன் திதுவே வேளவிகு ஏற்றஜிடமெனல

ஆதலா லருவினை யறுககு மாரிய
 காதலாற் கண்டவா பிறவி காண்குறா
 வேதநூல முறைமையால வேளவி முற்றுவேறகு
 ஈதலா ளவலவே திருக்கற பாலதே 16

குமாராகன்க காவலாக ஏவி, முனிவன் வேளவிதொடங்குதல்
 ஈலாடிருந் தியற்றுவென யாகம யானென
 நீண்டபூம பழுவதது நெறியி னெய்திப்பின்
 வேண்டு வ கொண்டுதன லேனவி மெவினா
 காண்டகு குமரரைக காவ லேவிரே. 17

குமாராகன் யாகததைக் காததல்

எண்ணுதற் காககரி திரண்டு முன்னுநான்
 விண்ணவாக காகவிய முனிவன் வேளவியை
 மண்ணினைக் காகவியற் மண்ணை மைந்தாகள
 கண்ணினைக் காகவியற் விமையிற காததனர் 18

ஆரக்கர எப்போது வருவரென்று ஸ்ரீராமன் முனிவனை
 வினாது

காததனா திரிவினற் காளை வீரரில
 மூத்தவன் முழுதுணா முனியை முனவிநீ
 தீததொழி வியற்றுவ ரெனந் தியவா
 ஏததருங் குணத்தினுய வருவதென நென்குன 19

முனிவன மௌனியாவிருக்க, இராமன் வானத்தைக் காணக்கையில்
அவரு அரக்கர் ஆரவாரஞ் செய்தல்

வார்த்தைமா றுரைத்திலன் முனிவன் மோனியாய்ப்
போரத்தொழிற குமரனுந் தொழுது போந்தபின்
பாரத்தன்ன விகம்பினைப் பருவ மேகம்போல
ஆரத்தன் றிடித்தன் ரசனி யஞ்சுவே

20

யாக்கையில் அரக்கரின் இரத்தம் சிந்தாதபடி
இராமன் சரக்கடம் கடடுத்தல்

தாமவே வரக்காதந் திணமுஞ் சோரியும்
ஓமவெங் கண்ணிடை யுருமென் றுள்ளியத்
தாமரைக் கண்ணனுஞ் சரங்க னேகொடு
கோமுனி யிருக்கையோர் கூட மாக்கினான்

21

அப்போது முனிவர்கள் அரக்கர்கட்கு அஞ்சி ஸ்ரீராமனை
அபடம் வேண்டினல்

நஞ்சுட வெழுதலு நடுங்கி நாணமதிச
செஞ்சடைக் கடவுளை யடைபுந் தேவாபோல
வஞ்சனை யரக்+ரை வெருவி மாதவா
அஞ்சன வண்ணநின் னபயமயா மென்றார்

22

இராமன் அஸ்திரங்களால் மாரீசனைக் கடலில் தள்ளிச்
சுபாருவக் கொல்லுதல்

திருமக னாய்கன் றெய்வ வானிதான்
வெருவரு தாடகை புயந்த வீரர்கள்
இருவரி னொருவனைக் கடவி னிட்டதங்கு
ஒருவனை யந்தகன் புரத்தி னுயத்ததே

23

விசுவாமித்திரன் இராமனிடம் கூறிய முகமன்

பாக்கி யமமெனக் குளதென் நினைவுறும் பானமை
போகவி நிறதின பொருளென வுணாவிவென புவனம்
ஆகவி மறறவை யவெழு மணிவயிற் றடக்கிக்
காக்கு நீயொரு வேளவிகாத தனையெனுங் கருத்தே

24

‘இன்று எனக்குப்பணிபாது?’ என்று இராமன் முனிவனை
வினாநல்

என்று கூறிய பின்னரவ வெழினமலாக் காணத்து
அன்று தானுறைந் தருந்தவ் முனிவரோ டிருந்த

குன்று போற்றுகுணத தானெதிர்க கோசலை குரியில்
இன்றி யானசெயும் பணிபென்கொல பணிபென
விசைத்தான 25

முனிவன் சனகராசனதவேளவியைக் காணப்போவோமெனன்,
மூவரும் மீதிவைக்குப் புறப்படுறல்

அரிய யானசொளி னையதிற கரியதொன் றிலலை
பெரிய காரிய முனவலை முடிப்பது பின்னா
விரியும் வாரபுனன் மருதஞ்சூழ மிதிவையா கோமான்
புரியும் வேளவியுள் காணடுந் மெழுகென்று போனார் 26

9 அகவிகைப்படலம்

முனிவன்முதலிய மூவரும் சோலைநதியை யடைதல்

அலம்பு மாமணி யாரததொ டிலலை புனிம
தலம்பெய டுளமுலை நாகின் வருசியா மருங்குல
புலம்பு மேகலைப் புதுமலாப் புனையறற் கூததல்
சிலம்பு ஒழுங்காற் சோலையாற் தெரிவையைச்
சோந்தார 27

குரியாததமன் வருணனை

நதிகு வந்தவ ரெயத்து மருணன்ற வயனக
கதிகு முததுறு கவினமான நேரொடுங் கதிரோன்
உதிகுதுங் காலையிற றணமைசெய வானறன் துருவிவ
கொதிகும் வெம்மையை யாற்றுவான் போற்கடல்
குனித்தான் 28

அன்றிரவு மூவரும் ஒரு சோலையில் தங்குதல்

கறங்கு தண்புன்ற கடிநெடுந் தானாடைக் கமலத்து
அறங்கொ னுணமலாக் கோலிலக் கீதழக்கத் வடைப்பப்
பிறங்கு தாமரை வனமவிட்டுப் பெடையொடுங்
களிவண்டு
உறங்கு கின்றதோர் தறுமலாச் சோலைபுக குறைந்தார் 29

இராமன் அகநச் சோலை விலுவ மூவிவன் கூறுதல்
இனைய சோலைமற் றியாதென் விராகவன் வினவ
வினையெ ளாமற் நோற்றவன் வினம்புவான் மெஞ்சர்
தனய ரானவாக கிரகவியே காசிபன் தனது
மகிஷ னாடவம் புரிந்தன் விவளென் வந்தான் 30

விசுவாமித்திரன் சரவணத்தைக் காட்டுதல்

ஆய திவவிட மவவிட மவிமதி யணிந்த
தூய வனறனக் குமைவயிற றோன்றிய தொல்லை
வாயு வுமபுன்ற கங்கையும் பொறுககலா வலத்த
சேயவ ளாததருள் சரவண மென்பதுந தெரித்தான 5

சூரியோதய வருணனை

காலன் மேனியிற கருகிருள் கடிந்ததுல கனிப்பான
நீல வாராகலித தேரொடு நிறைகதிராக கடவுள்
மாவின் மாமணி யுத்தியி னயனொடு வந்த
மூல தாமரை முழுமலா முளைத்தென முளைத்தான 6

மூவரும் கங்கையைக் காணுதல்

அங்கு நின்றுமுந் தயனமுதன் மூவரு மனையா
செங்க ணேற்றவன் செறிசடைப பழுவததி னிறைதேன்
பொங்கு கொணறையாத தொழுகலாற் பொன்னியைப்
கங்கை பென்னுமக கரைபொரு திருந்தி கண்டார 7

கங்கையின் வரலாறு

முனிவன் சகரனென்றெருவ னுள்ளெனல

இந்த மாந்திக் குறறுள் தகைமைய யாலும்
எததை கூறுகென நிராகவன் வினவுற வெனையாள்
மைந்த நின்று மரபுளா வயோததிமா நகாவாழ்
விந்தை சேர்புயன் சகரனிம மேதினி புரந்தோள் 8

கங்கையின் சிறப்பு

அண்ட கோளகைப புறத்ததா யவிலமன் றுந்த
புண்ட ரீகமென் பத்ததிடைப பிறந்தது மகனார்
கொண்ட தீர்த்தமா யரன்கொன்ப பகிரதன் கொணர
மண்ட லத்துவந் தடைந்ததிவ வானதி மைந்த 9

கங்கையைக் கடந்து, விசாலையைக்கடந்து அங்ககரவரசன் கெளரவிகக் கிண்பு மூவரும் விதேகலாட்டை யடைதல்

என்று கூறலும் வியப்பினொ டுவந்தவ றிறைஞ்சிச்
சென்று தீர்த்தனா கங்கையை விசாலையாழ் கிகரக்
குன்று போறபுயத் தரசனவந தடியினை குறுக
நின்று நலவுரை விளம்பிமற தவவயி வீங்கா 10

மிதிநயைக்கிடழ் விசுவாமித்திரன் அகலிகை கவளையக்கிடக்கும்
மேடண்டக்காணுநல்

இளைப நாடடிவி வினிதுசென நிஞ்சிசூழ் மிதிநை
புனையு நீள கொடிப புரிசையின் புறத்துவந் திறுததார
மனையின் மாடசுவை யறித்திழி மாதவப பனவி
கனையு மேட்டுயா கருவகலோர வெளவிலைக

சண்டார 12

அகலிகை சாபவடிவம் நீங்கி முனைய வடிவம் பெறுதல்

கண்ட கனமிசைக காருத்தன கழறறுகள் கதுவ
உண்ட பேதைமை மயக்கற வேறுபட டுருவம்
கொண்டு மெய்யுணர் பவன்கழல் கூடிய தொப்பப
பனடை வண்ணமாய் நின்றுன்ன மாமுனி பணிப்பான் 13

சாபமீடுவிய அகலிகையை முனிவன் இராமனுக்கு அறிவித்தல்
மாமிரு விசமபிற கவளை மனையிசைக கொணராததோன்
மேயின் வுலகை போடு மின்னென வொதுங்கி நின்றுள
திவின நயநது செய்த தேவாகோன் தனக்குச
ஆயிர மனிததோன் பனவி யகலிகை பாரு மெனருன் 13

ஸ்ரீராமன் அகலிகையின் சாபவரணாற்றை விடுவுதல்

பொன்னையோ சடையான் கூறக கேடடலும் பூயின்
எனையே யெனையே யேயிவ வுலகிய விருந்த வனனம்
முன்னையுழ் வினையி னுனோ நடுவொன்று முடிந்த
அனையே யனையாட வவவா தடுத்தவா தருகு
கெனருன் 14

தையலா னவன் வேலு மனமதன் சரமும் பாய
உயயலா முறுதி நாடி புழுவபவ னெருநா னுறற
மையலா வறிவு நீங்கி மாமுனிக கற்றலு செய்து
பொயயிலா வுள்ளத் தானற னுருவமே கொண்டு
புக்காவ 15

மலர்மே னீன்றிம் மங்கையில் வைபத் திடைவைகப்
பலகா லுந்தம் மெய்ந்தனி வாடும் படிநோற்றார்
அவகோ வில்லா வந்தன ரோநல் ஹமேயோ
உவகோ வாறோ லும்பர்கோ லோவீ துணரேமால். 13

தந்தே ரிலலா மங்கையர் செங்கைத் தவீர்மானே
அன்னே தேனே யாரமீர் தேயென் றடி போற்றி
முன்னே முன்னே மொய்ம்மலர் தூவி முறை சாரப்
பொன்னே குழும் பூவி னொதுவகிப் பொலிவின்ருள். 14

பொன்சேர் டெ ன்காற் கின்னினி யாரம் புனை யாரம்
கொன்சே ரல்குன மேகலை தாங்கிக் கொடியன்னார்
தன சேர் கோலத் தின்னெழில் காணச் சதகோடி
யின் சேவிக்க மின்னர சென்னும் படிநின்ருள். 15

கொல்லும் வேலும் கூற்றமு மென்னும் மிவைபெலலாம
வெல்லும் வெல்லும் மென்ன மதர்க்கும்

விழிகொண்டாவ
சொல்லுந தன்மைத் தன றது குன்னுஞ் சுவருநதின
கல்லும் புல்லும் கண்ணு கப்பெண கனிதின்றான். 16

வெங்கனி விழிக்கொரு விழவு மாயவர்
கண்களிற காணவே கனிப்பு நல்கலான்
மங்கையர்க் கிவியதோர் மருந்து மாயவள்
எவனா யகற்றினி யாவ தாங்கொலோ. 17

இழைகளுங் குழைகளு மென்ன முன்னமே
மழைபொரு கண்ணின் மடததை மாரொடும்
பழைய வெவினு மிப் பாவை தோன்றலால்
அழகெனு மணிபுமோ ரற்கு பெற்றவே. 18

இராமபிரானும் சீதாதேவியும்
ஒருவகையெருவர் கண்டு மிக்க காதலகொண்டவை
கூறப்படுகிறது.

எண்ணு நவநதினு வீசைய னின்றுழிக்
கண்ணொடு கண்ணின் கல்வி பொன்னறையொன்று
உண்ணவு நிலைபெரு துணர்வு மொன்றிட
அண்ணாது நோக்கினு னவளு நோக்கினாள். 19

நோக்கிய நோக்கெனு நுநிகொள் வேவினை
ஆக்கிய மதுகையாள் ரேவி னுந்ததன்
விக்கிய கண்கழல் வீரன் செவகளும
நாக்கணங் கணையவ டனத்திற் றைத்தவே. 20

பருகிய நோக்கெனும் பாசத தாறபிணிதது
ஒருவரை யொருவர்த முன்ன மீர்ததவாசை
வரிசில யண்புலம வாடக வளவகையும்
இருவரு மாறிப்புக இதய மெய்தினர்.

21

மருங்கிலா நவகையும் வசையி லைவனும்
ஒருங்கிய விரண்டுடற சூயிரொள ஸூயினர்
கருங்கடற பள்ளிவிற கலனி நீங்கிப்போயப
பிரிந்தவா கூடினாற பேசல வேண்டுகோ

22

கன்னிமாடதயல சீதைபக காதுகோகருடன கண்ட
ஸ்ரீராமன முனிவனெடும பேயலிடுதல

சுந்தமில் நோக்கிமை யனைவி ளாமையாள்
பைந்தொடி போவியப பாலை போன்றன
சித்தையு நிறையுமெயந நலனும பின்செல
மைந்தனு முனியொடு மறையப போயினுள்

23

சீதையின் காதல கோய வருணனை

பிறையெனு நுத லவள பெணமை யென்படும
நிறைகம ழுலங்கை னயன கோசரம்
மறைத்து மனமெனு மதத யானையின்
நிறையெனு மவகுச நிமிர்ந்து போயதே

24

மாலை வகுதலு மனமு மெய்புததள
நூலுறு மருங்குலபோ ணுடங்கு வானெடுங்
காதுறு கணவழிப புகுந்த காதலோய

பாலை பிறையென்ப பரந்த தெங்குமே
நேரமூறு நோயநிலை நுவல விறநிலை
ஊமரின் மனத்தினிட புனனி விமலுவான
காமனு மொருசரன கருத்தி செய்தன்ன

25

வேமெரி வதனிட விறகிட டென்னவே
தழங்கிய கண்களு நிறைவுகு சனமும்

26

மழங்கிய வுன்னமு மறிவு மாமைபும
இழந்தவ விமையவா கடைப பாவையும
வழங்கிய கடலென வறிய ளாயினுள்

27

சீதைவின நோயகருப பரிகாரஞ் செய்பத தோழிமாற
அனனாளை மீட்டுகக்கொண்டுபோதல

கலங்குழைந் துகடுநடு நாணுங் கண்ணற
நலங் குழை தரநடுந் முகத்தி னேவுவாடு
மலங்குழை யெனவுயிர் வருநதிச சோராதரப
பொலங்குழை மயிலைக்கொண்டரிதிற போயினா 28

தோழிமாற சீதையை மலாபபடுகையிற சோததல

காதொடுங் குழைபொரு கயறக ணங்கைதன
பாதமுங் கரங்களு மனைய பலவவம
தாதொடுங் குழையொடு மடுத்த தனபனிச
சீதநுண ளுளிமல ரமனிச சோததினா 29
சம்பமில் கொடுமனக கான வேடனகை
அம்பொடு சோராவதோர மயிலு மன்னவள
வெம்புறு மனததனவ வெதுபப மெனமலர் க
கொம்பென வமலியிற ளுழைநது சாயநதனள 30
சொரிநதன நறுமலா கறுக்குண டேறின்
பொரிநதன கலவைகள் பொறியிற சிந்தின
எரிநதவெங் கனல்கட விழையிற கோததநூல
பரிநதன கரிநதன பலல வங்கனே 31

சீதைக்குக காமநோய லோனதுள்ளதெனபதை யறிபாத
தாதியா முதலியோர் திருஷ்டிகழிதல

தாதியர் செவிலியர் தாயா தவவையர்
மாதுய குழந்தழந் தமுங்வி மாழமினர்
பாதுகொ விதுவென வெனன தேறறலா
போதுட னயினிநா கழறறிப போறறினர் 32

காமவெய்யமிகக சீதைவின வருணனை

அருவிவின றசைகவினற வால வட்டக்காள
எரியின் மிகுதநிட விழையு மாலைபும
கரிசுவ தீவன கனல்வ காட்டலால
உருகுபொற பாலைபு மொத்துத் தோன்றினா 33

காதலனோய்கொண்ட சீதாபிராட்டியின்
வாயிதறறல

அய்வின வருத்ததோ ரலங்கற காடெனு
வய்வெழு வவலவேன மரக தபபெருங்

- கவலெனு மிருபுயங்கமவங் கண்ணினனும்
விவலொடு மிருதததோர மேக மென்னுமர்ள் 34
- நெருங்கியுட புருததரு நிறையும பெணவையும
உருகியென னுயிரொடு முண்டு போனவன்
பொருப்புறழ் தோளபுணர் புண்ணி யததனு
சுருப்புவிவ லன் நவன் காம னவையே 35
- பெணவழி நலனெடும பிறதத நாணெடும
எனவழி புணர்வு நா வெவருங் காணகிலென்
மனவழி நடந்தடி வருததப போனவன்
கணவழி துழையு மோர் களவ னெகொலாம 36
- இந்திர நீலமொத திருண்ட குருதியும
சந்திர வதனமுந தாழநத கைகலும
சுந்தர மணிவரைத தோரு மேயவ
முததிலென னுயிரையம முறுவ துண்டதே 37
- படாநதொளி பரநதுயிர பருகு மாசும
தடநதரு தாமரை த தாரு மேயவ
கடநதரு மாமதக கனிநவ யாண்போவ
தடநதது சிடநததென னுள்ள நண்ணியே 38
- உரைசெயிற தேவாதம முயகு ளானவன்
விரைசெறி தாமரை விமைகரு மெயமமைபான்
வரிசிலை த தடகைகயன் மராபி ஓர்வினன்
அரசினவ குமரனே யாகல் வேண்டுமான் 39
- பிறநதுடை நலநிறை பிவித்த வெந்திரம்
கறவகுப்பு திரிபுமென் கணனி மாமநில
எறிந்தவக் குமரனை வினனுங் கண்ணிறகண்டு
அறிந்தயி ரிழக்கவு மாகுமே கொலாம 40

கீதாபிராட்டி காமவேடகையால் பிணனும் வாய்பிதற்றி
புகுபிபைம்

- என்றிவை யினைவன் வினம்பு மெயவைவயின்
நின்றன் விவனெனு நீங்கி னுனெனும்
சன்றிய மனததுது காம வேடகையால்
ஒன்றல பவநினைத துருகுங் காணியே 41

சூரியவதைன் கருணனை.

அன்னமென் னடைபவட கமைந்த காமதந்த
தன்னையுஞ் சுடுவது தரிக்கி னானென்

நன்னெடுங் கரங்களை நடுககி யோடிப்போய
முன்னவெங் கதிரவன் கடலின் மூழ்கினான்.

42

அந்நிமால் தோன்றியதன்
வருணனை.

மீதறை பறவையாம பறையுங் கீழினி
ஒதமென கிலம்பொடு முதிர்ச செக்கரும்
பாதக விருளசெய்கரு க்கமும் பறறலாற
சாதக மென்னவுத தகைததும் மாலைபே.

43

அந்நிமால்பொழுதைக் குறித்துப் பிராட்டி யிரங்கல்
மைவானிறத்து மீனெயிறறு வாடை யுயிர்ப்பின்
பைவா யததிப் படரவே யெனனா வளைத்துப்
எயவா னெருவன் கையோயா னுயிரு மொன்றே
உயவா னுறவிப் பழி பூண் வென்னோ னெக்குப்
பகைபுண்டோ. 44

பிராட்டி அன்றிறபறவையை கோக்கி இரங்கியது
வெளிநின் தவரோ போயமறைநதார் விலக்க பொருவா
எளியள பெண்ணென் நிரங்காதே யெவலி பாமத
ஒளியம் பெயயு மனமதனா குளககிம் மாய
அளியென் செயத தீவினையே யன்றி லாகி வந்தாயோ. 45

தோழிமா செயத உபசாரம்

ஆண்டங் கையா னினையறினேந் தழுங்கு மேலவை யகல்
நீண்ட நிமிர்ந்த பெருங்கோயிற சீத மணியின் வேறி
நீண்ட சோதி நெயவினக்கம் வெய்ய வென்றங் கவை
குண்டல் செயயா மணியினககின் சுடரா விரவைப்
பகவசெய்தார். 46

சுதிரோதய வருணனை

பெருநதின னெனாமால் வரைநிறுவிய பீணிதத பாம்பின்
மணிததாமபின்
விரிந்த திவலை யுதிர்நதமணி விசம்பின் மீவின
மேலவிளங்க
அருந்த வாரா கலக்கியநா னமுது நிறைந்த பொற்கலசம்
இருந்த திடைவத தெழுந்ததென வெழுந்த தாழி
வெண்டுகங் 47
நீதத மதனின் முளைத்தெழுந்த நெடுவெண் டிங்கனெனுந
தச்சன
மீததன சுரங்க ளலைபரப்பி மிகுவெண் ணிலலாம்
வெண்குதையாற
காதத கண்ணன் மணிபுநதிக்கு கமல நாள்த திடைப்பண்டு
பூதத வண்டம் பழையதென்று புதுக்கு வானம்
போன்றுளதால் 48

சுதிரோதய பழியபது

நீங்கா மாயை யலாதமக்கு நிறமே தோற்றுப
புறமேபோய
ஏங்காக கிடக்கு மெறிகடறகு மெனக்குங்கொடியை
யானுயே
ஒங்கா நின்ற விருளாயவந துலகை விழுங்கி மெனமேதும்
விங்கா நின்ற கருநெருப்பி விடையே யெழுந்த
வெண்ணெருப்பே 49
கொடியை யலகை நீ யாரையுந கொங்கிலாய
வடுவி வினனமு தததொடும் வந்தனை
பிடியின் மென்னடைப பெண்ணெடுடன் ஸ்ரீலெனைச்
சுடுதி யோகடற ஸ்ரீஹரிய திங்களே 50

பிராடபிணது காமவெய்யம்

மீது மொயததெழு வெண்ணில வின்கதிர
மோது மததினை மெனமுலை மேறப்பட
ஓதிமப்பெடை வெங்கன் துறநென்ப
போது மொயததம் விப்புரண டாளரோ 51
நீக்க மினறி நியிர்நத நிலாககதிர
தாக்க வெற்று தளாதது சரிந்தனள
சேககை யாவி மலாநத செததாமரைப
பூக்கள் பட்டதம் பூவைபூம் பட்டனள் 52

வாச மெனகல வைக்கனி வாரிமேற
பூசப பூசப புனாநது புழுங்கினன
விச விச வெதுமபின்ன மெனமுலை
ஆசை நோயககு மருநதுமுன டாங்கொலோ. 53

தோழிமார் பிரட்டிசகுச செயத உபசாரம்
தாய நிறபரி சேடியா தாதுகு
விய நிததளிர் மெவலனை மேனியில
காயெ நிக்கரி யக்கரி யக்கொணாதது
ஆயி ரததி னிரட்டி யடுக்கினா. 54

கைதலில் இவ்வாறாக, இனி, இராமபிரான
நிகையச சொலவோமெனல்
கன்னி நன்னக நிறகமழ சேககையுள
அன்ன மின்னண மாயின் ளாயவள
மின்னின் மின்னிய மேனிகண் டானெனச
சொன்ன வண்ணதுக குற்றது சொலவ்வாய் 55

விசுவாமித்திரன் முதலிய மூவரும் ஐக்கராஜனால்
எதிர்கொள்ளப்பட்டு அவன் காட்டிய மாளிகையில் தங்குதல்
ஏகி மன்னனைக் கண்டெதிரா கொண்டவன்
ஒகை யோடு மிளிதுகொண் டுயத்திடப
போக பூமியிற் பொன்னக ரன்னதோர்
மாக மாடத தனைவரும் வைகினார். 56

அவருள் சதாநந்தமுனிவன் வருதல்
வைகு மவவுழி மாதவம் பாவுமோர்
செயகை கொண்டு நடந்தென்த தீதறு
மொய்கொள வீரன் முளரியந தாவினாள்
மெய்கொண் மங்கை வருணமுனி மேவினாள். 57

இராமன் வாழத்திச சதாநந்தன் விசுவாமித்திரனுக்கு
சாரதல்
வந்தெ திர்ந்த முனிவன் வன்னலும்
நிந்தை யார வணங்கலுஞ் சென்றெதிர்
அந்த மிக்குணத் தானெடி தானிகள்
தந்து கோடிகள் தன்மருங் கெய்தினாள். 58

சதாநாதன் விசுவாமிததிரன் கோகலி முகமன் கூறுதல்
கோத மன்றகு கோமூவி கோகிக
மாத வன்றன் மாமுக நோககியிப
போக நீயிவட போதவிப பூதனம்
ஏது செயத தவடுமன் றியம்பினுன் 59

சதாநாத முனிவனுக்கு இராமனது பெருமையை
விசுவாமிததிரன் தெரிவித்தல்
வடிதத மாதவ கேட்டியிய வளவரூன்
இடிதத வெண்கூற ரூடகை யாககையும்
அடுததென் வேளவியு நினைனனை சாபமும்
முடிததென் னெஞ்சத திடாமுடித தானெனரூன் 60

விசுவாமிததிரனது சரிதையைக் கூறக்கருதி
சதாநாதன் இராமனது முகத்தையப் பார்த்தல்
எளவிய பூவையு மிந்திர நீயமும
அளவல் வேளையு மமபுத சாவமும்
விளரூம் வியுடைப பானலு மேவுமெய
வளவ றவன் மதிமுக நோககியே 61

கெளரிகன் சரிதையைச் சதாநாதன் முடித்திடல்
சது முன்னா திசமுதத திவனரூண்
மாத வதலுயா மாணபுடை யாரில்
நீதி வித்தகன் றன்னரு ணோததனிர
யாது மககரி தென்றன் வீதிலான் 62

சதாநாதன் குமாஸ்கனை வாழுதழிவிட்டுப் போதல்
என்று கோதமன் கூறலன் கூறிட
வென்றி வீரா வியப்பொடு வததெழா
ஒன்று மாதவன் ருடொழு தோவகிய
பன்னற யேததிப பெயாததன்ன றன்னிடம் 63

முனிவனும் திலக்குமணனும் படுகருமிடத்தைச் சேர், இராமன்
சீதையை எண்ணியவயனை மிருத்தல்
முனியுத தம்பியும் போயமுறை யாற்றமக்கு
இனிய பன்னிக செயதினா விளவிருட
கனியும் போலபவன் கவகுலுந திலகனும்
தனியுத தானுமத கையனு மாயினுன் 64

திராமபிராண சீதைவின் உருவெளிப்பாட்டை கோக்கித்
தன்னுட்கூறுவன

விண்ணி வீரவிய மின்னுரு விமழுறைப்
பெண்ணி னன்னலம் பெற்றதுண டேகொலோ
என்ணி வீதல தென்றறி யேனிரு
கண்ணி னுள்ளுங் கருத்தினுங் காண்பானுல 65

அருளி லாடுளனி னுமமனத தரசையால
வெருளு நோயவிடக கண்ணின் விழுங்கலால
தெருளி லாவுல கிறசென்று நினறுவாழ்
பொருளெ லாமவள் பொன்னுரு வாயவே 66

பூணு லாவிய பொற்கல சங்களுள்
ஏணி லாகத தெழுதல வென்னினும
வாணி லாழுறு வறகனி வாயமதி
காண லாவதொர காலமுண் டாங்கொலோ 67

வண்ண மேகலை தேரொன்று வானெடுங்
கண்ணி ரண்டு கதிமுலை தாமிரண்டு
உண்ணி வந்த நகையுமென றென்றுண்டால்
எண்ணுங் கூற்றினுங் கித்தனை வேண்டுமோ 68

கன்ன வின்கருப புச்சிலை யானவிரை
பொன்ன முன்னிய பூங்கண் மாரியால
என்னை யெய்து தொலைக்குமென ருவினி
வன்மை யென்னுமி தாரிடை வைகுமே 69

கொள்ளி கொள்ளக கொதித்தெழு பாற்கடல
பள்ள வெள்ள மெனப்பட குந்திலா
உள்ள வுள்ள வுயிரைத் துருவிட
வெள்ள வண்ண விடமுமுன் டாங்கொலோ 70

ஆகு தல்வழி யலவழி யெனமனம்
ஆகு மோவதற காடிய காரணம்
பாகு போனமொழிப் பைந்தெரடி கணையே
வாகும வேறிதற கையுற விலலவே 71

சூரியோதய வருணனை

ததையுமலாத தாரண வவவண்ண மயனுழநது தளரு
மேலவை
சீதையுமனத திடருடைய செங்கமல முகமலரச் செயய
வெயயோன

புளையிருளி னெழுதினற புக்முனைகலா கீசயினுரிவைப்
 போவை போதத
 உதயகிரி பெனுங்கடவு ணுதவ கிழிதக விழியேபோ
 உதயகு செயதான 72

இராமகோன திருப்பளவிபெழுதல்
 கொல்வாழி நீறதங்கொர் குவிவயிரச சிலைதடகைக
 கொண்ட கொண்டல
 எல்லாழித தேரீரவி பிளங்கரததா வடிவருடி யனந்தல
 தீர்ப்ப
 அல்லாழிக கரைகண்டா னுயிரவாய மணிவிளக
 மழலகு சேககைத
 தொலவாழித துயிலாதே துயராழி நெடுங்கடலுட
 டுயிலகின ருனே 73

இராமனுதியா சனகனது வேளவிசைகாலை சாரதல்
 ஊழிபெயாந தென்ககங்கு லொருவண்ணம புடைபெயர
 வறகக நீதத
 குழியா கையினெழுநது தொன்னியமத துறைமுடிததுச
 சுருதி யளன
 வாழிமா தவறபணிதது மனககிவிய தம்பியொடும
 வம்பின மாலை
 தாமுமா மணிமெய்வித தாரசசனகவ பெருவேளவிச
 சாலை சாரததான 74

இராமலக்ஷ்மணாககைச சனகன வினவ முனிவன கூறுதல்
 இருந்தகுலக குமராதமை பிருகண்ணும முக்ததழகு
 பருக நோககி
 அருந்தவனை யடிவணங்கி வாரிவரை புரைத்திடுமி
 னடிக ளெனன
 விருத்தினாக னினனுடைய வேளவிகா னியவந்தார்
 விலனுங காண்பார
 பெருந தகைமைத் தயரதனறன புதலவரென வவா
 தகைமை பேச னுறளுள் 75

11 குலமுறைகிளத்ததுபடலம்

மனுஷம பிருதலம்

ஆதிததன் குலமுதலவன மனுவினையா ரறியாதார்
 பேதிதத லுயிரகைததும பெருமபரியால் வருந்தாமல்

சோதிதன வரிசிலையா விலமடநதை முலைரபபச
சாதிதத பெருநதனகடி மிலா குலத்தோர தராபதி
கான். 1

இடகவாகு மனவன

பினியரங்க விரையகலப பெருங்னதை தவமபேணி
மணியரங்க நெடுமுடியாய மலரயனை வழிபட்டுப
பனியரங்கப பெரும்பாயற பரஞ்சுடரை யாவனா
அனியரங்கதத நகரனை யறியாதா ரதியாதா 2

கருதனை

தானறனகரு வெலறகரிய தானவரைத தலைமதிது
வானறககிற நிகொவெனது குறையிரபப வரங்
கொடுத்தாங்கரு
ஏனறெடுத்த சிலையினு விகல புரிந்த விவாருலத்தோ
தோனறலைப்பண டித்திரனனா விலையேருயச
கமநதானும 3

சிசகரவாததி

இன்னுயிரகரு மினனுயிரா டிரு நிலங்காத தாரென்று
பொன்னுயிரகருங் கழலவரை வாமபோலும
புகழகிறபாம
மின்னுயிரகரு நெடுவேலா விலாருலத்தோன
மெனபறவை
மின்னுயிரகருத தன்னுயிரை மாருக வழங்கினனுல 4

பகீரதகரவாததி

தூதினற சுடர்வேலோ யனந்தனே சொலவானேல
யானினது புகழந துரைததற கெவிதோவே
டவிழுகொன்றைப
பூதினற மவுலையையும் புககனைத புன்றகவனக
வானினது கொணாததானு மிலாருலத்தோர
மனவனகான 5

இரகுமகாரண

சந்திரனை வென்றனு முருத்திரனைச சாயத்தானும்
துந்துவென்று தானவனைச கடுசரத்தாற றுணித்தானும்
வந்தகுலத திண்டவந்த ரகுவென்பான வரிசிலையால
இந்திரனை வென்று திசையிருநானருஞ் செருவெனருங் 6

தீராதனும் அவன்புத்திரர் இவ்வென்பதும்
அயன்புதவவன் நயர்தனை யறியாதா ரிலலைவன்
பயததருக குமரரிவா தமக்குள்ள பரிசெல்லாம்
நயநகுரைத்துக் கரையேற நானமுகறகு மரிதாமபவ
இயநதுவைத்த கடைததலையா யானறித்த படிக்கேளாய் 7

இராமனது மகிஷமரைய இவ்வன்ம முனிவன் கூறிமுடித்தல்
கோதமன்றன் பன்னிககு முன்னையருக கொடுத்ததெவன்
போது நின்று தென்ப பொலிந்த பொலன்கழற்காற
பொடிக்கண்டாய்
காதலென்ற னாயிரமேலு மிக்கரியோன் பாலுண்டால்
சதிவன்றன் வரலாறும் புயவலியு மெனவுரைத்தான் 8

12 கார்முகப்படலம்

கன்னியாகுமரக்கத தான் சிவநறுவை வைத்திருப்பதைச்
சனகசுராக்ஷன் தெரிவித்தல்

மாற்றமா நுரைப்பதென மாய விறகுநான்
தோற்றவா நெண்மனை நுனவகு கின்றுதால்
தோற்றன் ணங்கையு நொய்தி னாயனவிவ
ஏற்றுமே வீடாககட வேற்று மென்றான் 1

சனகசுராக்ஷன் ஏவலானகை பேவ அவர்கள் விலவைத்துள்ள
இடத்தைநோக்கிச் செல்லுதல்

என்றன் வேன்றுதன் வெதிராநின் குரையக
குன்றுறழ வரிசிலை கொணர்மி விண்டென்
நன்றென் வணங்கினா நாவல ரோடினா
பொன்றினி காரமுகச் சாலை புககணா 2

அந்தச் சிவநறுவைப் பலர் கமந்துவருதல்

உறுவலி யானையை யியாதத மேலியா
செறிமயிக கலவெனத் திரண்ட தோளினா
அறுபதி னாயிர ரளவி லாற்றலா
தறிமடுத நிரையிடத் தண்டிற் குருகினா 3

சங்கொடு சக்கரத் தரித்த செவகைய
சிவகவே நவலனே விதனைத் தீண்டுவான்
எவருள் ளெருவனின் நேற்றி விசகிலை
மவகைதன் நிகுமணம் வாழும் வென்பாரா 4

தினனெனடு மேருவைத திரட்டிற் றோவெனப்பா
வண்ணவான கடலபண்டு கடைந்த மததெனப்பா
அண்ணலவா ளரவினாக கரச னோவெனப்பா
விண்ணிடு நெடியவில வீழ்தத தோவெனப்பா 5

என்னிது கொணாகென வியம்பி னுனெனப்பா
மன்னவ ருளாகொலோ மதிகெட டானெனப்பா
முனையூழ விரையினுள் முடிக்கி லாமெனப்பா
கன்னியு மிச்சிலை காணு மோவெனப்பா 6

இச்சிலை யுதைத்தகோற் றிலகக மியாதெனப்பா
நரசிலை நங்கைமே ளூட்டும வேந்தெனப்பா
நிசைய மெடுககுங்கொ னேமி யானெனப்பா
சிறிலா விதிசெய்த தீமை தானெனப்பா 7

சதாநதமுனிவன் கூறத் தொடங்குதல்
போதக மனையவன் பொலிவு தோகடியவ
வேதனை தருகின்ற விலலை நோக்கித்தன்
மாதிரை நோக்குவான் மனத்தை நோக்கிய
கோதமன் காதலன் கூறன் மேயினுள் 8

காாமுக வலிமையான் கழறல் வேண்டுமோ
லாசடை யரனிகா வரத நீயலால்
யாருள் ரறிபவ சிவற்குத் தோன்றிய
தோழுக வலகுளால் செவவி கேளெனோ 9

குணங்களைவென கூறுவது கொம்பினைச்
சோந்தவையுய்யப்
பிணங்குவன் வழிவளைத் தவளுசெய்து பெற்றதுகாண்
கணங்குழையான் தோன்றியபின் கதிராவான்றிற்
கவகையெனும்
அணங்கிழியப் பொலிவிழந்த வாடுகுத்தா
வேறுவனார 10

ஆன்றமுத லின்றனவ மாருமிந்தச் சிலை யருகு
சென்றுமில் போயொலித்த தோனேந்தா றிரிந்துமிலா
என்றுமினி மனமில்லை வென்றிருத்தே மிவனேற்றின்
நன்றமலர்க் குழற்சீதை தலம்பழுதா காத்தெனாள் 11

திராமன் சிவநற்க உளவிட்டதை யணுக எழுதல்
பொழிந்தநெய் யாகுதி வாயவழி பொங்கி
ஈழந்த கொழுங்கன் னென்ன வெழுந்தான்

அழிந்தது விவசென விண்ணவ ராராததரீர்
மொழிந்தன ராகிகண் மூப்பகை வென்றார்
மங்கையரின் மனப்பங்கு 12

அய தவங்க டொடங்கிய தொல்லோன
ஏயவன் வலவி விறுப்பதன் முன்னம்
சேயிவழி மங்கையா நிறைத்தொ றெயயா
ஆயிரம் யிலை யனங்க ளிறுத்தான் 13

அரங்குள் குனிந்திரு கள்கள் பணிபு
இருவகனி றிசனில் யேற்றில் னுயின்
நரந்த நறைக்குழ னங்கையு நாழும்
முருங்கெரி யிறபுக மூழ்ந்து மென்பார் 14

வளவன் மனத்தை மலிழத்தன் சென்றவ
கொள்ளென முன்பு கொடுப்பதை யல்லால்
வெள்ள மனைத்தவன் விலை யெடுத்திப்
பிள்ளை மூட்டிப் பேதைமை யென்பார் 15

ஞான முனிககொரு நாளிலை யென்பார்
கொனில விறகொடி யோனிலை யென்பார்
மானவ விசனிலை காலவன் யானை
பின் தனத்தவன் பேறில் னென்பார் 16

இராமவிரன் விவலிவிடத்திறகு கடந்தல்

தோகைய நின்னன் சொலவிட தலமொர்
ஒன்க விளம்பிட வும்ப ருவப்ப
மாக மடங்குது மாலவிடை வும்பொன்
நாகமு நாகமு நான் நடந்தான் 17

இராமவிரன் அவலிலை முறித்ததனும் பேரோன் தோன்றல்
தடுத்தும் யாம விடுத்தவர் தானின்
மடுத்தது நாணநி வைத்தது நோக்கர்
எடுப்பினி விவாரு மறித்தவர் வையன்
எடுத்தது கண்டன் நிறந்து கேட்டார் 18

அநகரத்தார் பேருவகைகொண்டு கடந்த
தயாதன் புதவன் சென்பார் தாமரைக் கண்கள்
புயலிவன் மேலி யென்பார் பூவையும் பொருவு
மென்பார்

மயலுடைத துலக மென்பார் மாணுட னல்ல வென்பார்
கயவபொரு கடனுள் வைகுங் கடவுளே காணு
மென்பார் 19

நம்பியைக் காண நயவைக் காயிர நயனம் வேண்டும
கோம்பினைக் காணுந் தோற்றுந் குயிரிடு மனைதே யாவ
தம்பியைக் காணமினென்பார் தவமுடைததுலக
மென்பார்
இம்பரிந நகரிந் தநத முனிவனை யிறைஞ்ச மென்பார் 20

கீத பனிகளுமாடதது மறஞோ மலர்ணவிற சேதல்
ஊசலா டுயிரி னோடு முருகுபூம் பனளி நீநதிப
பாசிழை மகலிர் சூழப் போயொரு பனிகு மாடக்
காசிறு மலையின பொய்கைச் சந்திர காந்த மீனற
தேநீர் தெளிதத மென்பூரு சேககையை
யரிதிறசோநதாள 21

யிரிவிததுவரால் கீத பலவகையாக இரங்குதல்
நாணுவாவு மேருவோடு நாணுவாவு பாணியும்
தூணுவாவு தோளும் வானி யுடுணவு தூணியும்
வானிலாவி னூலுவாவு மாலைமாடி மீளவும்
காணலாகு மாகினுவி காணலாகு மேகொலாய் 22
விண்டலங் கலத்தினங்கு திங்கனோடு மீதுகுழ
வண்டலம் பலங்கதங்கு பங்கியோடும் வாரிசிலை
கொண்டலொன நிரங்குகண்ணின மொண்டுக்கொன
டெனருயியை
உண்டதுண்டெ னெருகினின்று முண்டதென்று
முண்டரோ 23

பஞ்சரங்கு தீயினுவி பறநிநீடு கொற்றயில
வெஞ்சரங்க வெஞ்சரங்க வெயயகாம வெயயவோ
சஞ்சலங்க வந்தபோது கையலாரை வயயவந்தது
அஞ்சலஞ்ச லெனவொத வானமை
வெனவொனவையோ 24

இளைக்கலாத கொங்கைகா னெழுநதுவிமயி பெனசெயநீர்
முளைக்கலா மதிக்கொழுதது போலும்வான முகத்தினுள்
வளைக்கலாத விறகையாவி வளவனமார்யி னுளன்றித
நிளைக்கலாரு மாகிலான செயதவங்கன செயம்பினே 25
எங்குநின் நெஹந்ததிந்த விறந் வந்தெ வெஞ்சலா
அய்யவன தனங்கனெயத வம்பினவந்த கிந்ததேதய

பொங்குவின்ற கொங்கைமேல் விடம்பொழிந்த

தென்னினும

கங்குலவந்த திங்களன் நகங்கனங்க மிலையே

26

அடாந்துவந்த தனங்கனெஞ் சமுன்னுதித்து மப்பெனும
விடங் குடைந்த மெய்யினின்று வெத்திடா

தெழுந்தவெங்

கடந்துதைந்த காரியாண் யன்னகாண் தாளடைந்து

உடனொடாந்து போனவாயி வந்தவாலெ னுள்ளமே. 27

விண்ணுளே யெழுந்தமேக மாப்பினூரின் மினொழிம

மண்ணுளே யிழிந்ததென்ன வந்துபோன மைந்தனா

எண்ணுளே யிருந்தபோதும் யாவரென்று தோகிலேன

கண்ணுளே யிருந்தபோது மென்கொல

காணவிலாதவே

28

பெயகடற் பிறந்தயல் பெற்றகொணு மருந்து பெற்று

யுய்பொற் கவத்தொடங்கை விடடிருந்த வாதர்போல

மொய் கிடக்கு மண்ணோண முயங்கிடாது முளவமே

கைகடக்க விடடிருந்து கட்டுரைப்ப தென்கொலோ. 29

நீமாயியென்ற சேடியொருநதி சீதைபுள்ளவிடம் வகுதல்

வடங்கனங் குழைக்கும் வான விலவிடத்

தொடர்ந்து பூங்குழல்களும் துவிவஞ் சோதர

நுடங்கிய மின்னென தொய்தி னெய்தினுள்

நெடுந்தடங் கிடந்தகண் ணீவ மாயியே

30

மராமர மிவையென வளர்ந்த தோலினுள்

அராவண் பமலென றயிர்க்கு மாற்றலான

இராமென பதுபெய ரினைய கோவொடும்

பராவஞ் முனியொடும் பதிவந் தெய்தினுள்.

31

மாததிரை யளவிற்புண மடுத்து முன்பலிவ

குத்திர மிதுவெனத் தோலின் வாங்கினுள்

ஏத்தின் ரிமைபவ ரிழிந்த பூமழை

வேத்தவை நடுக்குற முறிந்து வீழ்ந்ததே.

32

சீதை சிறிது உயம் கீழருதல்

கோமுவி டுடனவஞ் கொண்ட வென்றபின்

தாமரைக் கண்ணினு னென்ற தவனமயாவ

ஆமவ னென்கொவென றைய நீங்கினுள்

வாமமே கடியிற வளர்ந்த தவருவே.

33

சீதைின் உறுதி.

இல்லையே நுகப்பென்பா ருண்டுண் டென்னவும்
மெல்லியன் முலைகளும் விம்ம விம்முவான்
சொல்லிய குறியினத தோன்ற லேயவன்
அல்லனே விறப்பனென் றகத்து னுன்னினான்.

34

சனகராசன் முனிவனிடம் கூறியமொழி

உரைசெய்யும் பெருமவுன் புதல்வன் வேள்விதான்
வினரவியின் மீறுகுபகன முடித்தல் வேட்கையோ
முரசெறிந் ததிர்கழன முழங்கு தானையல்
வரசையு மிவ்வழி யழைத்தல் வேட்கையோ.

35

விசுவாமித்திரன் மொழிப்படி தசரதனுக்குச் சனகன் தூதி
அனுப்பல்.

மல்வலா னவவுரை பகர மாதவன்
ஒலையி னவனும்வந் துறுத னன்றென
எல்லையி லுவனையா னியைந்த வாறெலாம்
சொல்லுகென் றேடுயுந் தாதும் போக்கினான்.

36

13. எழுச்சிப்படலம்

சனகராசன்தூதர் தசரதசக்கரவர்த்தியி னரன்மனைவாயிலி
யடைதல்.

கடுவிய தூதருங் காவிற காவிற்கென்று
அடிகுரள முரசதி ரயோத்தி யெய்தினார்
அடியினை தொழவிட மினறி மன்னாதம்
முடியொடு முடிபொரு வாயின் முன்னினார்.

1

தூதுவர் ஓலை கொடுக்க, சக்கரவர்த்தி 'வாசிக்க' எனல்.

கூறிய தூதருங் கொணர்ந்த வோலையை
சுறில்வன புசுழினு யிதுவ தென்றனர்
வேறொரு புலமகள் விஞம்பி வாங்கினான்
மாறதிர் கழவினான் வாகி பென்றனன்.

2

தசரதமன்னவன் மொழி.

வேறறியேன் மன்னவன் தக்கன் வேளவியில்
கற்றைவாரா சடைமுடிக்க கணிச்சி வானவன்
முற்றவே மூலனையும் வென்ற முனிவில்
இறறபே ரொலிகொலன் றிடித்த தீங்கென்றான்.

3

சககரவாததி தனசேனை முதலியன மூத்திச்செவலம்படி
பறைசாற்றமாறு கட்டியிடல

வானவன குவததெமா வரததி லுலவரும
வீவனிலவே ளிருததவம மிதினை நோகவிதரு
சேனையு மரசருகு செவக முததெரு
ஆனேமே வனிமுர சறைகென நேவிருன

4

சேனை பெழுதல

விடைபொரு தடையினுன சேனை வென்னமோர்
இடையில யுவனினி வென்ன விண்டிய
கடையுக் முடிவினி வென்னயுங் காறப்படப்
புடைபெயர் கடவென வெழுநது போயதே.

5

தரதசககரவாததியின சேனைப்பெருக்கம்.

உழுநதிட விடமிலை பலக மெங்கணும
அழுநதிய யுயாககெனா மருடகொம் பாயினுன
எழுநதிவ செழுநதிடைப் படருகு சேனையின
கொழுநதுபோயக கொடிமதி.ய மிதினை கூடிற்றே.

6

அநதணா செவலுதல

குடையா குண்டுகை தூகவினா குததிய
நடையர் நாசி புதைத்தகை நாற்றலா
கடக ளிறறையுங் காரிகை யாரையும்
அடைய வஞ்சிய வத்தணர் முத்தினா

7

வசிட்டமுனிவன செவலுதல

செவிவயி வழுதக் கேளவி தெவிட்டினா தேவா நாவின்
அவினகயி என்கரு நீரா ராயிரத திரட்டி குழக
கவினகயி வீற்ற கற்பி வருதததி கனவன முதலுச
சிவினகயி என்ன மருத திசைமுக வென்னக
செனலுன.

8

பரததருக்கனா வசிட்டமுனிவனபின்னே செவலுதல

பொருகனி நிவுனி பொற்றோர் பொவகமுற குமரர்

முதநீர்
அருவரை குந்தத தென்ன வருகுமு.ய பின்னுரு செவலத்
திருவனர் மார்பர் தெயவக் சிவ்வின்ர் தோர் வீரர்
இருவரு முனியின போன விருவரு மென்னப் போனார்

9

தசரதசககரவாததி புறப்படுதல்

நித்திய நிபம முற்றி நேமிபான பாதஞ் சென்னி
வைத்தபின் மறைவல ஸோகஞ் வரப்பறு மணியும்
பொன்னும்
பதநியா விரையும் பாரும பரிவுட னலகிப போனான்
முத்தணி வயிரப பூனான் மங்கல முகாதத நன்னான். 10

சேனைபுடன் சககரவாததி சாதிசயிலத்தின் சாரவில் தங்குதல்.
இன்னன மேகி மன்னன் யோசனை யிரண்டு சென்று
பொனவரை போலுமிதது சயிலத்தின் சாரல புகான்
மனமதக களிறும் மாதா கொவகையும் மார னம்புங்
தெனவரைச சாநதுமநாறுஞ் சேனையு மிறுத்த
தனறே 11

14. வரைக்கட்சிப்படலம்

வழிவந்தஇளைபடுஞ் மங்கையா பனிகுப்பாறையில்
ஐயிலுதல்

தளங்கொ டாமரை பெனத்தனி ரடியினு முகத்தும
வளங்கொண மாலைவன டலமர வழிலருத் தினராய்
விளங்கு தாமருப பனிவகிடை வெளிப்பட வேறோ
துளங்கு பாறையிற ஸூழிய ரயித்திடத் துயினரா 1

குதினாகன பகரத் புழுதியை யுதறிவிட்டு விறல
தீயவரொ டொன்றிய திறத்தஞ் தலத்தோ
ஆயவரை யநதிலை யறித்தனா துறந்தாங்கு
ஏயவரு நுண்பொடி படித்துட னெழுத்தொன
பாயபரி விரைந்துதறி நின்றன பரந்தே. 2

சீறிது தோண்ட ஆற்றில் ஊறறுகீ தோனதுதல்
வெள்ளறெடு வாரியுற விரியில் வேனும்
கிள்ளவெழு கின்றபுனல் கேனிரின் விரும்பித்
தென்னுபுன் லாறுசிறி தேயுதவு கின்ற
உள்ளது மருதுதல் வள்ளலையு மொத்த. 3

மதபாண்கள் கீரிலையைவிட்டு ஏறமை.

ஒககநெறி யுயப்பவ குரைத்தகுறி கொள்ளா
பககமின் மொயககய லலைகதனி பாரா
மைக்கரி மத்தத் விலைமாதா கலையலகுற
புகவரை பொத்தன் புன்றகிறைக னேரு 4

சநநீரகசல வருணனை

குப்புறத கருமை யாலக குவவரைச சாரவ வைகி
 ஒப்புறத துளங்கு கின்ற வுடுபதி யாடி யின்கண்
 இப்புறத தேயுங் காண்பார குறத்திய ரிபையத கோலம்
 அப்புறத தேயுங் காண்பா ரரம்பைய ரழகு மாதோ 5

சரமபயில சாபமன்ன புருவங்க டமமி னூடா
 நரமபிளே டினிது பாடி நாடக மயிலோ டாடும
 அரமபையா வெறுத்து நீத்த வலிர்மணிக கோவை

யாரம

மரமபயில கருவன் பூண் மந்தினை டுவகரு மாதோ 6

நிலமகட கணிக ளென்ன நிரைக்கதிர் முதற்கு சிந்தி
 மலைமகள் கொழுநன் சென்னி வந்துவழ கங்கை மாள
 அலகிலபொன் னலம்பி யோடி யாரஞ்சே ரருவி மாலை
 உலகளந தவன்றன் மாரபினுததர் கததை யொத்த 7

பூக மாலை மாகவு ளாளபொலி
 வாக மாலை புளாரென் லாருமாவ
 மேக மாலை மிடைந்தன மேலெலாம்
 மேக மாலை டெத்தது கிழெலாம் 8

அநிககால வருணனை

மஞ்சார் மலைவாண் மோத்தது வாலி னோடும
 வெஞ்சாண் புடைக்கதி ரங்கதன் மீது பாயும்
 பஞ்சா வனமொத்தது மறந்து பாய வுறும்
 சேஞ்சோரி யென்பபோலி வுறந்து சேக்க வானம் 9

சுநிரகசல வருணனை

கணனுக் கிந்தாமி விளங்கிய காடசியாலும்
 ளவ்வாடு கிந்தாமி விளங்கு சிவங்க ளாலும்
 வவ்வாடு கொழுநாத் தனஞ்சேந்தது மாரப ணித்த
 அவ்வாடு கிவ்வாண்டி யொத்ததவ வாலிவ
 குன்றம். 10

தசரதருடனவந கூடவரும் மகபிறம் மகிழ்வதவருதல.
 உறும் முயிற் றவ்வா ரோடுவர்க கொடுவர்
 தேனும் மிஞ்சுது சிறுநுமபிஷம் பம்பி யாப்ப
 பாடி பிசும் பிடிவும் மிகடாவி யேனும்
 மாறுப கிடவும்மென் டாடவரை வத்தி ழித்தார். 11

இருள் பரத்தலை.

காவலா னகத் தேருடை வெய்யவன் காயக ஓங்கண்
கோனமாய கதிர்ப்புலனுனைக் கொவனிகை கோள நீமமா
மேலபாண மகையிற புகவீனகிருள வேறி ருந்த
மாலயாண வீட்டமமென வதது பரந்த தனறே 12

தீபமேற்றப்படுதல்

மந்தார மூருது மகரந்த மணவது வாலும
அந்தா ரரசாக கரசன்ற வனீக் வெள்ளம்
தந்தா தொலிகுந்த நரண்பபெரு வேலை யெல்லாம்
செந்தா மரைபூததெனத தீப மெடுத்த வனறே 13

கடசத்திரம் புடைகுழை சாதினை விளங்குதல்

தளவற கடவிற றனிசிந்து தரங்க நீங்கி
விண்ணிற கடலென மதிவந்தது மீன்கள குழ
வண்ணக கதிர் வெண் ணிலவீனறென வானு சத்தாடு
ஒளணித்தில மீனறெனா வாலவனே யூரவ தொததே 14

கங்குல கழித்த வகை

உளனா வழுதனை கலைப்பொரு ளுள்ள துண்டும்
பெளனா ரமுதம் மனையாமனத தூடல போததும்
பண்ணாந்த பாடல செவிமாதரிப பயனகொ ளாடல
கணாது வினிதுயக்கவுங் கங்குல கழித்த தனறே 15

15 பூங்கொடிய படலம்

குறிபோதயவருணனை

மீனுடை பெயிறுதுக கங்குற கனகனை வெருண்டு வெய்ய
காணுடைக கதிரக னென்னு மாயிரங் கரங்க ளோசகித்
தானுடை புதய மென்னுந் தமனிவத துறியி வின்று
மானுட மடங்க வென்னத் தோன்றிவன வயங்கு
வெயயோன 1

வண்ணவன் சேனைபுடன் சோனையாறறையடைதல்

முறையெலா முகுத்த பிணனா மன்னனு மூரித தேர்மேல்
முறையெலா மன்னங்கப் போனா வெழுந்ததுடன் சேனை
வெள்ளம்
குறையெலாஞ் சோனை யாங்க குழியெலாங் கழுநீ ராங்கித்
துறையெலாங் கமலை மான சோனையா றடைத்த
தனறே 2

**சூரியனுச்சியடைய, அரசாமுதலியோர்
ஆயுசுச்சோலை சோதல்**

அடைந்தவ னிறுத்த பின்ன ரருக்கனு மும்பர்ச சார
மடநதையா குழாங்க னோடு மன்னரு மைந்தா தாமும்
குடைநதுவன ஓறையு மெனபூக கொய்திவி தாடமைதீர
தடங்களு மடுவுரு குழத்த தண்ணறுரு சோலை
சாரத்தா - 3

சூயிலக னாணி யொடுங்குதல்

பாசிழைப் பரவை யவருல் பண்டரு கிளவி தண்டென
மூசிய கூந்தன் மாதர் மொயத்தபே ரமலை கேட்டுக்
கூசின வல்ல பேச நாணின் சூயிலக னெல்லாம்
வாசகம் வல்லார முன்னின் நியாவாவாய திறக்க
வல்லார 4

மகளிர் மலாபதிகுமாறு கொம்புகின்ற தாழத்த,
அம்மலர்க்கொம்புகள் பூச்சோலித்தவண்ணம் தாழ்தல்
தஞ்சினங் கொடிய நாட்ட மழுதென நயந்து நோக்கிச்
செஞ்சேவே கமலக கையாற நீண்டது நீண்ட கொம்பா
தஞ்சினம் படியின் மெனபூச சொரிந்துடன் குழந்த
வென்றால்
வஞ்சிபோன மருங்கு வாரமாட டியாவரே வணங்க
வாதா 5

அம்புயத் தணங்கி னன்ன ரம்மலர்க் கைக்கண்ட
வம்பிய லவங்கற பங்கி வாளி மருங்குக் கோனா
தம்புய வரைகள் வந்து தாழவன் தனித்த மெனபூ
கொம்புக டாழ மென்றல் கூறவாத தைக்கைத்
தொன்றே 6

வண்டுகள் மகளிடத்து மொயத்தல்

நதியினும் குளத்தும் பூவா தனிணங்கு குவளை யோடு
மதிநுதல் வவனி பூப்ப நோக்கிய மழலைத் தும்பி
அதிசய மெய்திப் புக்கு விழத்தன் வகைகப் போகா
புதியன் கண்ட போந்து விடுவரோ புதுமை யாப்பார் 7

ஒரு மாதின ண்டல்

செம்மாந்த தெய்வின் வினநீரையோர் செயல் னோக்கி
அம்மாவின்வ மக்கையர் கொவங்கயி னுய வென்ன

எமமாதா கொங்கைக கிவையொப்பன வென்றோ ரேழை
விமமா வெதும்பா வெயரா முகம வெயது யிரத்தாள 8

மாற்றவன்பேரைக கணவன்கூற ஒருத்திகொண்ட
வருத்தம்

ஐதககின்ற வேளோககின் டனலுயி ரன்ன மன்னன்
மைக்கொண்ட கண்ணுளெதிர மாற்றவன் பேர்விளம்ப
மெய்க்கொண்ட மானந தலைக்கொண்ட விம்மி
கைக்கொண்டு மோததா னுயிரப்புகுநு கரிந்த தளறே 9

மாதாக்களின் அழகின் சிறப்பு

ஊக்க முள்ளந துடைய முனிவரால்
காக்க லாவது சாமன்கை விலலெனும்
வாகு மாத்திர மல்லது வலவிற
பூக்கொய வான்புரு வககடை போதுமே. 10
கிணையின் மேலிருந தானுருத தேவரால்
வளைய வுமமரி யாளவன்ப பிணறலை
நிலைவு நோக்கமு நீக்கவன் கைகளால்
தளையு நாணமுறி யுங்கொயது நலகிணுள் 11

யாவரும் புனலிளையாட்டுக்குச் செல்ல எண்ணுதல்

ஏயுந தன்மைய ரிவவகை யாரெலாம்
தூய தனா ணிழற சோலை துறுமலா
வேயுரு செபகை வெறுத்தனா வெணமுறை
பாயுந தீமபுனா பண்ணெசென றெயதினா 12

16. புனல்விளையாட்டுப் படலம்

மகளிரும ஆடவரும் நீரிடையை நோக்கிவருதல்

புனைமலாத தடங்க னோக்கிப் பூசலவன் டார்த்துப்
பொங்க
விளையறு துறக்க நாட்டு விண்ணவா கணமு நாண
அனகரு மணங்க னுருமமலாச சோலை நின்று
வனகரி பிழ்க்கனோடு வருவன் வென்ன வந்தார 1

மகளிர் விளையாடுமாறு நீரில் முழுவியதன் வருணனை

அங்கலா பண்ணை நன்னீ ராடுவா னமைத்ததோற்றம்
கவகைவார் சடைபோ னன்ன மாமுனி களவ மேளுள்

மங்கையா கட்டத தோடும் வானவாக கிறைவன
செலவம்
பொங்குபாற கடலிற செவதுந தோற்றமே போன்ற
தனறே. 2

தேனகு நறவ மாலை செறிசூழற நெயவ மனஞள
தானுடைக னோல மேவி தடத்திடைத் தோன்ற
நோககி

நானக நகுநின் ருவிந நன்னுத ரோழி யாமென்று
ஊனமில் முலைஞர முளங்குளிர்ந துதவு வாளும் 3
பொற்றொடி தளிர்ககைச சங்கம வண்டொடு புலம்பி
யார்ப்ப

எறறுநீர்க் குடைபுந தோறு மேததுபே ரவகு வின்று
கறறைமே கலைக னீங்கிச றேடி கவலக காலிற
சுறறிய நாக மென்று ஐந்துகததாற் துடிக்கின்
ருகும. 4

மகளிர் நீராடுதலினால் மீளும் கமழ்தல

ஆன தாயவ ரோடுட னுடினா
ஞான நீரவ ராகுவர் நன்றோ
தேனு நாலியுந தேக்ககி லாயியும்
மீன நாறின வேறினி வேண்டுமோ. 5

ஆடவரும் மகளிரும் ஊடிப் புனலின் வருணனை.

மிகக வேந்தர்த மெயதனி சாறதொடும்
புகக மங்கையா ருங்கும் போததலால்
ஒக்க நீல முகிறறலை போடிய
செக்கர் வானக மொதததந திம்புனல். 6

சூரியாததமன வருணனை.

மாவி னொகிவார் மைததரொ டாடிய
ஆன நீர்வினை யாடலை நோக்கின
தானு மன்னது காதலித தானென
மீன வேலைவை வெயவய வெயறினா 7

செறிசோதய வருணனை.

ஐயற கிணமைவி னுலறிந தேவததம
வேற்று மன்னர்த மேலவரும் வேத்தர்போல
ஏறு மாதர் முகங்கனோ டெய்கறுந்
தொற்ற சத்தின மீனவுந தோற்றினா. 8

17. உண்டாட்டுப்படலம்

கீலாப பரததலின வருணனை

வெண்ணிற நறைநிறை வெள்ள மென்னவும்
பன்னிறஞ் செறிநதிடப பரதத தென்னவும்
உண்ணிறை காமமிக கொழுநிற நென்னவும்
தண்ணிறை நெடுநிலாத் தழைத்த தென்குமே

1

மகளிர் முதகுப்பந்தா முதலிய இடததுச சோதல

தயங்கு தாரகைபுரை தரள நீழலும்
இயங்கு சார மிடைந்த கா வெழிவிச குழலும்
சயங்களபோன ஞெளிப்பனிங் கடுத்த கானமும்
வயங்குபூம் பந்தரு மகளி ரெயதினா

2

உண்ட கள காமத்தை மூட்டுதல்

தாமமு நாளமுந் ததைந்த தண்ணில
தாமமுன குழலிய ருண்ட தூநறை
ஓமவெங் குழியு கு நெயயி னுள்ளுந்
காமவெங் களவினைக் கன்றறிக காட்டிறநே

3

மதுவினுள் தாமுகாதோன்ற மயங்கிய ஒருததி கூறல்

அச்சநுண் மருங்கு லாளோ ரணங்களு ளளக பந்தி
நசகவேற கருங்கட செவ்வாய நகைமுக மதுவுட்
பிச்சிநீ யெனசெய் தாயிப் பெருநற விருக்க வாளா
எச்சிலை நுகாதி யோவென நெயிறற்கும பிலங்க
நககாள.

4

ஒருததி களவினுள்ளே தோன்றஞ் சந்திரனுக்கு அறிவுறுத்தல்

களித்தகண் மதாபப வாங்கோர் கணங்குழை களவி
வெளிப்படு கின்ற காட்சி வெண்மதி நிழலை நோக்கி
அளித்தன் னபயம் வானத் தரவினை யஞ்சி நீவந்த
ஒளித்தனை யஞ்ச லெனஞங் கினியன் வுணாதது
கினஞன்

5

ஒருநதி நிலவை மதுவேன்று மயங்கிக் கிணனத்தில்
ஏறக முயல்தன

அழிகின்ற வறியி னாலோ பேதைமை யாலோ வாறற்ற
சுழியொன்றி நின்ற தன்ன வந்தியா னொருநதி
செந்தேன
பொழிகின்ற பூவின வேயந்த பந்தரைப புரைததுக
கீழ்வந்து
இழிகின்ற கொழுநி லாவை நறவென வளளத்
தேறளுள 6

ஒருநதி வெறுவகிண்ணத்தை வாயிதழிலவைத்துக் கொள்ளல்
எள்ளொத்த கோல முககி னேந்திழை யொருநதி
முள்ளை
தள்ளத்தண ணறவை பெயலாத தவிசுடை யுருத்தத்தி
தேளுள
உள்ளத்தின மயக்கந தனனா டுடபுறந துண்டென
நெண்ணி
வளளத்தை மறித்து வாங்கி மனிதிற விதழின
வைத்தாள 7

உயத்தழும் பள்ளியி னூட நீங்குவான
சித்தமுண டொருத்திக் தன்பன நோகிலான
பொயத்ததோர மூரியா வியாறது போககிஞள
எத்தனை பிறத்தன கழிகை பிண்டெனருள 8

செங்கெழு வேற்கையோர் செம்மல பாலொரு
கனங்குழை மயிலளை கடிது போயினுள
மனங்குழை நறவமோ மாலை தானகொலோ
அனங்கனா யார்கொலோ வழைத்த தாதரே 9

கொள்ளைப்போர் வாடகன னுளவ கொருநதியோர்
குமர என்னுள
வளன்றரு ரகை தனை மொக்கையாறு புதைப்ப
நோக்கி
உளளத்தா ருயிரன னுணமே துதைபடு மென்று நீரும்
களளத்தாற் புதைத்தீ ரெனனா முன்கைவிற கன்னற
மிகளாள, 10

சுவியறு புலவிவைக காதல் சூழ்கடர்
பன்பெனத் துடைத்தலும் பதைகருகு சிதைவாள

புனையிழை யொருமயில பொய்யு றங்குவாள
கனவெனு நலத்தினுற கணவற புலவினாள்.

11

ராதிரனதமிழததலும், சூரியனுதிததலும்

கடையுற நன்னெறி காண்கி லாதவாகரு
இடையுறு திருவென விநது நநதினாள்
படர்திரைக கருங்கடற பரமன் மாரபிடைச
கடாமணிக கரசென விரவி தோன்றினாள்

12

18. எதிர்கொள்படலம்

தசரதன் சேனையுடன் கங்கையை யடைதல்

அடாதெறி யன்றதல செல்லா வரும்பை யன்றத நீதி
விடாதெறிப புலமைச செங்கோல வெண்குடை வேந்தா
படாமுக மடையிற னோன்றும் பருவமொத தருவி
கடாநிறை யாறு பாயுங் கடலொடுங் கங்கை
சோந்தான்

1

சனகராசன தசரதசக்கரவாததியை எதிராகொள்ள எழுதல்
வந்தன னரச னென்ன மனததெழு மூவகை பொங்குக
கந்தடு கவிறும் தேரும் கவினமாக கடலுஞ் சூழ்ச
சந்திர விரவி தன்கைச சாரவதோர தனமை தோன்ற
இந்திர திருவன றன்கை பெதிராகொள்ளவா னெழுந்தது
வந்தான்

2

சேனை பெழுப்பிப தூளி

குழுமா கடலகனாந திடாபடத துகடவழந்தது
ஏழுபா ரகமுமுற றுளதென்ற கெளிதரோ
ஆழியா னுலகளந தன்றுதான் சனறவப
பூழையு டேபொடித தப்புறம் போயதே
தசரதசக்கரவாததியின் சேனையிடம் சனகமன்னன்

3

சேனைவந்து சேரதல்

மாநிலா மதுகையான் வருபெருந தாணமேல
ஊறுபே ருவகையா னனிகமவந துறறபோது
சுறிலோ தையினோடும் மெறிதிரைப பரவைமேல
ஆறுபாய கின்றதோ ரமலைபோ லானதே

4

சனகன் தேரினின்றிறங்கித் தசரதனைச் சார,
அம்மன்னவன் சனகனைத் தழுவுதல்

எய்தவந் திருநெடுந் தேயிழிந் திவியதன்
மொய்கொடின சேனைபின் விறகமுன் சேறலும்
கையிளவந் தேறெனக் கடிதின்வந் தேறினான்
ஐயனும முகமலாந் தகமுநத் தழுவினான்

5

சனகனைச் சேமம் விசாரித்துத் தசரதன் மிதிவீசோதல்

தழுவிநின் தவனிநுங் கிணையயுந் துமரையும்
வழுவிவந் தனைபினான் வரிசையின் னளவனாய்
எழுகமுந் துறபெனா விவிதுவந் தெயதினான்
உழுவைமுந் தரியலு னெவரினும் முயரினான்

6

இராமன் எதிர்கொண்ட வங்க

தம்பியுந் தானுமத் தானைமன் னவனகாப
பம்புதின பரவியும் படைஞரும் புடைவரசு
செம்பொன்றிப் பகமணித் தேரிவவந் தெயதினான்
உம்பரும் மிம்பரும் முரகருந் தொறுவுளான்

7

இராமன் தசரதனை யணுகுதல்

காவியுங் குவளையுங் கடிக்கொளகா யாவுமொத்தது
ஒவியஞ் சலிக்கெடப் பொலிவதோ ருருவொடே
நெவருந் தொழுகமுந் திறுவனமுன் பிரிவதோர்
ஆவிவந் தென்னவந் தரசன்மா டணுகினான்

8

இராமனதாயகாவணங்க ஆவாபெருமகிழ்ச்சி கொள்ள

சுற்றைவரா சடையினான் கைக்கொளுந் தணுவிறக
கொற்றநீள் புயநிமித்த தருளுமக் குரிசிவ்பின்
பெற்றதா யரையும்ப பெற்றியிற னெழுதெழுநது
உற்றபோ தவாமனத் துவகையா குரைசெய்வார்

9

தசரதன் தனதுசேனை முநவியவற்றை முற்கொண்டு
செவலுமாறு இராமனுக்குப் பணிதல்

சானநெனத் தகையசெவ கோலினு னுவிர்கடாம
சுனறறந் குவெனக் கருதுபே ரடுவினான்
ஆனறவிச செயலமித் தனையுமொயத் தருருநத்
தோன்றலைக் கொண்டுமுற செல்கெனச்

சொல்கினான்

10

தமபியாமருங்கு தொடங்குவர, இராமனதோமேற செலவ்தல
தொழுதிரன டஞ்சுமன புடையதம் பியாதொடாநது
அழிவிலசித தையினுவந தாடனமா மிசைவரத
தழுவுசங் கொடுநெடும பணைதழை கிடவெழுநது
ஈழுதருந தகையதோர தேரின்மே லேகினுன. 11

இராமன மிதினைகா வீதியிலெய்துதல

பஞ்சிசுழ மெல்லடிப பாவைமார பணைஞ்சுழ
மஞ்சுசுழ நெடியமா ளிகையினவந திடைவிராய
நஞ்சுசுழ விழிகளபூ மழையினமேல விழநடநது
இஞ்சுசுழ மிதினைமா வீதிசென நெய்தினுன 12

மகளிர் அடைநந லிலையைக கூறுவோமெனல

பேதைமார முதலகடைப பேரிளம பெண்கடாம
ஏதியார மாரவே ளேவவந தெய்தினா
ஆகிவா னலாபிரா னணுகலா லணிகொள் கார
ஒதியார வீதிவா யுறறவா றுரைசெயவாம 13

19 உலகளிய ருபடலம்

மகளிர் எங்கும் மொய்ததல

மாரிளம வருவ போனறும் மயிளினந தரிவ போனறு
மீளின மிளிரவ போனறும் மினனின மிடைவ போனறும்
தேனினகு சிலம்பி யாரபபச சிலம்பினம புலம்ப
வெங்கும்

பூதனை கூந்தன மாதா பொமமெனப புகுநது
மொய்ததார 1

இராமனைக காணவநத மகளிரினதன்மை

கண்ணினுற கா த லென்னும் பொருளையே காணகின்
ரோமிப
பெண்ணினீர் கையினு லெய்தும் பயலினது பெறுது
மெய்பார
மண்ணினீர் குறநது வான மழையறை வறநத காலதது
உண்ணுநீர் கண்டு வீழு முழைக்குலம பலவு
மொத்தார 2

பள்ளதருப பாபு தனனீ ரனையவா பானல பூதத
வெள்ளதரும் பெரிய கண்ணூர் மெனசிலம பலம்ப
மெனபூத

தள்ளததம் மிடைக னோவத தமைவலித தவன்பாற
செல்லும்
உள்ளததைப் பிடிதது நாமென ரோடுகின் ஒரு
மோததார 3

இராமசோகை மகளிரோகையதைப்பற்றிய கவிகூற்ற
பஞ்சனி வீரலி னாதம் படைநெடுங் கணக னெவலாம
செஞ்சுவே பையன் மெய்நீற கருமைபைச் சொந்த
வோதாம
மஞ்சன் மேனி யான்றன் மனிதிற மாத ரார்தம்
அஞ்சன் தோககம் பார்க்க விருண்டதோ வறிகி
வேமால் 4

ஒருதறியின் மனமதோபாலம்புனம்

மாந்தளிரா மேனி யாளோர லாணுதன் மதன் செவகும்
பூத்துணர் வாணி மாநீ பொழிவினற பூச ரோக்கி
பெந்தார்கோ னுனை னுனை தோககான் விரன்வி லாண்மை
பாரான்
ஏந்திழை யாரை செய்வான் யாவரோ லொருவ
னெனருள் 5

இராமனோக காணச்சென்ற மாதாகலின் நினைக்கையக
கூறுவன்

சொன்னவன் கடத்த காமச கவையையோ ருருவ மாகலி
நின்னவந் தெரிய வல்லா னெழுதிய தென்ன தினனா
பொன்னையும் பொருவு நீரான் புனைதன் வெல்லாம
போகலித
தனையுந் தாங்க வாதான் துமி லொன்று தாங்கி
நினனா 6

மமக்கருவ கூத்தவ செவலாய லாணுத லொருததி
யுள்ளம்
நெக்கென லுருகு கினரு லெழுதியிட வஞ்சன் வந்து
புகழவன் போக வண்ணங் கண்ணெனும் புலவகொள்
வாயும்
கெடுவன் வடைத்தேன் ரோழி செருது மமனி செயனாள் 7

நாககணங் கணை மேனி கைத்தவேள் கரங்க லாரான்
வீதியே கணைத் தாகம் வேறுவே ருன் தோரான்

ஆகதிய பாவை யனனா னொருத்தியான டமலன மேனி
நோககுறு வாரை யெல்லா மெரியெழ நோககு
இனனா 8

இராமனைக் கண்ட மாதா
தாம கண்ட கண்ட உறுப்பிலேயே மனமபதிததமை

தோள கண்டார தோளே கண்டார தொடுகழற கமல
தாளகண்டார தாளே கண்டார தடககைகண்ட டாரு
வாள கொண்ட கண்ணா யாரே வடிவினை முடியக
ஊழகொண்ட சமயத தனனா னுருவுகண்ட டாரை
யொத்தார 9

இராமனை ஒருத்தி உள்ளததுக கொண்டகைப்பற்றியது

தையவ சிறறிடை யானொரு தாமகுழல
உயய மறறவ னுள்ளத தொடுங்கினுன
வைய முற்றும் வயிறறி னடக்கிய
ஐய னிறபெரி யாரினி யாவரே 10

அருப்பு மெனமுலை யாளவகொ யாயிழை
இருப்பு நெஞ்சினை யேனுமொ ரேழைக்காப
பொருப்பு விலலைப் பொடிசெயத புண்ணியா
கருப்பு விலலிறுத தாடகொண்டு காவெனனா 11

பழுதி லாவொரு பாவையன னுளபதைதது
அழுதி வெயதுயிர்த தனபுடைத தோழியைத
தொழுது சோரந்தயா வானிததத் தோன்றலை
எழுத லாங்கொலிம மனமத னுலெனனா 12

வண்ண வாயொரு வாணுதன் மாவிடறகு
எண்ணுங் காலில விலககண்ட மெய்திட
ஒண்ணு மோலி துணாததுசின் நேலிவன
கண்ண எனையிது கண்டுகும பின்னெனனா 13

புனங்கொல காமயில போலுமொரா பொறகொடி
மனங்கொள காதன மறைததலை யெண்ணினா
அனங்க வேள தறிந்தன் னற்றந்ததான
மனங்கள் போல முகமு மறைக்குமே 14

மீன லாந்தன பினவர வெணமதி
வானி லாவுற வந்தது மானவே:

21

சனகன் யாவரையும் உபசரித்த வகை.

ஒழிந்த வெண்ணினி பொண்ணுத ஞுதைதன்
பொழிந்த காத றொடரப பொருளெலாம்
அழிந்து வந்து கொண்டாடவி னன்புதான்
இழிந்து ளாககு மிராமறகு மொத்ததே

22

20. கோலக்காண்படலம்

வசிட்டன சீதையை யழைத்துவரச சனகனிடம் கூறல்
தேவியா மருங்கு சூழ விநதிர னிருக்கை சோந்த
ஒவிய முயிர்பெற நென்ன வுலந்தர சிருந்த காலை
தாவிலவெண் கவினைச செங்கோற சனகனை யினிது
நோகி
மாவிய நோகி னானக கொணாடுகென வசிட்டன
சொன்னான 1

தோழிமார சீதையை யறங்கரிககலானமை
அமிழிமைத் துணைகள் கண்ணுக் கணியென வளமகஞ்
மாபோல
உமிழுகடாக கலனக ணங்கை யுருவினை மறைப்ப
தோரார
அமிழதினைச் சுவைசெய தென்ன வழகினுக் கழஞ்
செய்தார
இமிழதிரைப் பரவை ஞால மேழைமை யுடைத்து
மாதோ 2

கழுத்திக்கு அணியணிதல்

கோனணி சங்கம வந்து குடியிருந தணிய கண்டததி
சனமில் கலனக டமமி விலையவன் வணிதல் செய்தார
மானணி நோகி ஞாத மங்கலக கழுத்துக் கெல்லாம்
தானணி யான போது தனக்கணி யாது மாதோ. 3

நெற்றியில் திலகமிடுதல்

மொயவளர் குவளை பூத்த முளரியின் முனைத்த முததாள
மெயவளா மதியி னுபபண மீனுண்டே லைய தேயப்ப
வையக மடந்தை மாராக்கும் நாகாகோ தையார்க்கும்
வாஸ்த

தெய்வமது னகயர்க்கு மெனநாந திவதத்தைத திவதஞ்
செய்தாரா 4

புண்ணாமகவிஃ சீதைபின்புனைகெ கண்டு காழுறுநல
கஞ்சத்துக கவிசு கு மிவறேன கவாநதுணும வண்டு
அஞ்சொறகன னினனைக கெவலா மருளிஞ வழகை
தஞ்சொறகன குழறித தததத தகைதடு மாநி நினரா
மஞ்சாகு மரத ரார்க்கு மனமென்ப தொனறே
யனறே 5

இழைஞலா முலை சூலை விடைபுலா மதியி னோகி
மழைஞலா போதி தலவா கவிமயக குறறு நினரா
உழைஞலா நயனத தாரமாட டொனஞெனறே விசுமபற
அழகெலா மொருங்கே கண்டரல யரவரே யாறற
வகிலார் 6

சீதைபின்பு வருணை

சங்கவகை புடைமை யாறுந தாமரைக கோயி வாதும
எங்கென்கும் பரதது வெவவே றுளளதறி செழுதிந
அங்கவகே தோன்ற வாது மருததறி யகைய கறபின்பு
தவகைய நம்பி யொத்தா னுமினிப புகவ
தெனறே 7

சீதை கடைசெவ்வுதற சிறப்பு

சிறதொடு குறஞப கூனாது சிவதயர் குழாமுந தெற்றி
வறதடி வனங்கிச் சுறற மணியணி விதான நீழல
இறதுவின கொழுநது வினாமி வினததொடும் வருவ
நததலி வினக்க மன்ன நவகைய நடக்க குறஞா 8

சீதைசெவ்வுதவின வருணை

வவவினய சூதிர்ந்தநில மயகையின பாநம
மெலைய புறறக்குமென வலுசெவ்வி செய்கும
பயகவ மயாத்தொகை பரபின்பு செனததன
நயவணி நணிச்சுடர் தவறந்திட நடந்தான 9

சீதை மண்டபத்தை யடைதல்

பொன்னினொளி பூவினவெழி சாநது பொநு சீதம்
மினனிநிழ லன்னவடன மேவியொளி மான
அன்னமு மரம்பையரு னாரமித்து நான்
மன்னவை யிருந்தமணி மண்டப மடைந்தான். 10

ஆடவரும் நகலிரும் சீதையின் திருமேனியழகை
கண்கொட்டாது காணுதல்

சனமதத வரை யின்மைமறை தானுமென லாமச
கனமத்திரண மூலத்தெயிலை தூயவடிவு கண்டார்
அமைத்திரளகொ டோளியரு மாடவரு மெல்லாம்
இமைத்தில ருயிரத்திலர்கள் சித்திர மெனத்தாம். 11

இராமன் சீதாபிராட்டியைக் கண்டு களித்தல்

அன்னவனை யல்லனென வாமென வயிர்ப்பான்
கள்ளி யமிழத்ததை யெதிரகண்ட கடலவண்ணன்
உன்னுயிர் நினைப்பதொ ரகுத்தியொ டுழைத்தாண்டு
இன்னமிழ தெழுகுகளிகொ ளிந்திரனை யொத்தான். 12

வசிட்டமுனிவனது மகிழ்ச்சி

எங்குளசெய தவத்தினி விராமனென வந்தான்
சங்கிகொடு சக்கர முடைத்தனி முதறபோ
அங்கனர சாதலினவ வலனிமயா புலனும
மங்கையில னாமென வசிட்டன் மகிழவுறான். 13

சீதையை மனாட்டுப் பெண்ணாகப் பெறுதற்குத்
நகரத்தை மகிழ்தல்

அன்றுபுரி கோதையெழில கண்டவரு குழவந்து
ஒன்றுபுரி கோனொடு தவித்திரி யுயப்பான்
என்றுமுல் கேழுமர செயதியுள் னேனும
இன்றுதிரு வெயறியது வெனவயம் தெனான். 14

வணங்கவேண்டியவரை வணங்கிச் சீதை
தாளைப்புகில் தங்குதல்

மாதவனை முறனொன் வணங்கி நெடு மன்னன்
பாதமலா கைதொழுது கண்களபலி சோரும்
தாளைப்புகி டிட்டதனி சிறறவி யிருத்தான்
போதினை வெறுத்தரசா பொன்மனை யுருத்தான். 15

கேதவினமுருகண்ட விகவாமிதநிரனது விபயமுமொழி

அசனென நினைததமுத வததனை வினைத்தானி
பசனெனயெனயாதத படிவததட விராமன
தசனென வடிக்கன மவந் நவகையிவ னெனனா
இசனென வடககமனை பேனமுடி மிருகுே 16

கேத இராமனைக் கடைகண்ணுறகண்டு உபமீபகுதல

எயயவில வளைததது மிறுததது முரைததம
மெயயவினை விடதது முதமையம விடவறமுன
ஐயனை பகதது வடிவேயவ புறததம
கையனை திருததுபு கடைகணி னுனாததான 17

கேத துயரம் நீயவிப் பேரானதகடைதல

கணங்குறழ் கருத்திலுறை களவனென னானு
வளவருவி விறுத்தவ னெனததயர் மறத்தான
அணங்குறு மவிருகைகெட விருகையி வகமபாடு
கணநீத்தறிவு முறறுபய னுறறுவவரபொததான 18

'விவாகம் என்று' எனக் கெளசிகனைத் தாரதனவிலுத்தி

சோயலுறந் கவிறறதகா கோமக விருத்தான
கவவிகரை புறறுமுனி கெளசிகனை மேமோய
வவவிபொரு சிறநிலை மடநதைமண நானாம
எவலையி னளததபுக் கென்றுரைசெய கெவருன 19

கெளசிகன் திருமணம் நாளைக்கு என்று

மமமொழி கூறதல

வானையுக் கைகயவகளை வாவமுநின் மேதி
முனைமுது கைகிழிய முயிவ வரானமீன
பானையி மகருதினொள பணனைவன நாடா
நானபென புறறுபக னுறறுவ னுறறுததான 20

தாரதன் நன் மானைக் கேரதல

சோறறபொரு தத்தாரந் கைகொழு தெழுத்தன
ஒறறுவையி ரகைகொள சவவினெயி மொவகப
பொறறுட முடிபுது வெயிறமொழி தாபமோய
தற்றவ சனுக்கைகொடு நனமனை புத்ததான. 1 21

யாவரும் செலவச் சூரியன் அத்தமித்தல்.

அன்னமரி திற்பிரிய வண்ணனு மகன்றப்
பொன்னினொடு மாடவரை புக்குன்ன மனிப்பூண்
மன்னவர் பிரிந்தனர்கள் மாதவர்கள் போனார்
மின்னுகுட ராதவனு மேருவின் மறைந்தான்.

22

21. கடிமணப்படலம்

கேதயின் கிணைம.

தேடரு நலத்தபுன லாசைதெற ஓற்றார்
மாடொர்தட முற்றதனை பெய்தும் வகைகாணார்
சுடழி வுறத்தளர்வொ டேமுறுவ ரன்றே
ஆடக வளைக்குயிலு மத்திலைய னானான்.

1

காமவேதன்கொண்ட பிராட்டி தன் மனத்திலே
நினைத்தவற்றையுஞ் சொன்னவற்றையுங்கூறுதல்

உரவே துயிலா குயிரீர் துமெனாக்
கரவே புரிவா குளரோ கதிரோன்
வரவே யெகையா னுடையான் வருமே
இரவே கொடியாய் விடியா யெனுமால்.

2

மன்றல் குளிரீவா சம்வயங் கனல்வாய்
மின்றெனத் துநிலா நகைவிழ் மலயக்
குன்றிற் குலமா ருழையிற் குடிவாழ்
தெனறற் புனியே யுயிர் தேடுதியோ.

3

தெருவே திரிவா ரொருகே வகனார்
இருபோ தும்விடா ரிதுவெனனை கொலாம்
கருமா முகிப்போல் பவர்கள் வியாபுரல்
வருவா குளரோ குலமன் னவரே.

4

பண்ணோ வொழியா பகலோ புகுதாது
எண்ணோ தவிரா விரவோ விடியாது
உண்ணோ வொழியா ருயிரோ வகலா
கண்ணோ துயிலா விதுவோ கடனே.

5

இடையே வணைசொ ரவெழுந் துவிழுந்து
அடலேய் மதனன் சரமஞ் சிணையோ
உடலோய் வுறநா னுமுறங் கணையால்
கடலே யுரைநீ யுமொர்க்கு விகொலாம்.

6

பிரேட்டி ஐங்வுளம் வுருந்தவையில் இராமன் வினைத்ததைக்
கொல்வோமென்லி.

எனவின் எனபன் விபிருந் துணைவாய்
துவியுன் விநவங் கொடுசொர் வுறுகால்
மனைதன் விவ்வபங் குறுவ்வை திருன்வரங்
அனகன வினைதின் தனபா மவறவாம்.

7

இராமன் மனந்து கினைவனவற்றைக் கூறுதல்

முங்கன் குமுடிப் பருவேட் கையினுய்
எங்கன் குணகொன புதவத் தேமுதிப்
பினகன குமொர்பென கனரகன பினெனய்
மிங்கன் டவரெய் கதிவார் வினையே.

8

திருவே பனையாந முகமே தெரியின்
கருவே கவிபெ வினாகா மவிதைக்கு
எருவே மதிபெ விதுவென செந்தவா
ஒருவே நெடுநீ புறவா கையோ.

9

தய்நெருக் கெலிகா தனகவா னரவின்
பய்நெருக் கினதென பதுபன் குகொலாய்
எனநெருக் கிவநெரு கிவமென அருளார்
மெய்நெருக் கினதெ கடுவய் விடமே.

10

நான் திரும்பமென்று ஓடிக் கூறமுமாறு எனகன்
கட்டியிடுதல்.

வானவர் பெருமானும் மனநினை வினனாகத்
தேனரு குழந்தைய் திரும்ப வினநாடெய்
பூகு மணிவாசம் புனைநக ரணிவிடுவது
ஆனவின் மிகை வானை வனிமுர கறைவித்தாய்.

11

குறிப்பேதய் வருகனை.

அபுசன வொய்யாறு மகர்மிசை புறவாரும்
புறசயின் மனநாடெய் புனாருவ ரெனயோடும்
செங்கட சூய் சேதத் தினகர நெடுநேர்மெய்
மருசின் பன்கொலய் காய்ப் வேயவந்தாய்.

12

அனகனத்தவரின் செங்கை

பொருள நவெருத் தானுற பனதவாரும்
புரண நடமெய்தம் புனாருவ புனவாரும்
காரயி தெய்வாடய் கதிர்மயி பனவாரும்
புரண மகைகொனத் திவனரு தவாரும்.

13

மந்தர மணிமாட முன்றலின் வயினெங்கும்
அந்தமி லொளிர்முத்தி வகவினெர் பொள்ளிவிச்
இந்திர னெடுவானம் மின்வர் குவதென்னப்
பந்தரி விழல்விசப் பட்டிவெயில் கடிவாரும். 14

கலவைகள் புனைவாருங் கலைநல தெரிவாரும்
மலர்குழன் மலைவாரும் மதிமுக மணியாடித்
திலதழு விடுவாருஞ் சிகழிகை யணிவாரும்
இவலிதழ் பொலிகோல மெழில்பெற விடுவாரும். 15

கதிர்மணி பொலிகாலக் கவர் பொருட் டெரியாவாறு
எதிர்கடர் தரமின்னுந் நெழுதவி வினையோரும்
மதுவிரி குழலாரும் மதினுடை நெடுவானம்
அதுவிது வெனலோரா தலமரறு நுவாரும். 16

தசரதன் கலியாணமண்டிபித்தை யடைத்தல்

கரைதெரி வரியது கனகம் வேய்த்தது
விரையென வுயர்ந்தது மணிபிற செய்தது
நிரைவளை மணவினை நிரப்பு மண்டபம்
அரசர்த மரசனு மணுகன் மேயினான். 17

ஏண்டவ முனிவரு மிறைவர் யாவரும்
அண்டரும் பிறரும்புக் கட்டவிற குதவின்
மண்டபம்-வையமும் வானும் வாய்மடுத்து
உண்டவன் மணியணி புதற் றொத்ததே. 18

என்றுநான் முகன்முதல் யாரும் யாவையும்
நின்றபே ரிருவினை நீக்கி நீனெறி
செனறுமீ ளாக்குறி சேரச் சேர்த்திடு
தன்றிஞ்-நாமத்தைத் தானும் சாத்தியே. 19

ஏதமி விருகுழை விரவு நன்பகற்
காதல்களு ளொர்ந்தன கதிருந் திங்களும்
சீதைதன் கருத்தினைச் செவிவி னுன்னுறத்
தாதுவந் துரைப்பன போன்று தோன்றவே. 20

நன்னகவு நிமிரவு நடக்கு ளானத்தர்
உணர்வினி னொளிதிக முத்த ரீயந்தகன
தணிவருங் கருணைதன் கழுத்திற் சாத்திய
மணியுமிழ் கதிரென மார்பிற் றோன்றவே. 21

மேவருகு கட்டென் வினங்கு மார்பிழர்
இவருந் தெரிந்திவி துணர்மி வீண்டெனத்

தேவரு முனிவருந் தெய்விக வாமுதவ
மூவருந் தானென முடித்த தொத்ததே 22
இன்னண மொவிரதர விமைய வாககெவலாம
தன்னையே யணையதோரா கோலத் தாங்கினான்
பன்னக மணிவிளக கழலும் பாயலுன
அன்னவர் தவத்தினு னைந்த மீங்கினான் 23

இராமரீரண தானஞ்செயதுவிட்டுத் தேயீது ஏறதல
பயபதி ஞாயிரம் பகலும் பைம்பொனும்
எவையி விவனெடு முனிகள் யாவையும
நலவவாக குதவினா னவிது நானமறைச
செவவாகள வழுததுறத் தேர்வத் தேறினான் 24

பரதன் தேரோட்டவும் இலகலுமணசதுருககனா
சாமரை மீசவும் இராமன் தேசிற சென்றமை
அணையதோரா தேசினி வருண் வினறென்ப
பனிவரு மலர்க்கண்ப பரதன் கோலகொளக
குனிசிலைத் தம்பிபின் கூட வேணையன்
இலியபொற கவரிவா விபகக வேகினான் 25

இராமன் மண்டபத்தந்த சாதல
எஞ்சவி னுலகத் துள்ள வெறிபடை யரச வெள்ளம்
குஞ்சரக் குழாததிற சுற்றக் கொற்றவ னிருந்த கூடம்
வெருகினத் தனுவ லாறு மேருமாவ வரைபிற சேருகு
சேருகடர்க் கடவுளெனத்த தேரிடைச் சென்று
சோந்தான் 26

சிலையுடைக கவலவாட டிக்க னேத்தியோரா செம்பொற
மூலையிடை மூவிழப்பத் தெர்மேன் முன்றிசை முளைத்த
தனனான்
அலகடற் பிறத்த பிணை யவலியிற ரென்றி மீன்
மலையிடை புதிக்கின றுளபோன் மண்டப மதனில
வந்தான் 27

விவாகச சடங்குகரு உரியபுணரணங்ககககோண்டு
வசிட்டன் அத்தனருடன் வருதல

நீத்தரு கட்டுன்ன நிறைந்த வேதபர்
தோயதததுன் மாப்பினர் சுற்றத் தொன்னெறி

வாய்த்தநல் வேன்விக்கு வசிட்டன் மையற
எய்தநன கலப்பையோ டிவிதி எய்தினான். 28

சீதைமும் இராமமும் மணத்தவிரில் ஏறியிருந்தல்.
மன்றவின் வந்து மணத்தவி சேறி
வென்றி நெடுந்தகை வீரனு மார்வந்து
இன்றுணை யன்னமு மெய்தி யிருந்தார்
ஒன்றிய போகமும் யோகமு மொத்தார். 29

சனகன் இராமனுக்குச் சீதையைத் தாரைவார்த்துக்
கொடுத்தல்.
கோமகன் முன்சன் கங்குனிர் நன்வீர்
பூமக னும்பொரு ளும்மென நீயென்
மாமக டன்னொடு மன்னுதி யென்னாத்
தாமரை யன்ன தடக்கையி னீந்தான். 30

சீதை தீவலம்வந்தவின் அம்மி மிதித்து அருந்ததி காணுதல்.
வலங்கொடு தீயை வணங்கினர் வந்து
பொலம்புரி நூலவர் செய்பொருண் முற்றி
இலங்கொளி யம்மி மிதித்தெநிா நினை
கலங்கில கற்பி னருந்ததி கண்டான். 31

இராமன் பெரியோரை வணங்கிச் சீதையோடு
தன்மாளிகை புகுதல்.
மற்றுள செய்வன செய்து மகிழ்ந்தார்
முற்றிய மாதவர் தாளமுறை சூடிக்
கொற்றவ னைக்கழல் சும்பிட லோடும்
பொறொருடி கைக்கொடு நன்மனை புக்கான். 32

இராமமும் சீதைமும் கைகேயி முதலிய மூவரையும் வணங்குதல்.
கேகைய மாமகன் கேழ்கினர் பாதத்
தரயினு மன்பொடு தாழ்ந்து வணங்கா
ஆயத னனை யடித்துணை சூடித்
தூய சுமித்திரை தாடொழ லோடும். 33

பங்குனிபுத்தரத்தில் சீதாவிவாகம் வசிட்டனால் நடந்தல்.
பங்குனி புத்தர மாண பகற்போது
அங்க ளிருகவிவி ளாயிர நாமச்

சிங்க மணத்தொழில் செய்த திறத்தான
மங்கல வங்கி வசிட்டன் வளர்த்தான். 34

இராமனுடைய தம்பிராரும் ஊர்மீதுமுதலியோர்களை
மணஞ்செய்து கொள்ளுமாறு ஜகராசன் ஏற்பாடுசெய்தல்.
வள்ள நனக்கினை யோர்க டமக்கும்
என்னலில் கொற்றவ னெம்பி யனிதந
அள்ளன மலர்த்திரு வன்னவர் தமமைக
கொள்ளு மெனத்தம ரோடு குறித்தான். 35

தசரதன் சிலகான் வசிட்டர் முதலியவரோடு தங்கியபின்
நிகழ்ந்ததை சொல்லோமெனல.

சுந்தன வில்லதொ ரின்ப நுகர்ந்தான்
ஆய்ந்துணர் கேளவி யருந்தவ ரோடும்
வேந்தனு மந்தகர் வைகினன மெனளத்
தேய்ந்தன நாள்சில செய்த துரைப்பாம். 36

22. பரசுராமப்படலம்

இராமபிரானும் சீதையும் அங்குப்போகம் துர,
விசுவாமிததிரன் தவஞ்செய்யச் செல்லுதல்.

தானாவதொ வகையேநனி சனகன் றரு னதயனும்
தானாவித முறுபோகமு நுகாவின்றவந் தானவாய்
ஆனாமறை நெறியாசிகள் முனிகோசிக னருளிப்
போனுவட திசைவாயுயர் பொன்மால்வரை
புகளான 2

தசரதசக்கரவர்த்தி ஊர்க்கு மீண்டு செல்லுமாறு
யாவருடனும் பிரயாணமாதல்.

அப்போதினின் முடிமன்னவ வணிமரநகா செலவே
இப்போதுந மனிகந்துணை பெறுகென்றினி திசையாக்
கைப்போதக நிகாகாவலர் குழுவநதடி கதிவ
ஒப்போதகு தேர்மீதினி கினிதேநின் னுரரோன். 2

தசரதன் அபசகுள மாவது கண்டு வழிவிடை நிறநல்.

ஏகம்மன வையின் வந்தன வலமும்மலி விடமும்
காகம்முத வியமுந்திய தவடசெய்வன கண்டான்
நாகம்மன விடையிங்குள திடைபூநென நடவான்
மாகம்மணி வணிதேரோடு தின்றுனெறி வந்தான். 3

சககரவாதநி ஓர் விதிநதிகண் வினவ, ஸ்வன
இடைபூறுவாது கழியுமெனல்

நினறேனெறி யுணர்வானெரு நினைவாளின் யழையா
நனரோபமு துளதோ நடு வரைநீதய மெனனக
குளறேபுரை தோளானெதிர புளவினகுறி கொளவான
இனறேவகு மிடைபூ, நது தனராயவிடு மெனருள் 4

பரகராமனவருகை தெரியிகும

என்னுமமன வினிலவானக மிருள்தேறிட வொளியாய
மின்னுமபடி புடைவிசிய சடையான மழுவுடையான
பொன்னினமலை வருகின்றது போலவானைல காலவான
உன்னுநதழை வழியானிரு மதிர்வின்றதொ
குரையான 5

கம்பிததலை யெறிநீகுறு கலமொததுல குலையத
தம்பிததுயா நிரையானக டளரககடல சலியா
வெம்பிததிரி தரவானவர் வெருவுற்றிரி தரவோர்
செம்பொறிகில தெறியாவயின் முகவாளிக டெரீவான 6

சையம்புக நிமிரககட றழுவுமபடி சமைவான
மைவினனுயா மலைநூறிய மலுவாளவன வந்தான
னுயனறனை யரிதிறற்கு மரசனனது கண்டான
வெயயனவர நிபமெனன்கொ வெனவெயதுறு
மெலலை 7

பரகராமன 'உளதோளவலியரசேதிக வந்தேன்' எனல்
இறரோடிய' கிலையின்றிற் மறிவென்னினி யானுன
பொறரோளவலி நிலைசோதனை புரிவானகை யுடையேன
செறரோடிய நிரடோளூறு தினவுஞ்சிறி துடையேன
மறரோபொகு விவதிவகிதென் வரவெனறன்
னுரவோன 8

இராமனீதுரினவகொண்டு அழியாது விடபுடப
பலியடியாகத் தரநீன வேனடுதல்

வினியாளினி வதுதீவினை விழைவாருழை யனரோ
கனியாலிவ னயாளினற வுனவோகன னுமிழும்
ஒளியாயமுழு வுடையாயபொர வுரியாரிடை யலவால்
எனியாரிடை வவியாவவி யெனனாகுவ தெனருள் 9

சலத்தோடியை விலனெனமக னையானாயிா தபுமேல
உலத்தோடெதிரா தோளாயென துறவோடுயி

நிலத்தோடுயா கதிவானுற நெடியாயுன தடிமேன
குலத்தோடற முடியேவிது குறைகொண்டனெ
னென்றான் 10

தன் வேண்டுமேனிய சொருட்படுதநாறு இராமனிடத்து
பரகராமன செலலககண்டு நகரநன் மூசசிந்தல
எனனுவடி விழுவானையு மிகழாவெரி விழிப்பாப
பொன்னா கலையணிவானெதிரா புகுவாவிடை யுணராத
தன்னுலொரு செயவினமைபை நிசையாவுயிர தளரா
மின்னுவயா வுறுமலாளர வெனவெயதூற லுறஞன் 11

இராமனைக் கிடடிய பரகராமன சிவநூசின் வரலாற்றைக்
கூறல

மானமமுடை குடிமன்னவன மதி சோர்வுறன் மதியான
தானநிலை யுறுவானுறு வினையுண்டது தவிரான
ஆனமமுடை யுமையன்னடை யநதானுறு சிலைதான
ஊனமமுள ததன் மேனிலை கேனியென
வுரைப்பான் 12

உலகெலா முனிவற நேதே லுறுபகை யொடுகெப
அலகெனமா தவன்கள செயதோ ரருவரை யிருந்தே
சிலையைந் பிறுத்த வோசை செவியுறச சிலி வந்தேன
மலைகுலென் வலடை யாயின் வாவகுதி தனுவை
யென்றான் 13

ஸ்ரீராமன விலகித்தருக என்று வாங்கிவந்ததுப
பரகராமனை கோக்கிச் சொல்லுதல்

என்றன் னென்ன நின்ற வீராமனு முறுவ லெயுதி
நனனொளிர் முமதத னுதி நாரணன் வலியி னுண்ட
வென்றிறிற் றருக வென்னக கொடுத்தனன் வீரன்
துன்றிருஞ் சடையோ னஞ்சுத தோன்ற வாங்கிச்
சொல்லுதல் 14

ஸ்ரீராமன் 'இவ்விவ்விற்றகு இலககு ஆவது யாது!'

என்று வினாவுதல்

பூதலத தரணை பெல்லாம் பொன்னுவித் தனையென்

வேதவித் தாய மேலோன் மைந்தன் வீரதம் பூண்டாய
ஆதவிற கொலவ வாகா தம்பிது பிழைப்ப தன்றால்
யாதிதற் கிலக்க மாவ தியமபுதி விரைவி னென்றான் 15

பரகராமனது தவவிலிம

இராமன் விரததவியின் அமபுகு இலககாருதவ
எயதவம் பிடைப்பழு தெயதி டாமவென்
செயதவ மிபாவையுஞ் சினதக்க வேயெனக்
கையவ னென்கித்தலும் கணையுரு சென்றவன்
மையறு தவமெனாம வாரி மீண்டதே 16

ஸ்ரீராமன் தராதனைசாராது நொழுது துயர்வகசெயதல்

அழிந்தவன் போனபி னமல் கையுளர்வு
ஒழிந்ததன் னுயிருலைந துருவ தாதையப
பொழிந்தபே ரன்பினாறு நொழுது முன்புபுகு
இழிந்தவான் றுயாககடற கரைதின நேற்றினான் 17

ஸ்ரீராமன் விண்ணுவில்லை வருணதேவனகைவிற கொடுத்திடஞ்ச
சேனை முதலியவற்றோடு அயோததி சேதல்

பூமழை பொழிந்தனர் புகுந்த தேவருள
வாமவேல் வருணனை மாந வெஞ்சிலை
சேமியென் றுதவித்தன் சேனை யாராததெழ
நாமநீ ரயோததிமா நகர நன்னினான் 18

ஆனை நின்றுமூ தாதை யையநிற
காணிய விழைவதோரா கருத்த னுதலால்
கேனியில வனமுரல் கேக யம்புகப
பூனொளிர மார்பநீ போதி பென்றன்ன 19

மேற்காண்டதனுக்குத் தேற்றறவாய

ஆனவன் போனபின் னரசா கொமகன்
ஊனமில் பேரர கயகருதா விரை
வானவா செயதமா தவமுண் டாதலான்
மேனனி நிகழ்ந்தன் வினமபு வாமரோ, 20

கம்பராமாயணம்

பாலகாண்டம்

முற்றிறறு